

RAKENTAJA

Numero **11**
Perjantai 13.11.2015

MP2 Itella Oyj

8 **Äänekosken** biotuote-
tehtaan työmaalla on
pian tuhat rakentajaa.

11 **Uni** ja hyvä ravinto
pitävät vuorotyöläisen
tiellä pimeään talven yli.

18 **Tommi Rönö** lähti
auttamaan pakolaisia
vastaanottokeskukseen.

Hyvä poliisi

Tutkinnanjohtaja Anne Hietala johtaa työrikoksien tutkintaa Helsingissä.

Teksti: Johanna Hellsten

Kuva: Antti Kirves

Pasilan poliisiaseman 1-talon aulassa kättäni puristaa viininpunaiseen nahkatakkiin pukeutunut, jämällä nainen. **Anne Hietala**, vakavan rikollisuuden tutkintayksiköstä. Se henkilö, joka tutki muun muassa Ahde-Räty-kiusaamisjuttua.

– Poliisin ammatti oli minulle jo lapsuudenhaave. Nuorena ajattelin, että en välttämättä pääse poliisikouluun sisään ja tein varasuunnitelmiäkin sitä varten. Olin kirjoitusten jälkeen vuoden töissä ja pääsinkin kouluun, Hietala kertoo.

Hietala valmistui poliisikoulusta vuonna 1988.

Siitä tähän päivään mahtuu pitkä kokemus poliisi-työn eri osa-alueista. Hän aloitti kenttätyöstä kuten tapana on ja siirtyi sieltä rikostutkintapuolelle. Hietala toimi myös seitsemän vuotta ratsupoliisina, mistä hän palasi taas siisteihin sisätöihin. Tutkinnanjohtajan tittelillä Hietala on nyt ollut vuoden 2014 keväästä lähtien.

– Poliisin ammatti on siitä hyvä, että voi tehdä monenlaisia työtehtäviä. Voi myös edetä päällystötehtäviin tai erikoistua ”horisontaalisesti” esimerkiksi talousrikoksiin, it-puolelle, väkivaltarikoksiin tai huumausainerikoksiin. Poliisiorganisaatiossa on hyvä koulutusjärjestelmä sekä poliisilaitoksissa että valtakunnan tasolla poliisiammattikorkeakouluissa, Hietala kertoo.

Hietalan mukaan poliisilaitos on myös joustava työpaikka.

– Perheellisenä, lasten ollessa pieniä, pystyin tekemään lyhennettyä työaika ja toisessa vaiheessa taas vuorotyötä tai päivätyötä. Helsingin poliisilaitos on iso organisaatio, jossa on mahdollista joustaa työajoissa varsinkin rikostutkinnan puolella. Olen urani aikana vaihtanut aika ennakkoluulottomasti hyvinkin erilaisiin työtehtäviin. Nyt siitä on minulle iso hyöty, kun tunnen poliisin työstä erilaisia puolia.

Suomen ainoa

Työrikoksia tutkiva ryhmä on nimeltään *yleisvaaralliset rikokset* ja ryhmän tehtäviin kuuluvat

”Työrikosten tutkinta-ajat ovat selvästi nopeutuneet Helsingissä viime vuosina.”

turmatutkinta on usein selkeää. Paikalta otetaan valokuvia ja muuta dokumentaatiota ja asioita selvitetään kuulusteluissa, Hietala kuvaa.

Kuulusteluissa selvitetään tapahtumien kulku, toimenkuvat, perehdyttämiset, vastuukysymykset, työturvallisuuteen vaikuttavat suojavälineet, turvaohjeet ja niin edelleen. Mahdolliset vammat ovat päällepäin näkyviä ja tapahtumat monesti loogisesti ymmärrettäviä.

Kiusaamistapaukset ovat hankalampia.

– Kiusaamisjuttuja on hankala selvittää. Saattaa olla, että työpaikalla halutaan olla konfliktin ulkopuolella, eikä haluta sotkeutua mahdollisen epäasiallisen kohtelun käsittelemiseen. Saattaa olla, että uhri ei itsekään ole puhunut tapahtumista kenellekään ulkopuoliselle. Poliisin on vaikeampaa selvittää sellaista asiaa, ellei tilanne ole selkeästi näkyvissä työpaikallakaan. Poliisina kannustan siihen, että asioista puhutaan avoimesti työpaikalla ja mahdollisiin kiusaamistapauksiin puututaan aikaisessa vaiheessa ja niin vaikuttavasti, että tilanne ei jatku ja pahene.

Poliisin tutkintaan tulee eniten työtaturmia. Prosessi etenee siten, että ilmoitus tulee joko suoraan poliisille tai sitten Aluehallintoviraston kautta. Monessa työtaturma-tapauksessa tapahtumapaikalla on heti poliisipartio paikalla. Tutkijakin voi soittaa uhrille ja työnantajalle heti alkuvaiheessa ja kysyä tarkemmin tietoa tapahtumasta.

Tutkinnan alkuvaiheessa lähetetään kannanotopyyntö AVI:n työsuojeleluun vastuualueelle. Mikäli näyttää selvästi siltä, että tapaturma ei ole johnutun työnantajan laiminlyönnistä, poliisitutkinta päätetään. Jos taas on selvästi kyse laiminlyönnistä, tehdään rikosilmoitus. Sitten juttu siirtyy rikosperusteiseen esitutkintaan.

– Vakavissa tapaturmissa saattaa tutkinnan yhteyteen tulla myös oheisrikkoksia kuten kuolemantai vammantuottamus, Hietala kertoo.

Karuja tilanteita

Poliisien vatsan täytyy tunnetusti kestää ilkeän näköistäkin jälkeä, mitä ihminen toiselle tekee. Tapaturmat ovat kuitenkin oma lukunsa.

– Meille on jo poliisikoulussa näytetty, miltä ampumahaava tai viiltohaava näyttää. Tapaturmat vaativat vähän tottumista, sillä niissä eteen tulee tilanteita, joissa ihminen on joutunut esimerkiksi koneiden ruhjomaksi tai pudonnut jostain. On aina inhimillinen tragedia, kun ihminen kuolee kesken työpäivän. Tavallinen ihminen, joka on omassa arjessaan ja työssään elättääkseen itsensä ja maksaakseen veronsa, Hietala sanoo.

Toisaalta vaikka työrikosten tutkinta on vaativaa ja aikaa vievää, on vakavienkin tapaturmien tutkintaprosessi vietävissä helpommin läpi, kuin monessa muussa rikoksessa.

– Ihmiset tulevat kuulusteluihin selvin päin ja usein asianajajan kanssa. Ketään ei juuri koskaan tarvitse lähteä noutamaan kuulusteluun. Työnantajat ja työkaverit haluavat hoitaa nämä asiat.

Hietalan mukaan pääosa työnantajista ottaa vakavasti työtaturmat.

– Työturvallisuuden panostetaan Suomessa. Varsinkin isommissa yrityksissä ollaan ihan kohtuullisella tasolla. Työkaverilla sattunut tapaturma on aina laajemminkin työyhteisöä koskeva tragedia, josta opitaan.

Hietalan mukaan ulkomaalaiset työntekijät näkyvät myös työtaturmissa rakennustyömailla.

– Muualta Suomeen töihin tulevilla voi olla kokemusta erilaisesta työturvallisuuskulttuurista ja se näkyy tilastoissa. Otetaan ehkä enemmän riskejä, mutta toisaalta ei tulla sitten mitään vaatimaan, vaan todetaan, että oma vika, Hietala kertoo.

Myös kielitaitokysymykset voivat vaikuttaa tapaturmiin. Poliisi selvittää siksi tapaturmatutkinnassa, miten perehdytys on työmaalla tehty.

Oikeaa asennetta vaativa työ

Pääosa työrikosten tutkinnoista tehdään yhden poliisin voimin.

– Tämä on kovaa työtä, koska sitä tehdään yksin. Vuosittaiset juttumäärät ovat koko ryhmällä 400–500. Tämän vuoden lokakuuhun mennessä on tutkittu jo 451 palo- ja työrikosjuttua, Hietala sanoo.

– Tutkinnanjohtajalle tärkeä taito on osata priorisoida ja tehdä päätöksiä. Jos on selvää, ettei rikosta ole tapahtunut, pitää uskaltaa tehdä päätös siitä, että tutkinta lopetetaan, eikä sysätä sitä eteenpäin syyttäjälle. Kiusaamis- ja työsyörintäasiat ovat monesti hyvin subjektiivisia. On tärkeää puuttua todellisiin ongelmiin ja tutkia todelliset rikokset. Eteen tulee kuitenkin myös tilanteita, joissa ihminen kokee olevansa kaltoin kohdeltu, mutta näyttöä rikoksesta ei ole. Tällöin *Ei rikosta* -päätös on uskallettava tehdä. Näissä tilanteissa saattaa tulla herkästi kritiikkiä ja kanteluita poliisin toiminnasta, mutta sekin tilanne on siedettävä ja kanteluihin annettava vastineita.

Hietalan mukaan työrikosten tutkinta-ajat ovat selvästi nopeutuneet Helsingissä viime vuosina. Myös Avista saadaan paljon aiempaa nopeammin kannanotto tapahtumaan. Tyypillisessä, hyvin menevässä jutussa tutkinta-aika on parhaimmillaan muutama kuukausi. Johtuen kuitenkin syyttäjien tämänhetkisestä tiukasta työtilanteesta, koko jutun käsittely venyy nopeasti lähes kahteen vuoteen, lähelle sitä aikarajaa, joka on työrikoksen vanhenemisaika.

– Työrikostutkinta eroaa aika paljon siitä, mitä toimintomme muut, vakavat väkivaltarikokset ovat. Työrikoksessa se, että tutkinta lopetetaan ja todetaan, ettei rikosta ole tapahtunut, on sekin melko tyypillinen ja hyvä lopputulos. Työrikoksen tutkijalle työn suurin palkinto ei voi olla se, että ”Jes, nyt jätkä sai 10 vuotta linnaa!”. Motivaatio pitää löytää muualta, Hietala muistuttaa.

– Tämä vaatii tietynlaista asennetta ja osaaamista. Meillä on nyt hyvä porukka kasassa. Joku voisi ajatella, että se on häviö, kun syyttäjä tekee syyttämättäjäätämispäätöksen tai todetaan, ettei rikosta ole tapahtunut. Että työ on silloin mennyt hukkaan, Hietala pohtii.

Hietalan mukaan usein voi nähdä sen, että vaaditaan joku vakavampi tapaturma, että yrityksen työturvallisuudessa päästään eteenpäin ja asioita parannetaan.

– Meidän työllämme on lopputuloksesta huolimatta merkitystä työpaikan terveellisyydelle ja turvallisuudelle. Myös sillä on merkitystä, että poliisi tutkii työtaturmia. Luulisin, että poliisin suorittamalla tutkinalla on varmasti suurempi vaikutus, kuin esimerkiksi Avin antamalla ohjeilla ja vaatimuksilla.

Miten työstä selviää kyynistymättä?

– Poliisin työssä on toki aina pelko omasta kyynistymisestä. Vapaa-ajalla on suuri merkitys jaksamiseen. Minulla on hyvä perhe-elämä, nikkaroin, kuntoilen, hoidan puutarhaa ja vietän paljon aikaa metsässä kahden koiramme kanssa. Työ on tärkeää ja se on tehtävä hyvin, mutta elämässä pitää olla muutakin merkitystä. Tasapainona työleni minulla on kauneuden kaipuu, joka näkyy juuri luonnon kauneuden ihastelemisena, Lappiin suuntautuvina syksyn patikkaretkinä ja kevään hiihtoretkinä, käsitöiden tekemisenä, puutarhan muokkaamisena ja matkusteluna, kun siihen on mahdollisuus. ■

myös tulipalot sekä räjähdysonnettomuudet. Se on tietävästi ainoa työrikoksiin erikoistunut ryhmä Suomessa. Muualla työrikokset jakaantuvat tutkittavaksi esimerkiksi talousrikostutkintaan tai muuhun pitkä- tai lyhytkestoiseen tutkintaan, muun työn oheen.

– Työskentelin työrikosten parissa jo ennen kuin minusta tuli tutkinnanjohtaja. Nykyään ryhmässä on kolme tutkijaa työrikosten puolella sekä neljä palotutkijaa. Yksi työrikosryhmän tutkija on siirtynyt tutkimaan laitonta maahanmuuttoa, Hietala kertoo.

Ryhmä tutkii työtaturmia, työturvallisuusrikkoksia, työaika- ja työolosuhteiden rikoksia ja ammattitautikuolemia. Myös kiskonnantapainen työsyörintä oli aiemmin osa ryhmän vastuualueita. Muutamia kuukausia sitten se siirrettiin kuitenkin talousrikosyksikön vastuulle.

Kummat ovat tutkijalle hankalampia; työtaturmien tutkinta vai kiusaamisjutut?

– Työtaturmien kohdalla tutkinnan alku on työteliäs. Esimerkiksi rakennusalalla, jolla on yhteisiä työmaita lukuisine alihankkijoineen, voi olla hankala selvittää vastuukysymyksiä. Itse tapa-

Terve työntekijä terveessä yrityksessä

KUTEN arvoisa lukijamme huomaa, on tässä Rakentajan numerossa paljon ihmisen hyvinvointiin liittyvää asiaa. Näin marraskuussa Mordorissa itsestään ja läheisistään huolehtiminen on tärkeää. Pimeys väsyttää, sade masentaa, vallitseva talous- ja poliittinen tilanne ketuttaa. Väsynyt, vihainen ja kipeä työntekijä ei ole paras mahdollinen työntekijä.

Rakennusalalla erilaiset tuki- ja liikuntaelinsairaudet vaivaavat erityisesti ikääntyviä työntekijöitä. Raskas, kuormittava työ vaatisi vastapainokseen huolenpitoa omasta hyvinvoinnista. Parhaissa työpaikoissa myös työnantaja on ymmär-

tänyt, että satsaamalla työntekijöiden terveyteen ja hyvinvointiin, voittavat kaikki. Ennenaikainen eläköityminen ja pitkät sairauspoissaolot tulevat työnantajalle kalliiksi. Jos niiden riskeihin ja syihin päästään kiinni riittävän ajoissa esimerkiksi tehokkaalla, kuntouttavalla toiminnalla, ollaan jo hyvällä matkalla kohti pidempiä työuria.

Useissa tutkimuksissa on huomattu, että työpaikan ilmapiiri, reiluksi koettu palkitseminen ja hyvä esimiestyö vähentävät sairauspoissaoloja. Kun yrityksessä tai muussa työyhteisössä on terve henki, myös työväki pysyy terveempänä. Työpaikka, jossa pomo johtaa pelolla, työkaverit

kiusaavat toisiaan, työterveyshuolto loistaa poissaolollaan, eikä kukaan ota vastuuta mistään, on paikka, jossa tunnolliset ihmiset sairastuvat ja tunnottomat ”saikuttavat”.

Omaa vastuutaan jaksamisesta ja hyvinvoinnista ei pidä unohtaa. Jos kessua palaa kaksi askia päivässä, liikunta koostuu kyljen kääntämisestä sohvalla, ruoka-aikaan lähikulman kebabravintolaan on superkanta-asiakaskortti ja työpäivän jälkeen kuuluu tuttu oluttölkkin sihahdus, voi olla, että työelämässä ei kovin kauaa jaksa kulkea mukana. Eikä kyllä missään muuallakaan. ■

En frisk arbetare i ett friskt företag

SOM NI värda läsare märker innehåller detta nummer av Rakentaja mycket som gäller folks välmående. Så här i novemberrusket i Mordor är det viktigt att bry sig om sig själv och sina närmaste. Mörkret tröttar ut, regnet får oss att deppa, det rådande ekonomiska och politiska läget känns förjligt. En trött, ilsken och sjuk arbetstagarare är inte bästa möjliga arbetstagarare.

Inom byggbranschen är det framför allt de äldre arbetstagararna som drabbas av olika sjukdomar i stöd- och rörelseorganen. Ett tungt, belastande arbete skulle kräva omsorg om sitt eget välmående. På de bästa arbetsplatserna har också ar-

betsgivaren insett att en satsning på arbetstagararnas hälsa och välfärd gynnar alla. Förtida pensionering och långa sjukfrånvaron blir dyra för arbetsgivaren. Om man i tillräckligt god tid tar tag i riskerna för och orsakerna till dem genom till exempel effektiv, rehabiliterande verksamhet, är man redan på god väg mot en längre arbetskarriär.

Det har i flera undersökningar visat sig att klimatet på arbetsplatsen, rättvis belöning och gott chefsarbete minskar sjukfrånvaron. När andan i företaget eller i ett annat arbetssamfund är god, håller sig arbetarna friskare. En arbetsplats, där bossen leder med att skrämmas, där arbetskam-

raterna mobbar varandra, där företagshälsovården lyser med sin frånvaro, är en plats, där samvetsgranna personer blir sjuka och de okänsliga ”sjuka”.

Vi får dock inte glömma vårt eget ansvar för hur vi orkar och hur vi mår. Om två askar går upp i rök per dag, om motionen består i att man vänder sig på soffan, om man har ett superstamkundskort till kebabrestaurangen runt hörnet och om man efter arbetsdagen hör hur ölburken väser till, kan det hända att man inte orkar vara med i arbetslivet så värst länge. Och inte någon annans heller. ■

Kannen kuva: Esa Tuominen

Matti Harjuniemi
puheenjohtaja

Pakkolait ja liittokierros

Keskustan, kokoomuksen ja perussuomalaisen hallitus sekä työnantajajärjestöt ovat laatineet askelmerkit seuraavien vuosien työmarkkinaratkaisuille. Tarkoitus on ottaa tesseistä rahaa pois viiden prosentin verran, tuoda joka alalle lukuisia mahdollisuuksia työehtomääräysten alittamiseen ja aloittaa tulevalla liittokierroksella työntekijöiden ja heidän liittojensa möyhennys. Näin tehdään suuri 15 prosentin kustannusten alennusharppaus.

Ennen ensi kesää on eduskunnan säädettävä lakeja, joilla alennetaan työehtosopimusten tasoa. Näitä pakkolakeja onkin valmisteltu työ- ja elinkeinoministeriössä ja valtionvarainministeriössä. Työ on vaikeaa, jos se tehdään oikein. Lakien on nimittäin läpäistävä tarkastelu, joka huomioi niiden laajat vaikutukset, perustuslaillisuuden ja myös Suomen kansainväliset sitoumukset. Perustuslaki ja kansainvälinen oikeus suojaavat kansalaisia vääriltä valtioilta. Laki se on herroilakin. Lait pitäisi myös kirjoittaa niin perusteellisesti ja selkeästi, että niitä voi noudattaa.

Hallitushan on muuten itse päättänyt, että asiantuntijaryhmän on tutkittava lainvalmistelun tasoa ja siten auttaa kehittämään kehnoksi rapistunutta lakitekstien sorvaamista. On surkuhupaisaa, että tämä työryhmä ja kriittinen media saavat juuri nyt herkkupalan: pakkolait, jotka ovat suurelta osin kyseenalaisia.

Myös asiantuntijoiden eriävät mielipiteet jätetään huomiotta ja lausuntokierros lienee pelkkää teatteria. Paikallisen sopimisen lakipaketti on muuten vielä tähtenä laatijoidensa silmissä.

Tällä hetkellä valmisteluun jumittuneet lait koskevat sairausajan karenssipäivän määräämistä kaikille, helatorstain ja loppiaisen muuttamista palkattomiksi vapaapäiviksi työaikaan lyhentämättä, lomaltapaluuran leikkausta 30 prosentilla ja julkissektorin pitkien lomien reipasta leikkausta.

Pakkolakien sorvaamisella painostetaan järjestöjä sopimaan mainitut heikennykset työehtosopimuksiin. Ainakaan SAK:n jäsenliitot eivät tätä taida tehdä. SAK tarjosi jo vaihtoehdoksi melkein kymmenen prosentin kevennystä työnantajien vastaisiin kustannuksiin. Sen pitäisi riittää.

Mikäli pakkolait tulevat voimaan, kuitataan niiden työehtoja heikentävä vaikutus seuraavissa työehtosopimusneuvotteluissa. Sehän on EK:n ja hallituksen suunnitelmissa liittokierros. Liittokierroksella esitetään vaatimuksia puolin ja toisin ja pölyn laskeuduttua katsotaan, mitä tapahtui rahoille.

Ammattiyhdistysliike ei myöskään voi olla varautumatta laajamittaiseenkin taivutteluun pakkolakien ehkäisemiseksi. Niitähän ei nimittäin kukaan oikeasti halua, ei hallituskaan. ■

Kuukauden rakennuskuva

Kuvaaja: Maija Ulmanen
Paikka: Hakaniemi, Helsinki
Aika: Lokakuu 2015

Mitä? Pienestä se lähtee. Pikkupoika ja äiti olivat eräänä syksyisenä aamuna pysähtyneet ihastelemaan isoja koneita ja raitiovaunukiskojen rakentajia. Pojan innostus ja arvostus isoja koneita kohtaan oli käsin kosketeltava.

RAKENTAJA

Julkaisija
 Rakennusliitto ry

vt. päätoimittaja
 Johanna Hellsten

toimittaja/toimitussihteeri
 Maija Ulmanen
 Heikki Korhonen

taitto
 Aste Helsinki Oy

tiedottaja
 Eeva Pulkkinen

toimituksen sihteeri
 Soile Ahremaa-Luttinen

Toimituksen osoite
 Siltasaarekatu 4, Helsinki
 Postiosoite: PL 307, 00530 Helsinki
 Puhelin, vaihde 020 774 003
 Fax 020 774 3061
 Toimituksen s-postiosoitteet ovat muotoa:
 etunimi.sukunimi@rakennusliitto.fi

Ilmoitusmyynti
Helsingin Editele Oy/Jyväskylä
 Tuomo Kuusiniemi
Puhelin (014) 411 2128,
 045 136 0005
Sähköposti:
 tuomo.kuusiniemi@editele.fi

Tilauhinta
 12 kk 30 €

Painopaikka
 Savon Paino Oy, Varkaus

Helsinki 2015 ISSN 0355-8614

Seuraava numero ilmestyy 11.12.2015

Tähän numeroon tarkoitettun materiaalin on oltava toimituksessa kirjallisena viimeistään **perjantaina 27.11.2015.**

2015

Numero	Aineisto-päivä	Ilmestyy
12	27.11.	11.12.

2016

1	to 31.12.2015	15.1.
2	29.1.	12.2.
3	26.2.	11.3.
4	1.4.	15.4.
5	to 28.4.	13.5.
6	27.5.	10.6.
7	1.7.	15.7.
8	29.7.	12.8.
9	2.9.	16.9.
10	30.9.	14.10.
11	28.10.	11.11.
12	2.12.	16.12.

Osastoilmoitusten osalta aineiston viimeinen toimituspäivä on kaksi viikkoa ennen lehden ilmestymistä. Poikkeukset: numerot 1 ja 5, viimeinen aineistopäivä on torstai.

Toimitusosoite:
 Rakentaja-lehti
 PL 307, 00531 Helsinki
 ilmoitukset@rakennusliitto.fi
 Osasto-ilmoitusten hinta 1 €/mm.

Ilmoituksia ei oteta vastaan puhelimitse!

Kansainvälinen joukko kokoontui kuuntelemaan Lauri Lylyn puhetta.

Avoimet ovet ammattiliittoon

SAK:laiset liitot toivottivat maahanmuuttajat tervetulleiksi liittoihin.

Johanna Hellsten

Yhdeksän sak:laista liittoa järjesti marraskuun ensimmäisellä viikolla *Avoimet ovet ammattiliittoon maahanmuuttajille*-tapahtuman Rakennusliiton Uudenmaan toimistolla. Jo toista kertaa järjestetty tapahtuma veti taas hyvin väkeä kuulemaan, miksi ammattiliittoon kannattaa liittyä.

Tapahtuman tarkoituksena on madaltaa maahanmuuttajien kynnystä tutustua ammattiliittojen toimintaan ja sitä kautta myös liittymään liittoon. Liitoista oli paikalla ihmisiä kertomassa maahanmuuttajille liittojen toiminnasta ja vastailemassa kysymyksiin.

Tilaisuuden avasi SAK:n puheenjohtaja **Lauri Lyly**. Liittojen kuoro esiintyi ja illan aikana kuultiin myös muun muassa Rakennusliiton Uudenmaan toimitsijan, virolais-syntyisen **Urmet Arun** kokemuksia kiinnittymisestä suomalaisen yhteiskuntaan.

Tietoa on jaettava

Yhtenä tapahtuman puuhahmisista oli Rakennusliiton hallituksen jäsen,

maalari **Johanna Elonen**. Elosen mielestä tällaiselle tapahtumalle on toisesta tarvetta.

– Olin silloin 2000-luvun alkupuolella jo rakennusalalla, kun maahan alkoi tulla virolaisia työntekijöitä. Heillä oli hyvin vähän tietoa suomalaisesta ay-liikkeestä. Historiasta johtuen heidän suhtautumisensa ammattiliittoihin oli tietämättömyys tai jopa negatiivinen, Elonen kertoo.

Elosen mukaan olikin tärkeää osoittaa, että ammattiliittoon kuulumisessa on jotain järkeä ja että olemme kaikki samalla puolella. Samalla asialla ollaan nytkin.

– Mehän järjestimme pari vuotta sitten maalarinaisten kanssa ulkomaalaisille suunnatun tapahtuman, joka osoittautui tosi kivaksi jutuksi. Sieltä ajatus lähti SAK:n suuntaan.

Elonen sanoo, että on tärkeää kertoa ihmisille, mihin he ovat liittymässä ja mitä hyötyä siitä on, ei vain tunkea työmaalla liittymislipuketta käteen.

– Me vaan odotamme, että ihmiset tulevat itse kysymään, mutta heille pitäisi aktiivisesti kertoa liitoista. Usein juuri ulkomaalaiset työntekijät kun ovat hedelmällinen

maaperä paskoille työnantajille, Elonen näpöyttää.

Kivimiehen pitkä taival

Kiinalainen kivimies, **Wang Shiyi** oli ensimmäistä kertaa käymässä minkäänlaisessa liiton tilaisuudessa, vaikka hän ollut Rakennusliiton jäsen jo vuodesta 2006 ja on asunut Suomessa vakituisesti jo 14 vuotta.

Wang on yksi niistä kiinalaisista kivimiehistä, jotka joutuivat käymään oikeutta kuuluisassa Iitalan Kivijaloste Oy:n tapauksessa, jossa yhtiö hankki Kiinasta kivenhakkaajia vuosina 2001–2003, eikä maksanut heille Suomen tason mukaisia palkkoja eikä muita korvauksia. Kiinalaiset saivat noin kolmanneksen suomalaisesta palkkatasosta. Yritys tuomittiin maksamaan valtavia korvauksia työsyrynnästä, kärsimyksestä ja lisäksi palkkasaatavia.

– Silloin saimme apua suomalaisilta lakimiehiltä, Wang muistelee.

Tällä hetkellä Wang on tyytyväinen työmies.

– Työskentelen nyt Kivilyn ja Yhtiöt Oy:ssä ja se on ihan hyvä työnantaja, Wang sanoo.

Ainoa korvaan särähtävä kohta

Kivimies Wang Shiyi oli kiinnostunut siitä, mitä kaikkea liittoon kuulumisen tarkoittaa.

Wangin puheessa on siinä, että vaikka hän on ollut liiton jäsen jo kohta kymmenen vuotta, ei kukaan ole kertonut hänelle aiemmin liitosta mitään, eikä hän tiedä, mitä kaikkia palveluita ja apua olisi saatavilla. ■

SAK:n kulttuuriapurahat hakuun

Viime vuonna SAK:n kulttuuriapurahan sai muun muassa 36-vuotias rakennusmies ja graffiti-taiteilija Jussi Karhusaari. Kuva: Maija Ulmanen

SAK:n kulttuurirahasto julistaa vuoden 2016 apurahat haettaviksi. Apurahoja voivat hakea kaikki SAK:laisen ammattiyhdistysliikkeen yksityiset jäsenet tai harrastajaryhmät. Apurahoilla tuetaan ensisijaisesti taidepainotteisia kulttuuriharrastuksia.

SAK:n kulttuurirahasto toimii Kansan Sivistysrahaston yhteydessä erikoisrahastona. Jos hakijan ammattiliitolla on oma rahasto KSR:ssä, käsitellään hakemus myös sen apurahoja jaettaessa ilman eri hakemusta.

Apurahojen saajien nimet jul-

kaistaan SAK:n kotisivuilla huhtikuun 2016 puolivälissä. Päätöksestä ilmoitetaan saajalle myös henkilökohtaisesti.

Hakusovellus ja ohjeet löytyvät 1.11.2015 alkaen Kansan Sivistysrahaston kotisivuilta.

Netissä täytetty, tulostettu ja al-

lekirjoitettu hakemus liitteineen toimitetaan 31.12.2015 mennessä hakijan omaan ammattiliittoon.

Rakennusliiton jäsenet lähettävät hakemuksensa osoitteella: Rakennusliitto ry/Sissi Kähkönen, PL 307, 00531 Helsinki. ■

Ammatillisen koulutuksen laadunhallintajärjestelmät arvioitu ensimmäistä kertaa – tilanne on hyvä

Suurella osalla ammatillisen koulutuksen järjestäjistä on toimiva laadunhallintajärjestelmä. Koulutuksen järjestäjien välillä on eroja omistaja- ja oppilaitostyyppitään ja laadunhallinnan kehittämisen keskon mukaan.

Tulos ilmenee Kansallisen koulutuksen arviointikeskuksen marraskuussa julkaistavasta arvioinnista, joka toteutettiin osin yhteistyössä Opetushallituksen kanssa. Arviointi perustui järjestäjien itsearviointiraportteihin ja arviointikäynteihin.

Hyväksytyt rajat ylittivät useimmin suuret ja monialaiset ammatilli-

sen koulutuksen järjestäjät, jotka ovat tehneet systemaattista laadunhallintaa pitkään. Kuntayhtymät ja yksityiset koulutuksen järjestäjät ylittivät keskimäärin hyväksytyt rajat kaikilla arviointialueilla. Eniten vaihtelua tuloksissa oli alle kolme vuotta kehittämistyötä tehneillä koulutuksen järjestäjillä.

Opetus- ja kulttuuriministeriön asettama Euroopan unionin linjauksen mukainen tavoite oli, että kaikilla ammatillisen koulutuksen järjestäjillä on toimiva laadunhallintajärjestelmä vuoteen 2015 mennessä.

Arviointi osoittaa, että laadunhallinnassa on kehitettävää. Arvioin-

tiryhmä suosittelee, että järjestelmät arvioidaan säännöllisesti.

Opetus- ja kulttuuriministeriö ja Opetushallitus tukevat niitä ammatillisen koulutuksen järjestäjiä, jotka eivät täyttäneet kriteerejä kohdentamalla määrärahoja alueellisille verkostoille.

Keskeisimpiä laadunhallintajärjestelmien vahvuuksia ovat muun muassa strategiaprosessin hallinta, seurantatietojen hyödyntäminen päätöksenteossa, projektitoiminta, verkostoyhteistyö sekä toisilta oppimisen käytänteet. Johdon sitoutuminen laadunhallintaa edistävään työhön korostuu. Erityisopetuksen laa-

dunvarmistuksen vahvuutena on asiakaslähtöisyys.

Melko suurella osalla järjestäjiä ei ole toimivia oman toiminnan arviointikäytänteitä. Kehitettävää ilmeni myös laadunhallintajärjestelmän dokumentoinnissa, tietojärjestelmien hyödyntämisessä, eri toimintayksiköiden menettelytapojen yhdenmukaistamisessa sekä eri tahojen, kuten henkilöstön, opiskelijoiden ja työelämän osallistamisessa laadunhallintaan. Arviointitulosten viestittämisessä sekä arviointiosaimisen varmistamisessa on myös puutteita. ■

Vanha tehdas savuaa taustalla, kun uutta jo paalutetaan. Aikaisemmin ei ole rakennettu uutta sellutehdasta toimivan viereen.

Uudesta biotuotetehtaasta valmistui ensimmäiseksi yli 100 metrin korkuinen piippu.

Lääkettä Keski-Suomen rakentajien työttömyyteen: Äänekosken tehdastyömaalla on töitä lähes tuhannelle rakentajalle

Esa Tuominen

Äänekosken uuden sellutehtaan rakentaminen helpottaa kummasti rakentajien työllisyystilannetta Keski-Suomessa. Jo lokakuussa työmaalla paiksi hommia 300 rakentajaa, mutta ensi keväänä määrä kohoaa lähes tuhanteen.

Ja kun ottaa huomioon, että ensi vuonna aletaan rakentaa myös Jyväskylän keskussairaalan uutta pyyntinkiä, näyttää rakentajien työllisyystilanne maakunnassa vähintään kohtalaiselta.

Rakentajien työttömyysaste on tänä syksynä pudonnut Keski-Suomessa jo 15 prosenttiin kun se pahimmillaan kävi 19 prosentissa. Suuret rakennushankkeet painanevat sen ensi vuonna vielä alemmas.

Metsä Fibre Oy:n Äänekosken sellutehdas – tai biotuotetehdas, kuten sitä nimitetään virallisissa yhteyksissä – on Suomen metsäteollisuuden kaikkien aikojen suurin investointi. Tehdas korvaa vanhan sellutehtaan, joka on tullut elinkaarensa päähän. Vanha tehdasrakennus puretaan vuonna 2018, kun uusi tehdas ryhtyy puskemaan maailmalle sellua ja muita biotuotteita.

”Pitkänumeroisia autoja” ei kovin paljon

Tieto suuresta rakennustyömaasta on levinnyt ja rakentajia on saapunut Äänekoskelle eri puolilta Keski-Suomea ja kauempaakin.

– Jonkun verran parkkipaikalla näkyy ”pitkänumeroisia autoja”, mutta ulkomaalaisia rakentajia on, ainakin tähän asti, ollut täällä yllättävän vähän, arvioi työmaan pääluottamusmies **Ari Harlamow**.

– Olisiko nelisenkymmentä virolaista ja toiset saman verran latvialaisia. Nämä baltialaiset rakentajat eivät tunnu oikein halukkailta liittymään ammattiliittoon. Sanovat syyksi sen, että ovat Suomessa vain käymässä.

Harlamow puhuu ulkomaisten työntekijöiden kanssa englantia ja saksaa – venäjää hän ei, nimestään huolimatta, osaa.

– Aika kansainvälinen työmaa tämä kuitenkin jo nyt on. Meillä on näiden baltialaisten lisäksi yksi puolalainen, yksi kuubalainen ja yksi vietnamilainen rakentaja. Työnantaja on valmistautunut perehdyttämään työntekijöitä 14:llä eri kielellä. Kansallisuuksia tulee olemaan kuulemma kaikkiaan 16 tai 17.

Pääluottamusmies Ari Harlamow on ensi kertaa tilanteessa, jossa hänen koko työaikansa kuluu edunvalvontatehtävien hoitamiseen.

– Kuitenkin suurin osa on suomalaisia ja vieläpä keskisuomalaisia.

Harlamow toimii ensi kertaa kokopäiväisenä pääluottamusmiehenä. Hän kertoo seuraavansa tarkasti ulkomaalaisten rakentajien palkanmaksua.

– Jos heille maksetaan tariffien mukaan, niin mikäs siinä, tervetuloa. Mutta jos tessiä yritetään kiertää, niin sitten puutun asiaan tiukasti.

Harlamow kertoo toistaiseksi saaneensa urakoitsijoilta palkkatiedot kiitettävästi. Tilaaja eli Metsä Fibre on luvannut puuttua asiaan, jos jokin urakoitsijoista ei kerro ulkomaalaisten työntekijöiden palkkoja.

Kiinnostus Metsä Fibren jätti-työmaata kohtaan on ollut suurta. TE-keskuksen avaamaan työvoimapankkiin oli lokakuussa ilmoittautunut jo kolmisensataa rakentajaa.

– Ongelmana on se, että työnantajat eivät enää juuri tahdo rekrytoida työvoimaa suoraan, kuten 1970- ja 1980-luvuilla. Nyt tarvitaan suosittelijoita. Työnantajat näyttävät olevan kovin varovaisia työväkeä palkatessaan, Harlamow valittaa.

Tilajavetoinen osaurakointi

Äänekosken tehdastyömaalla ei ole käytössä perinteistä pääurakoitsija-aliurakoitsijat-järjestelmää vaan se etenee ”tilajavetoisena osaurakointina”. Niinpä työmaalla toimii parin vuoden aikana jopa sata urakoitsijaa, jotka tilaaja valitsee yksitellen kilpailutuksen perusteella.

Urakoitsijat tulevat olemaan keskisuuria yrityksiä. Isot raken-

nusliikkeet – kuten Lemminkäinen tai YIT – eivät ole lähdössä mukaan, koska niiden ”kone on viritetty erilaisiin hankkeisiin”, kuten projektinjohtaja **Timo Merikallio** asian muotoilee.

Satojen rakentajien työmaa on nostanut Äänekosken seudulla jo nyt asuntojen kysynnän huippuunsa. Osa kauempaa tulleista rakentajista asuu hoteleissa, osalle työnantaja on järjestänyt kerrostaloasuntoja.

– Ne eivät kuitenkaan riitä, joten Metsä Fibre on päättänyt hankkia

parakkeja noin 400 hengelle. Työmaan läheisyyteen nousee parakkikylä, Harlamow sanoo.

– Parakeissa ei ole mitään entisten aikojen ahtaita savottakämppejä vaan moderneja, hyvätasoisia asuntoja. Jokaisella on oma huone. Olen itse nähnyt parakit, eikä minulla ole majoituksen tasosta mitään isompaa huomautettavaa.

Majoitusta eivät tarvitse vain sadat rakentajat vaan myös laiteasentajat, jotka saapuvat työmaalle myöhemmässä vaiheessa. Heitäkin tulee ole-

maan satoja. Parhaimmillaan Äänekosken tehdastyömaalla on töissä yli kaksi tuhatta rakentajaa ja asentajaa.

Äänekosken suurhanke säteilee myös muualle talouteen. Tehtaalle johtavaa tietä parannetaan ja junarata sähköistetään. Kun uusi tehdas aloittaa vuoden 2018 alussa, sinne tulee 250 rekka-autollista puuta vuorokaudessa ja junalla vielä lisää.

Itse uusi tehdas työllistää saman verran paperityöläisiä kuin vanhankin eli parisen sataa, vaikka tuotantomäärät kasvavatkin. ■

Metsä Fibre uskoo sellun menevän kaupaksi

– **OLKILUODON** jälkeen Suomen tämän hetken mittavin käynnissä oleva rakennusprojekti.

Näin luonnehtii Metsä Fibre Oy:n projektinjohtaja **Timo Merikallio** Äänekosken biotuotetehtaan uudisrakennusta. Peräti 1,2 miljardia euroa maksava investointi perustuu havusellun kovaan kysyntään eri puolilla maailmaa.

– Uskon, että sellun kysyntä jatkuu hyvänä ja että saamme puuta riittävästi. Vaikka Suomessa on menossa muitakin selluprojekteja, en usko ylikapasiteettia syntyvän. Kyllä tässä tarkat markkinatutkimukset ovat taustalla.

Vaikka sellutehtaalla ei työskentele kuin 200 henkeä, työllistää sen puunhankinta Merikallion mukaan jopa 2 500 henkeä. Näistä 1 500 olisi uusia työpaikkoja.

Perinteisen sellun ohella uusi tehdas tuottaa muitakin biotuotteita kuten mäntyöljyä, tärpättiä ja biosähköä. Uusina biotuotteina tehdas valmistaa tuotekaasua, jolla korvataan raskas polttoöljy ja rikkihappoa hajukaasuista, jolla korvataan ostokemikaali.

Omistajayhtiö luonnehtii tehdasta ”maailman ensimmäiseksi uuden sukupolven biotuotetehtaaksi”. Jos tehtaan koko kapasiteetti on käytössä, tuottaa se 1,3 miljoonaa tonnia sellua vuodessa.

Projektipäällikkö Timo Merikallio uskoo, että uuden sellutehtaan tuotteille löytyy kysyntää maailmalta.

Sellutehtaan rakentajat kansainvälistä väkeä

Tällaista ei ollut Suomen rakennuksilla vielä pari-kolmekymmentä vuotta sitten: kansallisuksia ja kieliä sikin sokin. Äänekosken biotuotetehtaan työmaalla eksoottisemmasta päästä on kuubalainen **Jorg Luis Garcia Rodriguez**, joka on asunut Suomessa 16 vuotta.

– Ooolen suomalaainen, innokas karaokelaulaja lurauttaa ja virnistää päälle.

Kuubassa Rodriguez ansaitsi leipänsä sekä ravintola-alalla että rakennuksilla. Ja jotta kukaan ei luulisi, että hänen elämänsä on ollut tapahtumaköyhää, mies muistaa mainita:

– Ja olin minä Angolan sodassakin pari vuotta. Mutta en taistelussa vaan huoltojoukoissa.

Sosialistinen Kuuba tuki Angolan sisällissodassa toista sotivaa osapuolta.

Rodriguez on liittynyt Rakennusliittoon, koska se on hänen mielestään itsestään selvää: täytyy puolustaa omia etujaan. Äänekoskella Kuuban mies on työskennellyt muun muassa purkuhommissa. Hänen vakituinen asuntonsa on Tampereella, mutta työviikon ajaksi työnantaja on majoittanut hänet äänekoskelaiseen hotelliin.

– Teemme maanantaista keskiviikkoon pitkäpäivää. Torstaina lähemme puolilta päivin viikonlopun viettoon ja palaamme taas maanantai-aamuna.

Rodriguez kertoo olevansa tyytyväinen työhönsä, Suomeen – ja vaimoonsa.

– Ensimmäinen ja viimeinen, hän sanoo suomalaisesta vaimostaan.

Kuubalaisen voisi olettaa kärsivän kylmydestä pohjoisessa Suomessa.

– Minä en kärsi. Käyn avannossakin, iloinen kuubalainen nauraa.

Perinteisempää suomalaisuutta Äänekosken työmaalla edustaa kirvesmies **Jyrki Riihimäki**. Hän viimeisteli kauniina lokakuuisena päivänä auralaudoitusta ja hämmästeli työmaan kokoa:

– Suurin, millä olen koskaan ollut.

Töitä on Riihimäelle ollut viime aikoina hyvin tarjolla, mutta tulevaisuudesta hän ei uskalla enustaa mitään.

– Luulisi, että tällä työmaalla kirvesmiehiä tarvitaan. Väkeä näyttää olevan täällä ympäri Suomea ja Suomen ulkopuoleltakin. Jyväskylältä vaikuttaa olevan yllättävän vähän porukkaa.

Työsuojeluvaltuutettu **Juha Väkimiehen** tietojen mukaan nyt rakennetaan Suomessa ensimmäistä kertaa uutta sellutehdasta toimivan tehtaan viereen. Siitä seuraa työsuojelulle omat kommenteikkinsä.

– Kauhukuva on se, että toimivalla tehtaalla tapahtuisi kemikaalivuoto. Silloin työmaa pitäisi tyhjentää ihmisistä pikavauhtia. Jos vuoto olisi oikein paha, pitäisi kaikkien äänekoskelaisten suojautua.

Työsuojeluvaltuutettu Väkimies on Äänekoskella törmännyt uudenlaiseen instrumenttiin: mo-

Kuubalainen Jorg Luis Garcia Rodriguez on asunut jo 16 vuotta Suomessa. Äänekosken tehdastyömaalla hän on purkanut vanhoja rakenteita uuden tieltä.

nikaasumittariin. Sillä mitataan kaivantojen pohjalla, onko siellä kaasujäämiä haitallisin pitoisuuksin.

– Tähän asti on TR-mittauksiin käytetty koko tiistaipäivä. Pian se ei kuitenkaan riitä, koska suurella työmaalla on niin paljon mitattavaa. ■

Jollei toisin pakoteta

Suomen hallitus ajaa paikallisen sopimisen lisäämistä kuin käärmettä pyssyyn. Jos työehtosopimusosapuolet eivät salli paikallisen sopimisen lisäämistä, (lue minimiehtojen alittamista) niin se tehdään pakottavalla lainsäädännöllä. On melkoinen älyllinen umpisolmu kun sopimista pyritään lisäämään pakottaen.

Paikallinen sopiminen halutaan ulottaa myös työnantajaliittoihin kuulumattomiin yrityksiin. Näiden yritysten äänitorvena toimiva Suomen Yrittäjät haluaa apajille sopimaan paikallisesti. Annan ilmaisen vinkin: liittykää työnantajaliittoon, niin paikallisen sopimisen taivas aukenee välittömästi. Jäsenmaksut saa muuten vähentää verotuksessa.

Reilumpaa olisi puhua asioista niiden oikeilla nimillä. Hallitus haluaa järjestelmän, jossa on mahdollista laillisesti alittaa työehtosopimusten minimimääräykset, myös palkkojen osalta. On tekopyhää väittää, että tämä tapahtuisi sanan varsinaisessa merkityksessä eli sopien. Moniko meistä on valmis alentamaan palkkaansa varsinkin, kun vastine alenukselle on täysin työnantajan hyvän tahdon varassa.

Näin unen, jossa paikallinen sopiminen palkkojen osalta oli saatettu voimaan. Timo Tehdastyöläinen oli saanut rakkaansa kanssa kolmannen lapsensa. Perhe joutui hankki-

maan suuremman asunnon ja hakemaan sitä varten pankkilainaa. Tero Työnantaja kuuli tämän ja haistoi verta. ”Kuule Timo, nyt on sellainen tilanne, että on pakko pudottaa palkkaa, muuten ei pärjätä tässä kovassa kilpailussa”. ”En nyt kyllä millään voi, otin juuri asuntolainaakin”. ”No tässä olisi sitten lomautusilmoitus, vaihtoehtoisesti voimme sopia paikallisesti palkkasi alentamisesta”.

Toivon, ettei näkemäni uni koskaan toteudu, mutta pahalta näyttää. Esimerkiksi rakennusalalla ei tarvitse kuvantunlaista keskustelua edes käydä. Homma hoituu aliurakoinnilla. Mutta eikö sitten aliurakoitsijoiden työntekijöiden työsuhteissa noudateta yleissitovaa työehtosopimusta? Kyllä, mutta uni jatkui näin: Rakennusliike Petos & Vilppi Oy perusti sivukonttorin Viroon. Työntekijöitä värvättiin, mutta ennen työsuhteen solmimista sovittiin paikallisesti, että tuntipalkka on sitten 5 euroa – laillisesti.

Paikallista sopimista tehdään päivittäin työpaikoilla. Näistä paikallisista sopimuksista ei vain pidetä turhaa meteliä. Joustoa löytyy puolin ja toisin kun homma on reilua ja luottamus ansaittua. Syntyykö luottamus pakottamalla – tuskin.

Kuka hyötyy siitä, että Suomesta ollaan tekemässä pohjoismaista halpatyövoiman saareketta? Ei ainakaan työntekijät, eivätkä kyllä rehellisesti asiansa hoitavat pienet tai keskisuuret yrittäjätäkään. Massiivisella mediavyörytyksellä on saatu aikaan käsitys, että liian korkeat palkat ovat syy kaikkeen, eikä mitään muuta vaihtoehtoa edes haluta kuunnella. Rikkaita ei saa verottaa etteivät suutu ja muuta Portugaliin. Aggressiivinen verosuunnittelu on hyve, köyhät vaan ovat kateellisia.

Ammattiliitot ovat tässä mediavyörytyksessä kaiken pahan alku ja juuri. Mafiamainen porukka, joka ajaa vain omia etujaan. Tuntuu unohtuneen kokonaan, miksi ammattiliitot on perustettu. Työläiset liittyivät yhteen edistääkseen oikeuksiaan ja parantaakseen palkka- ja työehtojaan. Olisi aika kummallista jos ay-liike ei vastustaisi mielivaltaisia esityksiä työntekijöiden oikeuksien polkemiseksi.

Ei voi kuin toivoa, että hallituksella ja Elinkeinoelämän keskusliitolla riittää rohkeutta perääntyä esityksistään. Ay-liike on tarjonnut merkittävän kädenjennuksen nollakorotuksineen päivineen. Vanha totuus kuitenkin on, että sarana-puolelta vedetty osapuoli maksattaa kokemansa vääryydet korkoineen ennemmin tai myöhemmin. ■

Kimmo Palonen
Neuvottelupäällikkö

Uni

Liikunnan ja ravitsemuksen lisäksi hyvinvoinnin pyhään kolminaisuuteen kuuluu myös lepo. Tämä viimeinen, mutta aivan yhtä tärkeä osio on kuitenkin valitettavan usein laiminlyöty. Lepo ei kuitenkaan tarkoita vain yksinomaan nukkumista, vaan kaikkea mieltä rentouttavaa, mukavaa puuhastelua. Muista siis huolehtia palautumisestasi ja akkujesi lataamisesta myös stressin keskellä, sillä se auttaa sinua olemaan tehokkaampi ja aikaansaavampi kuin väkisin verenmaku suussa tehty puurtaminen.

Ravinto

Ravitseva ja energiaa antava ruokavalio on vähintään yhtä tärkeää kuin liikunta. Yhtä ainoaa, kaikille sopivaa ruokavaliota ei ole olemassakaan. Jokaisen kuulusi pysähtyä välillä miettimään, ravitsemmekehoamme parhaalla mahdollisella tavalla? Olisiko esimerkiksi yksi kasvisruokapäivä mahdollinen?

Liikunta

Hyvä fyysinen kunto takaa paremman henkisen ja fyysisen jaksamisen. Jotta liikunta koettaisiin mielekkäänä, se ei saa tuntua pakkopullalta ja yhdeltä lisävelvollisuudelta.

Sosiaaliset suhteet

Ilman muita ihmisiä emme ole mitään. Tarvitsemme toinen toisiamme. Jos jokin kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin osa-alue jää meiltä ilman huomiota, näkyy se saman tien siinä, kuinka käyttäydymme muita ihmisiä kohtaan. Ollaan toisillemme hyviä.

Työn kuormittavuus

On muistettava, että työ on aina vain työtä. Jos työ alkaa olla liian kuormittavaa, on siitä sanottava esimiehelle. Mikään työ ei ole niin tärkeää, että sen takia pitäisi alkaa voida huonosti. Terve sielu terveessä ruumiissa ja hyvinvoiva työntekijä hyvinvoivassa yrityksessä! Jotta työntekijä voisi hyvin, mukava ja kannustava ilmapiiri on melkein pä elintärkeä tekijä.

Millä eväillä?

Varmasti jokainen miettii viimeistään tähän aikaan vuodesta, kuinka saisi jaksamiseen pienen lisäpotkun. Vuorotyöläisen vaikeudet jaksaa ovat erilaiset kuin päivävuoroa tekevän. Kaikkien huulilla on kuitenkin kysymys: Miten jaksaisimme paremmin arjessa?

Teksti ja kuva Maija Ulmanen
Grafiikka Iiro Törmä

Meistä jokainen tietää sen tunteen, kun herätyskello soi. Viiden tunnin yönien jälkeen ensimmäinen reaktio on ”Ei vielä”. Käsi hapuaa herätyskelloa ja painat torkkua. Pieni hetki armonaikaa, vaikka vartin päästä herääminen on yhtä vaikeaa. On silti kiva hieman huijata itseään.

Kun vihdoin viimein saat itsesi kammettua sängystä ylös, hakeudut silmät ristissä kylpyhuoneeseen. Sen jälkeen kuppi kahvia ja kohti työpaikkaa. Viimeistään tuhdin lounaan jälkeen väsyttää niin, että joudut tekemään todella töitä, jotta silmät pysyisivät auki. Työpäivän jälkeen olet niin naatti, että ajatuskin urheilemisesta saa jalat veteliksi. Illalla puolison kanssa tulee kinaa, aivan tyhjöpäiväisestä asiasta. Selkkaus ja työasiat jäävät painamaan mieltä. Nukkumaan mennessä katsot tablettilta vielä pätjän elokuvaa.

Kun pitäisi vihdoinkin painaa silmät kiinni, ei uni tulekaan. Päässä pyörivät työasiat ja ihmissuhteet. Olet levoton. Pyörät sängyssä tunteja saamatta unta. Kunnes heräät kellon soittoon ja taas aivan liian aikaisin.

Vuorotyöläinen ja uni

Monet meistä kärsivät univajeesta, joka tarkoittaa vireyden heikkene- mistä eli päiväväsymystä. Päiväväsymys voi johtaa tarkkaavaisuuden ja työsuorituksen heikentymiseen, muistihäiriöihin, liikenneonnettomuuksiin, työtaturmiin, sosiaalisten suhteiden, kuten parisuhteen ongelmiin ja lopulta mielenterveyden häiriöihin. Univaje voi johtua myös

uupumuksesta, joka ei korjaannu nukkumalla.

Tähän aikaan vuodesta ei voi olla nostamatta esille myös pimeyden vaikutusta vireystilaan.

– Minä en ole huomannut kaamoksen vaikuttavan heräämiseeni tai vireystilaani, kertoo 27 vuotta keskeytyvää vuorotyötä tehnyt **Ari Tuukkanen**.

– Siitä ei pääse mihinkään, että aamuvuoroon herääminen on aina vaikeaa, kertoo myös keskeytyvää vuorotyötä tekevä **Mika Kolehmainen**.

Elämän- ja yhteiskunnan toimintatavat aiheuttavat tutkimuksien mukaan unenpuutetta ja väsyneisyyttä. Kiivas työtahti ja kiire ovat tärkeimpiä psyykkisiä rasituselementtejä aiheuttavia tekijöitä, jotka johtavat nukkumisen häiriöihin.

Päivätyö aiheuttaa meille monelle ongelmia työssä jaksamisessa, mutta entä he, jotka tekevät vuorotyötä. On aamu-, päivä- ja yövuoroja. Rytmin ylläpitäminen on vaikeaa ja väsymys on ainainen vieras.

Omat vaikeudet vuorotyössä iski- vätkä Kolehmaiselle silloin, kun hänen lapsensa olivat pieniä. Isä joutui elämään tällöin enemmän lapsien aikataulun mukaan.

– Muistan monta kertaa yövuoron jälkeen jääneeni valvomaan lapsien kanssa. Silloin oli nipistettävä unesta ja on sanottava, se oli raskasta.

Sittemmin Kolehmainen on oppinut nukkumaan. Hän suunnittelee päiväänsä perheen, työn ja nukkumisen mukaan. Vuosien harjoittelu on tuottanut tulosta.

Nuorempana jaksoi paremmin

– Ennen saatoinkin kärsiä siitä, että työvuoro jäi päälle vuorojen ja vapaiden välillä. Kun pystyy suunnittelemaan elämänsä ja pääsee työrytmiin kiinni, ei suurempia ongelmia ole.

Kolehmaisen elämä on muuten normalisoitunut lapsien kasvettua. Enää ei tarvitse aamukuudelta töistä tultua lähteä kahdeksalta viemään lapsia kouluun.

– Vaikka vuorotyöläisellä ei juuri normaalia arkea ole, niin voin sanoa, että elämäni on nyt normalisoitunut ja pystyn nukkumaan silloin kun haluan. Tämä mahdollistaa paremman vireystilan. Enää en stressaa nukkumisesta.

Tuukkanen on huomannut, kun ikää on tullut lisää mittariin, ei unensaanti ole enää niin helppoa. Unen tarve on myös lisääntynyt.

– Nuorempana sitä vain kävi töissä ja sitten oli vapaa-aikaa, mutta nyt elämässä on myös muita vastuita. Asiat stressaavat aivan erilalla nykyään kuin ennen. Tällä on selkeä vaikutus elämään kokonaisvaltaisesti.

Miten voisimme itse vaikuttaa työssä jaksamiseemme?

Jotta jaksamisemme kokonaisvaltaisesti hyvin, on perusasioiden oltava

kunnossa: riittävä uni, ravintorikas ravinto, liikunta ja henkiset osat alueet. Kun nämä asiat ovat kunnossa, voimme alkaa miettiä sitä, mitä voisimme tehdä työelämässä toisin, jotta jaksaisimme paremmin.

Sosiaalipsykologi ja tutkija **Sirpa Puolakka** kertoo jaksamista käsittelevässä tutkimuksessaan, että ihmisen yksilöllinen jaksaminen muodostuu työntekijän, työpaikan ja työyhteisön muodostamasta kokonaisuudesta. Ihmisen arvomaailma, persoonallisuus, sosiaalinen verkosto, oma fyysinen kunto sekä kyvyt selviytyä haastavista tilanteista ovat jaksamiseen vaikuttavia tekijöitä. Tiedetään, että säännöllinen liikunta vähentää uupumusta ja stressiä sekä parantaa hyvinvointia ja työkykyä. Perhe-elämä, ystävät ja harrastukset toimivat vastapainona työelämälle ja edistävät työssä jaksamista.

Tutkijan mielestä on tärkeää, että työntekijä saa osallistua myös päätöksentekoon, mikä edistää omalta osaltaan jaksamista.

– Työntekijä kokee, että hänet otetaan huomioon ja hänen ammatitaitoaan arvostetaan. Tämä puolestaan parantaa työssä jaksamista ja lisää työhyvinvointia sekä saa työntekijän kokemaan työstään iloa. Työnilon kokeminen on jaksamisen kannalta merkittävä tapahtuma, Puolakka kertoo.

Työniloa kutsutaan myös nimellä työn imu. Työn imu määritellään tunne- ja motivaatiotilaksi ja sen merkitys nähdään positiivisena ihmisen jaksamiselle.

– On tärkeää, että työntekijä kokee työnsä merkitykselliseksi, jolloin siihen halutaan panostaa. Työpaikka ja työtehtävät vaikuttavat jaksamiseen. Tuleekin miettiä, onko työmäärä sopiva suhteessa työaikaan sekä mitkä ovat työn tavoitteet ja työpaikan ohjeet ja säännöt, tutkija täsmentää.

Sesonkituotteet ja pienemmät annokset

Kysytään ravintotutkija ja Kuluttajaliiton elintarvikeasiantuntija **Annikka Marniemeltä**, kuinka paljon hänen mielestä ruualla on merkitystä jaksamiseemme?

– Hyvinkin paljon. Monipuolinen ja tasapainoinen ruokavalio ja ateriarytmi ovat oleellisia jaksamisen kannalta, varsinkin vuorotyössä. Ravintoa on saatava säännöllisesti, jotta verensokeri ei heittelehti. Verensokerin ailahtelut aiheuttavat väsymyspiikkejä ja keskittymiskyvyn puutetta.

Marniemen mukaan kehon tulisi saada riittävästi erilaisia ravintoaineita, jotta aineenvaihdunta toimisi moitteettomasti.

Ari Tuukkasella ja Mika Kolehmaisella on vuorotyönteosta hyvät muistot.

– Syömällä monipuolisesti erilaisia ruokia myös monipuolinen ravintoaineiden saanti varmistuu. Aterioiden sisällön koostamisella on myös vaikutusta; raskas ja rasvainen ateria väsyttää, ja kasvikset ja helposti sulava kana sekä kala pitävät virkeänä.

Sesonkiruokailusta puhutaan paljon. Pitäisi syödä vuodenaikojen mukaan. Myös asiantuntija on huomannut, kuinka ihmiset syövät erilailla vuodenaikojen riippuen.

– Loma-aikoihin monella ruokavaliomuuttuu raskaammaksi, kesällä grilli on kuumana ja alkoholi saattaa maistua herkemmin. Tämä

johtaa usein siihen, että lomien jälkeinen vyötäröä kiristää. Tällaisesta pitäisi yrittää päästä eroon, jotta pääsisi jatkuvasta painontarkkailusta ja pysyisi omassa normaalipainossaan. Syksyn ja talven myötä helposti haluamme lämmintä ja raskaampaa ruokaa, lieko tämä jäännemenneisyydestä, jolloin oli tarve varastoida rasvaa kylmää talvea varten. Sellaiselle ei enää ole syytä, asiantuntija täsmentää.

Talvella on huolehdittava riittävästä D-vitamiinin saannista, kesäaikaan sitä saa auringosta. Sesonkeja kannattaa hyödyntää, silloin kasvikset ovat halvimmillaan ja mauk-

kaimmillaan. Kasvien hinnat kuvastavat sitä onko niiden satokausi parhaimmillaan.

– Kun kasvikset, hedelmät ja marjat ovat edullisia, on niiden satokausi. Talvella meille tuodaan paljon ulkomaisia kasviksia, ja niitä voi surutta syödä, sillä silloin on niiden satokausi.

Monet meistä tietävät tunteen, kun lounaan jälkeen alkaa väsyttää. Asiantuntijalla on tähän helppo vinkki takataskussa.

– Liian isot annokset väsyttävät. Vanha kunnon lautasmalli toimii paitsi aterian monipuolistajana, myös annoskoon säätelijänä. Kun

lautasella on puolet kasviksia, ateria kevenee, eikä lihaa tai lisäkettä tule kauhottua lautaselle liikaa. Päivän aikana kannattaa juoda vettä, sillä nestehukka on myös yksi nuutunutta oloa lisäävä tekijä. Jos lounas on kohtuullinen ja kasvispainotteinen, se sulaa nopeasti.

Vuorotyöläisen kannattaa syödä vuorossa pieniä välipaloja; hedelmä ja pähkinöitä, jotka tasaavat verensokeria.

– Lounasta ei kannata jättää väliin, sillä nälkä kasvaa iltaan mennessä, ja silloin on vaikea kontrolloida syötyä ruokamääriä. ■

Mika Niskanen arvosti kuntoutuksen henkilökohtaisuutta.
– Kun annetaan selvät ohjeet, silloin onnistuu, Niskanen sanoo.

Harri Korhonen muistuttaa, että syömisten kanssa järjen käyttö on sallittua. Kunnan ruokaa voi syödä hyvällä halulla, mutta napostella ei pitäisi koko aikaa.

Parempaan työkykyyn työntekijän piikkiin

Mika Niskanen ja Harri Korhonen saivat uutta virtaa Lujabetonin työpaikkakuntoutuksesta.

Johanna Hellsten

Kaikki voittavat. Niin voi sanoa Lujabetonin uudesta työpaikkakuntoutusmallista. Ohjelman ideana on parantaa työntekijöiden työkykyä ja ennaltaehkäistä sairauksia. Mallia on kehitetty yhteistyössä Mehiläisen kanssa. Ensimmäiset kuntoutusjaksot on saatu päätökseen erinomaisin tuloksin.

– Minulle tuli yhtenä päivänä työterveyshuollosta puhelu, jossa kysyttiin, olisinko kiinnostunut lähtemään mukaan kuntoutusohjelmaan. Vastasin myöntävästi, elementtimies **Mika Niskanen** Lujabetonin Siilinjärven tehtaalta sanoo.

Myös seinäelementtien tekijä **Harri Korhonen** sai samanlaisen puhelun ja mies vastasi ”Ilman muuta tullen.”

Kaikkiaan kuntoutuksessa oli mukana viime keväästä tähän syksyyn 16 Lujabetonin työntekijää Siilinjärveltä ja Hämeenlinnasta.

Ravinto kuntoon

Kuntoutusmallin kantavana ideana on se, että se räätälöidään jokaiselle ihmiselle erikseen, eli samaa pipoa ei yritetä sovittaa jokaiseen päähän. Osallistujille laadittiin henkilökohtainen ohjelma oman kuntoutusvalmentajan kanssa, jossa huomioitiin kuntoutujan terveystilanne ja toimintakyky. Varsinainen kuntoutusjakso kesti puoli vuotta. Sen aikana molemmat miehet tapasivat valmentajiaan lukuisia kertoja.

Aivan ensimmäiseksi osallistujille tehtiin kehonkoostumusmittaus, jossa selvitettiin kehonsisäisen rasvan määrää, rasvaprosenttia, lihasmassaa ja niin edelleen. Li-

säksi porukasta otettiin verikokeita ja mitattiin verenpaine.

– Ensimmäinen tapaaminen oli ryhmässä, paistimme makkaraa nuotiolla ja juttelimme. Siinä tapaamisessa terveydenhoitaja kertoi testitulokset. Siinä nähtiin lähtötilanne, Niskanen muistelee.

Niskaselle testitulokset eivät tulleet yllätyksenä.

– Olihan se minulla kyllä tiedossa, missä kunnossa olen, mies myöntää.

Niskaselle tärkeä osuus olivat tapaamiset ravintoterapeutin kanssa. Mies piti muutaman päivän ajan tarkkaa päiväkirjaa kaikista syömistään.

– Siihen oli rehellisesti laitettava, mitä kaikkea on tullut syötyä. Se, mitä ravintoterapeutti minulle sanoi, oli että minun pitäisi alkaa syödä useita kertoja päivässä. Liiallinen kertasyöminen on vaikuttanut painooni. Annoskoot olivat vääriä. Ei ole hyvä olla syömättä työpäivän aikana ja sitten syödä illalla kerralla paljon, Niskanen kertoo.

– Minulle ei tullut ruoan määrästä niinkään sanomista, mutta syön liikaa vaaleaa leipää, rasvaisia maitotuotteita ja sipsejä, Korhonen sanoo.

Korhonen kehuu ravitsemusterapeutin ohjeita fiksuiksi.

– Järjen käyttö on sallittua. Normaalia ruokaa saa syödä niin paljon kuin jaksaa, sillä onhan meillä raskas, fyysinen työ. Ne napostelut pitää vaan jättää vähemmälle.

Molempien miesten ruokavalio pantiin kuntoon. Aivan ilman herkkupäiviä ei sentään tarvitse olla.

– Muuten ruokavalio on terveellisempi ja siinä on enemmän kasviksia. Itseään pitää kuitenkin myös vähän hemmotella. Yhtenä kertana viikossa saa syödä herkuja, Korhonen myhäilee.

Liikunta mukaan

Pelkkä hyvä ruokavalio ei vielä riitä työkyvyn ylläpitoon. Myös liikkuvuudesta, hapenottokyvystä ja lihasvoimasta on pidettävä huolta.

KOHTUULLISESTI HOMMIA

Johanna Hellsten

SIILINJÄRVELLÄ ja muuallakin Savossa on ollut tehtailla hiukan hiljaista. Äänekosken massiivinen biotuotetehdasprojekti on kuitenkin alkanut luoda valoa pimeyteen.

– Äänekosken tehdas auttaa kyllä meitä, vaikka toki pieniä lomautuksia on ollut, Lujabetonin Siilinjärven tehtaan pääluottamusmies **Janne Rautiainen**.

Siilinjärven tehtaalla tehdään runsaasti elementtejä muun muassa maatalousrakentamisen tarpeisiin. Nyt silläkin puolella on ollut hiljaisempaa.

– Tosin sekin on lähdössä taas liikkeelle, joten jossain vaiheessa kiirettä tulee varmasti, Rautiainen sanoo.

Tehtaalla on vähän vuodenajasta riippuen 120–150 työntekijää. Kun konttorin väki lasketaan mukaan, on Lujabetonin pääkallonpaikan vahvuus noin 200 henkeä. Suurten ikäluokkien edustajia ei enää paljon joukossa ole. Tehtaalta on eläköity-

nyt paljon väkeä viime vuosina.

– Itse olen ollut täällä töissä jatkuvasti viimeiset 14 vuotta. Niistä neljä vuotta olen ollut luottamusmiehenä. Nyt on vaalit tulossa, joten katsotaan, olenko enää kohta.

Rautiainen muistelee, että sinä aikana, jonka hän on ollut tehtaalla, on ollut vain kerran irtisanomisia.

– Kohtuullisen helpolla olen päässyt luottamusmiehenä. Lomautuksethan toki ovat tehtailla arkipäivää.

Keväällä käynnistynyt kuntoutusprojekti ei ole yrityksen ainoa tapa huolehtia työntekijöidensä työkuunnosta. Työntekijöillä on myös niin sanottu hoitotakuuvakuutus, joka on ollut nyt voimassa viitisen vuotta.

– Sen avulla pääsee nopeasti hoitoon, jos tulee tarve jonkinlaiselle leikkaukselle. Ei tarvitse olla jonossa julkisella puolella, Rautiainen kertoo.

Lisäksi yritys tukee työntekijöiden liikuntaharrastuksia rahallisesti lukuisilla paikkakunnan kuntosaleilla ja liikuntapaikoilla.

Pääluottamusmies Janne Rautiainen arvostaa sitä, että Lujabetonissa satsataan työntekijöiden hyvinvointiin.

– Ruokapäiväkirjan lisäksi pidin liikuntapäiväkirjaa. Aloin kävellä kolme kertaa viikossa ja pyöräillä kaksi kertaa viikossa. 90-prosenttisesti tuli tämän puolen vuoden aikana pidettyä vaadittavat liikuntakerat, Niskanen sanoo.

Korhoselle elämään palasi kuntosaliharrastus.

– Minun liikuntaohjelmani on salipainotteinen. On tärkeää, että peruskunto nousee. Hyvältä se vanha tuttu salitreeni alkoi maistua. Alussa oli aika korkea kynnyks mennä salille pitkän tauon jälkeen, mutta nyt sinne on taas kiva mennä, Korhonen kertoo.

– Ensimmäinen kuukausi liikuntaa oli yhtä ähkimistä. Sitten se alkoi sujua hengästyttä. Kroppa tottuu nopeasti, Korhonen jatkaa.

Hyvien työtapojen ja -asentojen löytämisessä oli koko puolen vuoden ajan mukana myös työfysioterapeutti, jonka kanssa miehet tapasivat parin viikon välein. Fysioterapeutin kanssa käytiin keskusteluja muun muassa siitä, onko tuloksia tullut.

Painoa lähti, kunto koheni

Koko 16 hengen porukalta lähti puolen vuoden seurantajaksolla painoa yhteensä 90 kiloa.

– Minun painoni laski 12,8 kiloa. Myös liikkuvuus ja puristusvoima paranivat selvästi. Verikokeiden tuloksia en ole vielä saanut, Niskanen kertoo.

Niskasen mukaan vointi on selvästi kevyempi ja liikkuminen on paljon helpompaa.

– Minulle jäi kuntoutuksesta oikein hyvä fiilis, se ei ollut lainkaan huono juttu. Tämmöisissä kohde-

ryhmissä monelle sopii juuri tällainen yksilöllinen ohjaus. Kun annetaan selvät ohjeet, silloin onnistuu, Niskanen jatkaa.

Korhoselta elopainoa katosi 10 kiloa. Miehen mukaan vaikutukset näkee hyvin jo työssäkin.

– Liikkeeni ovat soljuvampia ja työ sujuu paremmin ilman pötsiä, Korhonen sanoo.

Korhosen mukaan uudet opit pysyvät päässä jatkossakin. Ruokavalio ja omaksi iloksi treenaaminen ovat jääneet pysyviksi tavoiksi.

Kuntoutuksen osalta tehdään vielä seurantamittauksia puolen vuoden päästä, jotta tiedetään, kuin pitkäkestoisia sen vaikutukset ovat.

Lujabetonin henkilöstöjohtaja **Mikko Satulin** mukaan kuntoutusohjelma on osoittautunut huomattavasti kustannustehokkaammaksi kuin perinteiset kuntoutuslaitoksissa toteutetut yhteiskunnan rahoittamat kuntoutukset.

– Uuden kuntoutuksen tulokset puhuvat puolestaan. Loistavista tuloksista hyötyy ennen kaikkea työntekijä itse, mutta myös työnantajalle hyöty on tuottavuuden kautta rahassakin mitaten hyvin merkittävä, Satuli painottaa.

– Kyllähän tällainen kannattaa, jos haluaa huolehtia työntekijöiden kunnosta niin, että väki pysyy terveenä ja työkykyisenä, Korhonen tuumaa.

– Veikkaan, että kuntoutus kyllä maksaa itsensä takaisin. Täällä on ymmärretty aika hyvin, että työntekijöistä on pidettävä huolta. Ennenaikainen eläköityminen on kallista, tehtaan pääluottamusmies **Janne Rautiainen** sanoo. ■

**VALTTI-KORTTIA VILAUTTAMALLA
SAAT MEILTÄ PAREMMAN HUONEEN
JA ILMAISEN ILTASAUNAN!**

Tarjoamme kaikille rakennusalan ammattilaisille Eurohostel-luokan huoneet edullisempien Reilaaja-huoneiden hinnalla – ja kaupan päälle vielä ilmaisen iltasaunan ja WiFin sekä ilmaisia leffoja! Kolmen hengen huoneessa yövytte meillä alk. 24,80 €/hlö/yö. **Etu on voimassa kaikille Valtti-henkilötunniste-kortin haltijoille.**

**KYSY MYÖS EDULLISIA
TYÖVIKKOPAKETTEJA!**

Eurohostel Helsinki
Puh. 09 622 0470 www.eurohostel.fi

Tehokkuutta ja helppoutta

Valmisruiskutasoitteen käyttö nopeuttaa ja helpottaa työskentelyä. Enää ei tarvitse näyttää työpäivän jälkeen kalkkilaivan kapteenilta.

Maija Ulmanen

– Vaikka valmistasoite on kaksi ja puoli kertaa kalliimpaa kuin normaali pölyävä tasoite, syntyy siitä huomattavasti parempaa jälkeä. On myös muistettava, että valmistasoite on seinässä hyvin kiinteää, joten maalia menee paljon vähemmän viimeistelyvaiheessa kuin jauhetasoitepintaan. Säkin kalliimpi hinta tulee moninkertaisena takaisin maalauksenvaiheessa, työmaajohtaja **Juha Ålander** kertoo Hartelan Porin työmaalla.

Hartelan työsuojeluvastuuvaltuutettu ja pääluottamushenkilö **Sirpa Ek** on päässyt käyttämään työnsä puolesta valmistasoitetta ja sen levittämiseen tarkoitettua korkeapaineruiskua.

– Valmistasoitteelle tarkoitettu laite, korkeapaineruisku, on melultaan huomattavasti pienempi kuin normaali tasoiteruisku. Se on myös siistimpi käyttää. Ei tule ohiruiskutusta. Laitteessa on vain yksi ohut

letku, joten se kuluttaa työntekijää vähemmän, Ek kertoo.

Hartela on käyttänyt jo lukuisissa valmistuneissa kohteissaan valmistasoitteita, vaikka aluksi yritys suhtautuikin epäroiden valmistukseen.

– Olemme huomanneet, että lopputulos on muuttunut paljon tasalaatuisemmaksi verrattuna aikaisempaan työskentelytapaan ja tuotteisiin, Ålander sanoo.

Kun tuote tulee pussista suoraan, aina samanlaatuisena, näkyy jälki myös seinässä tasaisuutena.

– Betoniittia joutui aina hiomisen jälkeen kiristämään ja kittamaan moneen kertaan, vaikka olisi hionut kuinka pehmeällä paperilla tahansa. Enää ei ole sitä ongelmaa. Valmistasoitetta on helppo hieroa, Ek sanoo.

Ammattilaiset ovat huomanneet, että valmisruiskutasoitteen käyttö nopeuttaa ja helpottaa työskentelyä. Tasoite on pussista suoraan käyttö-

Valmisruiskutasoitetta on nopea levittää, vaikka melua siitä normaalilla tasoiteruiskulla levitettynä syntyy.

Hartelan työmaalla käytetään Tikkurilan valmisruiskutasoitetta.

valmistaa. Kuivuttuaan tasoitteen hionta on kevyttä ja siistää. Se on pölyämätön tapa tasoittaa

– Valmistasoite ei pölyä tasoitetta sekoitettaessa, jolloin työmaa säilyy siistimpänä ja työskentelykin on mukavampaa. Pölyäminen hiontavaiheessakin on hyvin vähäistä, Ek kertoo.

Ruotsissa on käytetty jo pitkään valmistasoitetta, joka on myös vähäpäästöinen ja se on saanut rakennusmateriaalien parhaan M1-luokituksen.

Koulutusta kaivataan

Rakennusliiton työsuojelusihteeri **Tapio Jääskeläinen** on hyvin iloinen uudesta kehityksestä, joka mahdollistaisi tulevaisuudessa laajemman valmisruiskutasoitteen käytön.

– Minut valmistasoitteiden käyttö vakuutti. Tasoitetyön jälki oli laadullisesti todella hyvää. Urakoitsijan kertoman mukaan pohjan ja valmiiksi maalauksen pystyi tekemään ”pintamaalilla”. Valmistasoite on kovempaa ja tästä johtuen se ei tarvitse imukyvyyn tasaamista eri pohjamaaleilla, Jääskeläinen sanoo.

Lisäksi Jääskeläinen on iloinen siitä, että valmistasoitteiden käytön yhteydessä ei tarvitse enää lutrata veden kanssa.

– Työmailla on välillä vaikeaa järjestää vesihuoltoa. Vettä joutuu kantamaan pitkältikin, kun perinteisempi kuiva-aineesta tehtävä tasoite täytyy sekoittaa veteen.

Sirpa Ekin mielestä suurin valmistasoitteen käyttömukavuuteen ja sen yleistymiseen vaikuttava tekijä on, että tällä hetkellä markkinoilla ei ole tarpeeksi täyttökkyistä pohjatasoitetta.

– Siksi valmistasoiteruiskun käyttö on vielä vähäistä. Pohjatasoite on ajettava jauhotavarana tavallisella tasoiteruiskulla ja tämä hidastaa työntekoa, Ek täsmentää.

Kaiken kaikkiaan valmistasoitteisiin siirtyminen edellyttää aivan uudenlaista ajattelutapaa ja käyttäjien koulutusta. Ek toivoisi, että tilaajat alkaisivat edesauttaa valmistasoitteiden käyttöä työmailla.

– Heillä on suuri valta tässä asiassa. Olisi kaikkien kannalta parempi, jos valmistasoitteen käyttö yleistyisi. ■

Nostotyön turvallisuus

Nostotoissa on onnettomuuden vaara. Vaarat on aina arvioitava, ja vaikeita nostoja varten on laadittava erillinen nostotyösuunnitelma. Pitää varmistaa, että nosto on turvallinen, taakkaa ei nosteta ihmisten yli, nostoalueelle ei kuljeta eikä vaaratilanteita synny. Alamiehen ja kuljettajan välinen yhteistyö toimii, kun toimintatavat yhdessä sovittuja ja keskinäinen luottamus toimii.

Tarkista onko torninosturin-kuljettajan ja ajoneuvo-nosturinkuljettajan ajolupa kunnossa!

VNa 403/2008 14§

Onko päivittäinen ja viikko-tarkastus tehty torninosturiin ja ajoneuvonosturiin?

VNa 205/2009 16§ ja 17§

Nostotyön ohjauksessa on käytettävä radiopuhelimia, joiden kanavat on varattu vain nostotyön ohjaukseen ja suljettu muulta radio-liikenteeltä!

VNa 205/2009 39§

Torninosturi on varustettava nosturikameralaitteistolla, kun ohjaamosta nostokohteeseen ei ole näköyhteyttä!

VNa 205/2009 39§

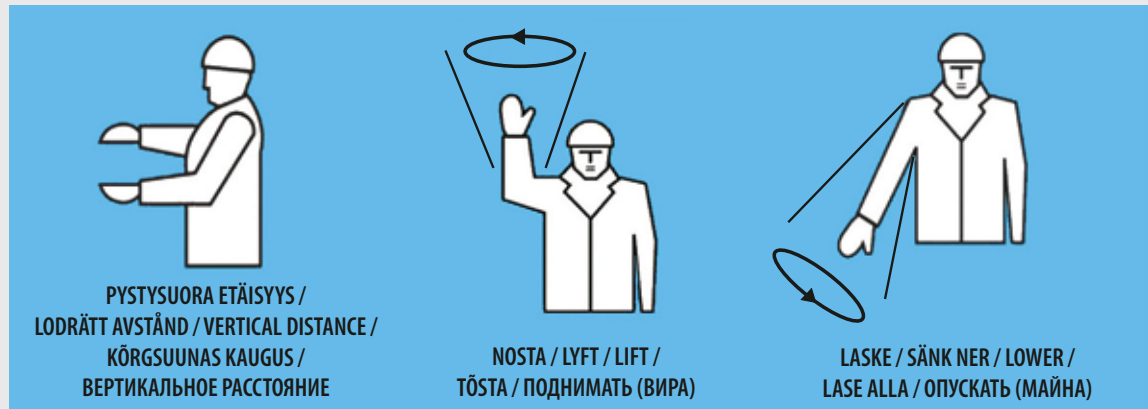
Ohjaus radiopuhelimella

- Paina tangenttia, varmista yhteys esim. kutsumalla kuljettajaa nimellä.
- Pidä tangentti pohjassa niin kauan, että jokainen sana kuuluu kokonaan.
- Varmista oikea ja vasen tai käytä muita suuntaa osoittavia määreitä (tarkka kohde, mihin taakan on tarkoitus päätyä).
- Muista kohteliaat käytöstavat! Kohteliaista on myös pitää kuljettaja ajan tasalla päivän aikatauluista.
- Muista antaa merkit selkeästi ja rauhallisesti!

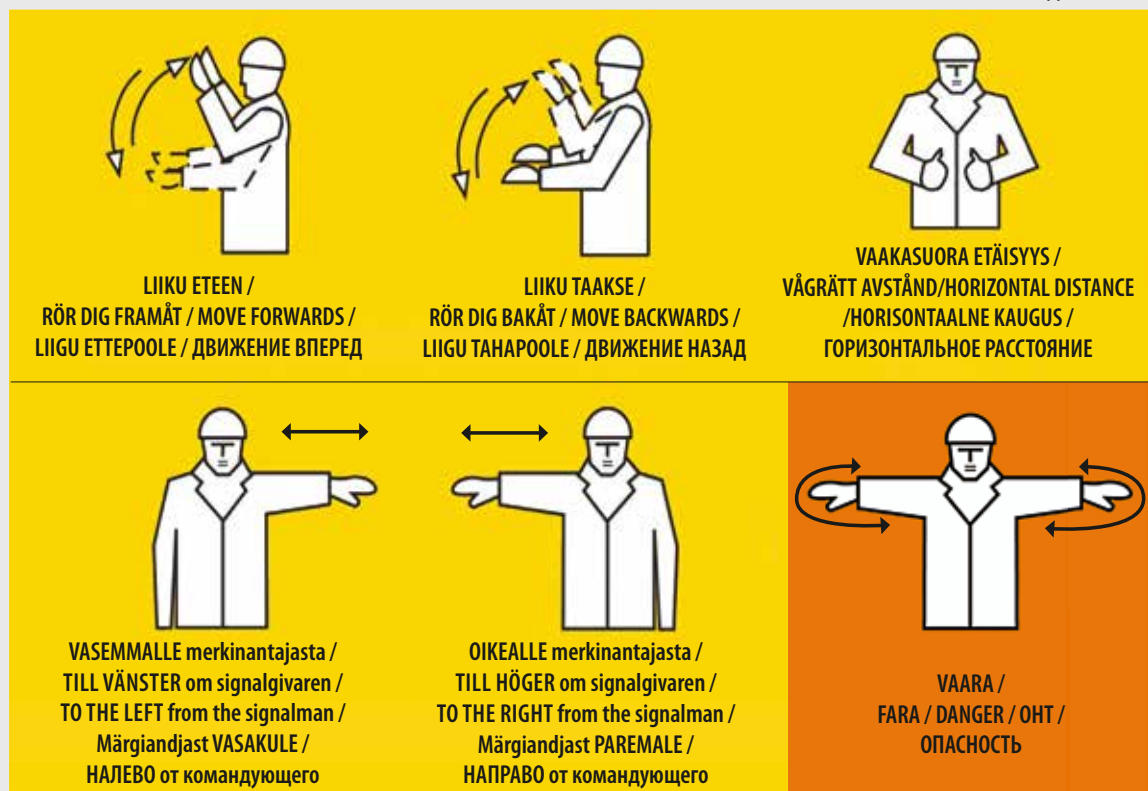
YLEISET MERKIT / ALLMÄNNA SIGNALER / GENERAL SIGNALS / ÜLDISED MÄRGUANDED / ОБЩИЕ СИГНАЛЫ (VNa 687/2015)

PYSTYSUORAT LIIKKEET / LODRÄTA RÖRELSER / VERTICAL MOVEMENTS / VERTIKAALSED LIIGUTUSED / ВЕРТИКАЛЬНЫЕ ДВИЖЕНИЯ

VAAKASUORAT LIIKKEET / VÅGRÄTA RÖRELSER / HORIZONTAL MOVEMENTS / HORISONTAALSED LIIGUTUSED / ГОРИЗОНТАЛЬНЫЕ ДВИЖЕНИЯ

Tärkeintä on kohdata ihminen, riippumatta ihonväristä tai kansallisuudesta. Näin ennakkoluulot hälvenevät.

Rönö on sitä mieltä, että ihmisten ei pitäisi pelätä, vaan ottaa asioista ensin selvää.

Kohtaaminen

Parman tehtaan pääluottamusmies Tommi Rönö halusi tietää, kuinka Suomeen tulevien turvapaikanhakijoiden asiat ovat. Hän värväytyi mukaan Suomen Punaisen Ristin vapaaehtoiseihin ja auttaa nyt Kangasalalla vastaanottokeskuksessa.

Maija Ulmanen

Ajatellaan tilanne, että Suomeen hyökättäisiin. Joutuisimme maanpakoon. Pois kotimaastamme. Tekisimme pitkän ja raskaskulkuisen matkan maahan, jossa voisimme olla turvassa. Jättäisimme kotimaahamme suvun ja läheiset, koska kaikkien pakomatkaan ei olisi resursseja. Vieraaseen maahan saavuttuamme pääsisimme vastaanottokeskukseen, jossa nukkuisimme pienessä huoneessa, patjat lattialla kuuden muun pakolaisen kanssa. Kohtaisimme ennakkoluuloja, koska olisimme eri maasta kotoihin kuin paikalliset. Huoli perheestä olisi suuri. Tieto sotatilanteesta ei saavuttaisi meitä. Pahimmassa tapauksessa saisimme suruviestin, jossa kerrottaisiin koko perheen

kuolleen. Minkälaisia ajatuksia tämä sinussa herättää?

Kangasalalla koko elämänsä asunut Parman tehtaan pääluottamusmies **Tommi Rönö** ihmetteli syyskuisena perjantaina Suomessa vallitsevaa pakolaiskeskustelua. Hänellä oli paljon kysymyksiä, joihin hän janoi vastauksia. Onko todella näin, että pakolaisille tarjotaan ruokaa, joka on yhtä mössöä, eikä maitu miltään? Minkälaisista lähtökohdista turvapaikanhakijat lähtevät pakomatkalleen? Rönö ei halunnut enää olla toisen käden tiedon varassa, vaan halusi itse nähdä tilanteen.

– Vaimoni lähti viikonloppureisulle ja minä jäin tyttärieni kanssa kotiin. Olin nähnyt Facebookissa ilmoituksen, jossa Kangasalan SPR

haki vapaaehtoisia auttamaan vastaanottokeskuksen rakentamisessa. Ehdotin keskimmaiselle tyttärelleni, joka on kahdeksantoista, että lähtisimmekö tekemään päivän hyvän työn, Rönö kertoo.

Tytär innostui ja niin parivaljakko kurvasi autolla Kangasalan vanhaan mielisairaalaan rakennettavan pakolaiskeskuksen pihaan.

– Keskuksessa oli paljon tehtävää ja huomasinkin pian olevani organisaattorin roolissa, pääluottamusmies sanoo.

Suomen Punainen Risti perustaa vastaanottokeskuksia maahanmuuttoviraston pyynnöstä. Maahanmuuttovirasto myös päättää vastaanottokeskusten lakkauttamisesta. Turvapaikanhakijat asuvat vastaanotto-

keskuksissa ja odottavat turvapaikkapäätöstä.

Jääkiekkomatseja, teatteria ja onkimista

Tampereen Hakametsän jäähalli on täynnä jääkiekkofaneja. Kannustus-huutoja kuuluu joka puolelta. ”Tappara, Tappara”. Vierestä kuuluu myös ”Tapara, Tapara” -huuto huonolla suomen kielellä.

– Muistan turvapaikanhakijoiden ensireaktion, kun he näkivät elämänsä ensimmäisen jääkiekkomat-sin. Saatikka, kun tapahtui ensimmäinen taklaus. Ilmeet olivat todella näkemisen arvoiset. Seuraavassa hetkessä he jo tiesivätkin, mitä joukkuetta kuului kannustaa, Rönö kertoo ja naurahtaa.

Parman tehtaalla työskentelevä Rönö on joutunut oikomaan monenlaisia huhupuheita turvapaikanhakijoista. Kaikki työkaverit eivät ymmärrä, miksi Rönö haluaa auttaa.

– Kyllä me keskustelemme kahvilla siitä, mitä teen pakolaisten hyväksi. Kaikki eivät ymmärrä, mutta en minä heidän mielipiteestään välitä.

Rönö on sitä mieltä, että ihmisten ei pitäisi pelätä. Täytyisi ottaa asioita ensin selvää, ennen kuin lähtee muodostamaan jyrkkiä mielipiteitä, joissa ei ole totuuden häivää.

– Aluksi voisi vaikkapa lähteä siitä, että tervehtisi, kun näkee pakolaisen. Se on jo paljon. Heille tulisi sellainen olo, puolin ja toisin, että olemme osa yhteisöä, Rönö kertoo.

Mies kertoo tapahtumasta, joka sattui turvapaikanhakijoiden vastaanottokeskuksen perustamisen alkuaikoina. Keskus toimii vanhassa mielisairaalassa ja sen tonttinaapurina on omakotilo.

– Olimme saaneet SPR:n valituksen tonttinaapurilta, kuinka pakolaiset häiritsevät heidän rauhaansa. Sain tehtäväkseni mennä juttelemaan naapurin kanssa. Hyvin pian astuttuani omakotitalon pihaan minulle tuli mieleen, että talossa saattoi asua moottoripyöräjengiin kuuluvia ihmisiä. Sellainen fiilis minulle tuli siitä, mitä ympärilläni näin. Sydämeni hakkasi, kun koputin oveen. Kertaakaan minua ei ole pelottanut niin paljon, kun olen tavannut ulkomaalaisen, kuin mitä minua pelotti koputtaa suomalaisen oveen. Pääsimme tontinomistajan kanssa yhteisymmärrykseen. Viesti häneltä

oli selkeä: Yksikään pakolainen ei tule hänen tontilleen tai hän ei vastaa seurauksista. Muistan loppuelämäni sen helpotuksen tunteen, kun pääsin pois talon pihasta.

Ystävyyssuhteita

Entinen rauhanturvaaja Rönö on tutustunut yhteen turvapaikanhakijaan hieman paremmin kuin muihin. Hänen nimensä on **Haidar** ja hän on sähköinsinööri. Yhdessä he ovat katsoneet ja analysoineet erilaisia rakennustyömaita, oppineet toistensa kulttuureista ja käyneet katsomassa teatteria.

– Se antaa paljon, Rönö kiteyttää ja jatkaa:

– Omista lapsistani olen hyvin ylpeä. Niin kymmenenvuotias tyttäreni kuin kahdeksantoistavuotiaskin ovat innostuneet auttamaan turvapaikanhakijoita. Varsinkin keskimäinen tyttäreni on saanut elämäänsä paljon sisältöä vastaanottokeskuksen myötä. Ennen tytär katsoi yömyöhään televisiota, nyt hän haluaa itse nousta aikaisin aamulla ja mennä tekemään työtä, jolla on jokin merkitys.

Ainut asia, joka huolestuttaa Rönöä turvapaikanhakijatilanteesta on heidän hyväksikäyttönsä.

– Jo nyt on tullut tietoisuuteeni, että pakolaisia on yritetty värvätä töihin olemattomalla palkalla tai ei palkalla ollenkaan. Aivan kuin he olisivat suomalaisille jotain velkaa ja siksi heidän pitäisi tehdä töitä ilmaiseksi. Työnteossa ei ole mitään pahaa, päinvastoin, kunhan siitä vain maksetaan työehtosopimuksen mukainen palkka. ■

Miten voit auttaa?

1) Ilmoittautuminen vapaaehtoiseksi

Ilmoittaudu vapaaehtoiseksi verkossa valitsemalla toimintamuoto: Turvapaikanhakijoiden tueksi.

Vapaaehtoiset toimivat esimerkiksi ystävänä vastaanottokeskusten asukkaille ja järjestävät heille läksypiirejä, kielikerhoja ja harrastustoimintaa. Turvapaikanhakijoiden ja pakolaisten kanssa voi tehdä ihan tavallisia asioita, lähteä vaikka sienimetsään tai pelata jalkapalloa. Lue lisää Punaisen Ristin monikulttuurisesta toiminnasta.

2) Vaatteiden ja tavaran lahjoittaminen

Lahjoituksia on tullut paljon, suuri kiitos kaikille lahjoittajille. Tällä hetkellä vastaanottokeskusten tarpeet vaihtelevat suuresti. Vaatteita ja tavaraa voi lahjoittaa Kontti-tavarataloihin, josta vastaanottokeskukset hakevat niitä tarpeidensa mukaan. Lahjoitukset, joita vastaanottokeskukset eivät tarvitse, myydään Punaisen Ristin Konteissa. Konttien tulot käytetään Punaisen Ristin kotimaan toimintaan, katastrofirahastoon ja Kontin toiminnan kehittämiseen.

3) Lahjoittaminen katastrofirahastoon

Katastrofirahastosta tuetaan katastrofien uhreja Suomessa ja ulkomailla. Rahaston varoja käytetään muun muassa pakolaisten ja turvapaikanhakijoiden auttamiseen paikan päällä niissä maissa, joista turvapaikanhakijat pakenevat ja joissa avun tarve on suurin. Näitä maita ovat esimerkiksi Syyria, Irak sekä Etelä-Sudan.

Osa varoista käytetään Suomessa vastaanottokeskusten tukena toimivien vapaaehtoisten koulutukseen ja turvapaikanhakijoiden kotouttamiseen esimerkiksi ystävätoiminnan ja kielikerhojen avulla. Varsinaisen vastaanotto toiminnan maksaa valtio.

Lähde: Suomen Punainen Risti

SAK:n kulttuuriapurahat 2016

SAK kulttuurirahasto julistaa vuoden 2016 apurahat haettaviksi. Apurahoja voivat hakea kaikki SAK:laisen ammattiyhdistysliikkeen yksityiset jäsenet tai harrastajaryhmät.

Apurahoilla tuetaan ensisijaisesti taidepainotteisia kulttuuriharrastuksia. SAK:n kulttuurirahasto toimii Kansan Sivistysrahaston yhteydessä erikoisrahastona.

Hakusovellus ja ohjeet löytyvät 1.11.2015 alkaen Kansan Sivistysrahaston nettipalvelusta www.sivistysrahasto.fi.

Netissä täytetty, tulostettu ja allekirjoitettu hakemus liitteineen toimitetaan 31.12.2015 mennessä:

Rakennusliitto/ Sissi Kähkönen, PL 307, 00531 Helsinki.

Mikäli sinulla ei ole käytössäsi nettiä, voit tilata hakemuskaavakkeen Rakennusliitosta puh. 020 774 003.

Apurahojen saajien nimet julkaistaan SAK:n nettipalvelussa www.sak.fi huhtikuun 2016 puolellavälissä.

Päätöksestä ilmoitetaan apurahan saajalle myös henkilökohtaisesti.

Lisätietoja saat:

Merja Lehmuksaari, puh. 040 504 2152
(merja.lehmussaari@sak.fi)

Erja Aaltonen, puh. 040 541 3243
(erja.aaltonen@sak.fi)

Sissi Kähkönen, pun. 020 774 3076
(sissi.kahkonen@rakennusliitto.fi)

SAK

Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö
SAK ry

Hannu Silvennoinen on tehnyt kirvesmiehen töitä vuodesta 1987 asti. – Ehkä sitä on tarttunut haalariin muutakin kuin puruja, Silvennoinen tuumaa vaatimattomaan tyyliinsä.

Ihmettelimme yhdessä kaiken epävarmuutta. Sivuumme keskustelussa myös laajoja ympyröitä. Hannu Silvennoinen uskoo, että jos Venäjän tilanne rauhoittuisi, myös Itä-Suomen alueen kauppa vilkastuisi.

Kotikentällä helppoa?

Silvennoinen sanoo, että tutuilla on suuri merkitys työn saamisessa.

– On entuudestaan tutut mestarit ja työkaverit. Kai sitä sitten on tullut tehtyä jotain oikein, kun niitä töitä on riittänyt.

En tiedä onko savolaisen ylipäättään vaikea kehua itseään, mutta tuo edellinen lausahdus taitaa olla parasta siihen suuntaan, mitä Hannu Silvennoisesta saa irti. Hänen mielestään savolaista luonnetta ei voi mahdollistaa muutamaan lauseeseen, parempi jättää tulkinnanvaraa.

Silvennoinen on syntyisin Savonlinnasta, ja toiminut lähes koko työuransa alueella. Mitä voit sanoa Savonlinnan seudusta rakentajan kannalta?

– Täällä on melko pienet ympyrät. Kaikki tietävät toisensa. Esimerkiksi ali- ja pääurakoitsijat, ollaan morjens-tuttuja.

Silvennoinen kertoo, että Joensuun suunnalta tulee paljon porukkaa. Siis työväkeä?

– Niin. Ja NCC:n pääpaikka on siellä nykyään myös.

Yhdessä, mutta yleensä yksin

Kerimäen koulukeskuksen A-talossa on vuorossa konehuoneen kunnostus, muun muassa ilmastoinnin laittaminen kuntoon. Juuri parhailaan levytetään lattiaa.

– Sitten on seinäpeltien vuoro. Vesikattotyöt saatiin juuri tehtyä.

Tällä hetkellä Silvennoisella on tuttu työpari. Teettekö usein parittain hommia?

– Ei usein, mutta nyt oli käsiteltyä niin suuria kappaleita, että siinä tarvitsee kaverin apua. Yleensä mittatyöt, joita olen paljon tehnyt, ovat yksinäisen miehen hommaa.

Hän kertoilee minulle eri työmaista. Kuten eräästä Enonkosken omakotitalotyömaasta.

– Omistaja kertoi, että Saksassa kuulemma 30 kaveria tekee talon valmiiksi kahdessa kuukaudessa. Suomessa kaksi kaveria tekee talon vuodessa. Miehen mukaan suomalaisen työn jälki kestää sata vuotta, kun taas saksalaisen talon paikkoja saa alkaa korjata seuraavana vuonna.

Silvennoinen puhuu kiireestä. Kuinka Suomessa ”kusipäinen kiire” eli liian tiukat urakat pilaavat työn tekemisen.

Mittamiehen yksinäisyys ja hammastikku

Kerimäen koulukeskus piilottelee kukkulan takana. Hautuunmaa ja ylväät hongat rajaavat näkymää. Koulun A-rakennuksen katolta löydän kirvesmiehen, joka ”tuntee kaikki”

Eeva Vänskä

Kerimäen koulukeskuksen A-rakennuksen peruskorjaus on ollut käynnissä nelisen kuukautta. Kirvesmies **Hannu Silvennoinen**

tuli työmaalle hommiin heinäkuussa.

– Tämän päivän henki on sellainen, että kukaan ei tiedä jatkosta. Oikeastaan töiden pituus on ollut arvailua 1980-luvulta lähtien, Silvennoinen selvittää.

Hän aloitti NCC:llä viittisen vuotta sitten, mutta timpurin töitä on takana jo liki kolmekymmentä vuotta.

– Töitä on ollut kutakuinkin taasisesti.

Tämä siitäkin huolimatta, että uudisrakentaminen ei tahdo lähteä lentoon. Korjausrakentamista olisi vaikka kuinka paljon.

– Nyt olisi hyvä aika teettää korjausrakontoja. On työvoimaa tarjolla ja korot matalalla.

– Olen ollut työmaalla, jossa jo aloitettaessa oltiin viikkoja aikataulusta jäljessä. Mitä järkeä tällaisessa on?

Eikä aikataulut vielä mitään, mutta sitten päästään kohteiden suunnitteluun. Sillä maassamme on suunnittelijoita, jotka uskovat 3D-malliin, koska se näyttää ruudulla hyvältä.

– Ilman mitään käytännön kokemusta menee useimmiten metsään. Jos suunnittelupuolen ammattitaito puuttuu, joudutaan ongelmat ratkaisemaan työmaolosuhteissa.

Kerro joku esimerkki tällaisesta?

– Alakattokorkoja on jouduttu laskemaan, koska suunnitelmat eivät ole toimineet. Jollain tavalla asia on aina käytännön tasolla ratkaistava.

Ammattitaito eri haalareissa

Kolmessa vuosikymmenessä on muutama asia muuttunut. Ennen oli enemmän paikallisia pieniä yrityksiä, nyt isot toimijat hoitavat pääasiassa isot urakat.

– Ennen saatettiin tuoda timpurille kasa lautaa ja sanoa, että tee talo.

Silvennoinen oli itse vuosia paikallisessa firmassa työssä. Yrittäjän elämä kuitenkin katkesi yllättäen, ja työntekijät joutuivat etsimään jatkoa muualta.

– Sieltä ympyröistä tunnen puolisen kymmentä työkaveria. Tahtoo olla niin, että samat kaverit on työmaalla vastassa, on vain eri haalarit.

Silvennoinen tuntee pieniä onnistumisia ja iloa niistä joka päivä.

– Vaikka kyllä työ on pitkälle rutiinia. Sitä kättelee kun kädet tekee töitä. Samalla voi jutella kaverin kanssa ja parantaa maailmaa.

Konkreettinen onnistunut kädenjälki. Kuinka moni näkee suoraan työpäivän päätteeksi, mitä on tehnyt? Ja missä onnistunut? Rakentamisessa on puolensa. Mutta hehkutuksesta arkeen. Mikä on paras työmaamuisto matkan varrelta?

”Kyllä se tästä.”

– Ehkä Porvoon polypropeenitehdas 1980-luvun lopulla. Alue oli valtava, 500 metriä kertaa kilometri. Piti käydä lainaamassa ammattimatematiikkakirja, että sai sinit ja kosiinit laskettua oikein. Mutta hyvä siitä tuli, sitten kierrettiin muitakin YIT:in työmaita samalla tavalla, Silvennoinen kertoo.

Onko sinulla joku motto, jolla työt sujuvat?

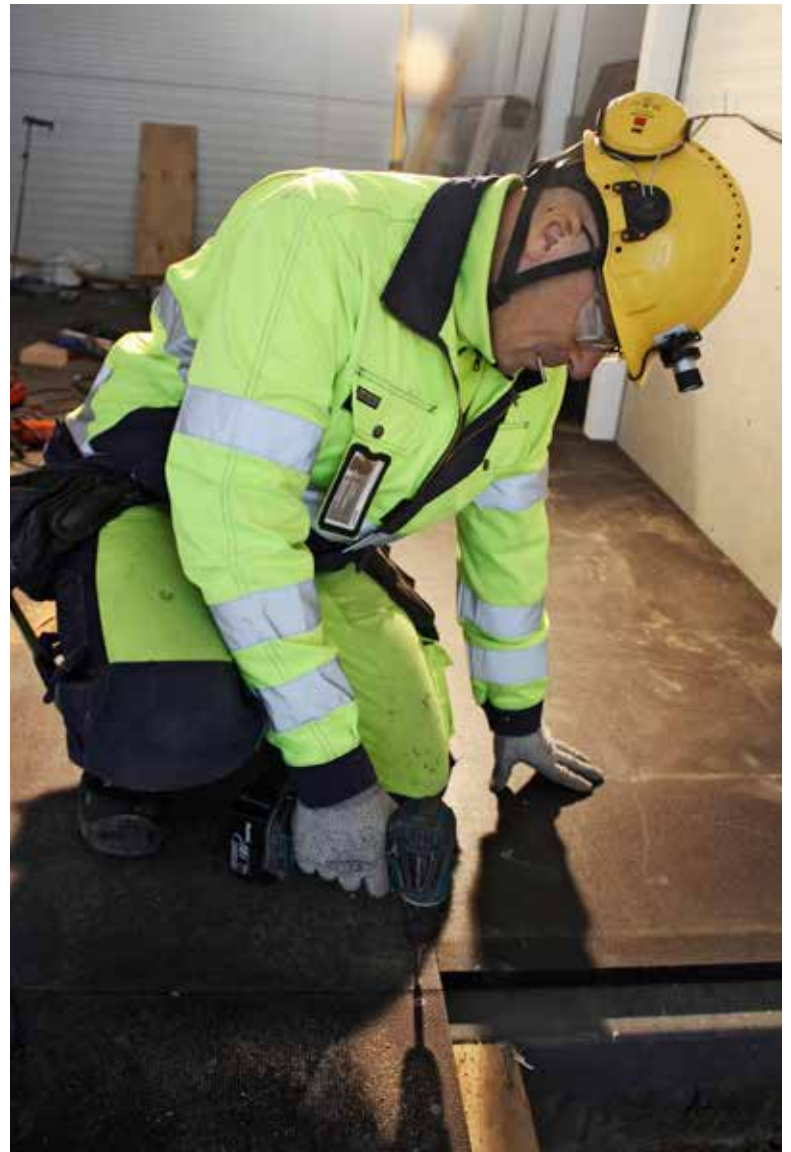
– Kyllä se tästä. Ja toinen hyvä on: elämä tuo mitä tuo.

Ytimekkäästi. Entä onko mitään ammatti- tai muuta salaisuutta jaettavaksi? Timpuriniksejä?

Silvennoinen miettii ja hihkaisee:

– Hammastikku. Se on aina suussa. Ja olen minä siitä saanut kuullakin, mutta siinä se pyörii suupielessä kun teen töitä.

Hammastikku on päheä timpurin lisävaruste: paljon terveellisempi kuin tupakka ja paljon uskottavampi kuin tutti. ■

Hannu Silvennoinen työskenteli syyskuun lopussa Kerimäen kouluksessa. Hän toimii lisäksi osasto 159:n luottamusmiehenä.

Savonlinnan alueelle tehdään syväväylän siirto, joka merkitsee parin uuden ison sillan rakentamista. Lisäksi uudiskohteita on ainakin Nojanmaalla ja Savolassa. Kuva Savonlinnan keskustasta.

Maahanmuutto voi vaikuttaa monella tavalla

Maahanmuutto on viime viikoina kumentanut tunteita Suomessa. Vaikka osa epäluuloista liittyy kulttuurieroihin, maahanmuuton vaarallisuutta perustellaan useimmin taloudellisilla vaikutuksilla, ehkä siksikin, että se on poliittisesti korrektimpaa kuin epäluulot vierasmaalaisia kohtaan. Maahanmuuton aiheuttamasta palkkojen ja työehtojen polkeutumisesta pohjauttiin on jauhettu väsyksiin asti jo aiemminkin siirtolaisvirtojen historiassa. Siihen, tapahtuuko ilmiö todellisuudessa kovinkaan mittavasti, ei tilastoista ole saatu kovin vankkoja todisteita puoleen tai toiseen. Tässä kolumnissa kuitenkin aion tuoda esille muutamia vähemmän itsestään selviä näkökulmia maahanmuuttoon.

Lähes kaikkialla maailmassa maahanmuuttajilla on tapana keskittyä tietyille ammattialoille, osin puutteellisen kielitaidon tai diskriminaation takia ja osin siksi, että työpaikka on helpompaa löytää olemassa olevien maahanmuuttajaverkostojen kautta. Ristiriitaista kyllä, koska maahanmuuttajat kilpailevat samoista työpaikoista, maahanmuuton työpaikkoja vievä ja palkkoja polkeva

paine, jos sellaista on, osuu helposti pahimmin aiemmin tullessiin maahanmuuttajiin.

Tanskalaisessa tutkimuksessa on hyödynnetty mittavaa rekistereihin perustuvaa aineistoa. Sen mukaan todellakin maahanmuuttajien saapuminen työntää kantaväestön vaatimpiin tehtäviin ja paremmin palkattuihin työpaikkoihin, ja itse asiassa viime kädessä nostaa kantaväestön palkkoja. Tutkimuksen mukaan työllisyyteen ja työttömyyteen kokonaisuudessaan tällä ei ollut juurikaan vaikutusta, joskin kantaväestön liikkuvuus kasvoi.

Erityisesti korkeasti koulutettujen maahanmuuton on havaittu joissakin tutkimuksissa lisäävän innovaatioita, arvatenkin, koska korkean osaamisen aloilla on erityisen tärkeää pystyä haravoimaan kekseliäimmät ja lahjakkaimmat ihmiset suuresta joukosta. Erilaiset näkökannat ja ideat enemmänkin täydentävät kuin korvaavat toisiaan tällaisessa tuotannossa. Matalammankin koulutuksen maahanmuutolla voi olla vaikutuksia esimerkiksi palvelujen tarjonnan monimuotoisuuteen: etniset ravintolat ovat yksinkertainen esimerkki.

Hollantilaisen tutkimuksen mukaan tämä on omiaan hieman vähentämään maahanmuuttajaväestön muutoin negatiivista vaikutusta asuntojen hintoihin niillä alueilla, joilla asujaimisto on monimuotoista.

Joidenkin laskelmien mukaan maahanmuuton vaikutus eri maiden bruttokansantuotteeseen on positiivinen, mutta kokonaisuudessaan varsin vähäinen. Koska maahanmuuttoa on monenlaista, voidaan aina kysyä, onko esimerkiksi pakolaisten vaikutus erilainen kuin työtä etsimään tulneiden. Libanon, Jordania ja Turkki ovat ottaneet vastaan todella suuria määriä Syyriasta tulleita pakolaisia, ja Maailmanpankin arvion mukaan itse asiassa esimerkiksi Libanonin talouskasvuun heillä on ollut positiivinen vaikutus, semminkin kun alueen konflikti on muutoin haitannut taloudellista aktiviteettia maassa.

Muista maista saatuja kokemuksia voidaan tietysti aina soveltaa rajallisesti kulloiseenkin tilanteeseen. On myös selvää, että vaikka yleisesti ottaen maahanmuutto olisikin hyödyllistä, jokin ryhmä saattaa siitä kärsiä, mutta toisaalta hyötyjiäkkin on paljon muitakin kuin maahan-

Kuva: Maarit Kyöharju

Ekonomisti **Mari Kangasniemi** on Palkansaajien tutkimuslaitoksen erikoistutkija, joka on erikoistunut työn taloustieteen ja tuottavuuden tutkimukseen. Kangasniemen kolumni ilmestyy joka toisessa Rakentajassa.

muuttajat itse. Kokonaisuutena siten sen paremmin kohtuuttomat uhkuvat sen paremmin kuin tolkuton optimismikaan tuskin ovat perusteltuja. ■

Kun teet töitä kotitalouksille, kokeile uutta palkkalaskuria!

Tehdystä työstä ei jää epäselvyyttä, kun lähetät palkkalaskelman palkkalaskurin avulla työnantajalle maksettavaksi.

- Mukana ovat myös TESin erät, sekä kulut ja kilometrikorvaukset.
- Palvelu on työntekijälle ilmainen, eikä käyttö velvoita sinua mihinkään.
- Muutaman euron palvelumaksun maksaa työnantaja.

- 1 REKISTERÖIDY ILMAISEKSI
- 2 LÄHETÄ LASKELMA TYÖNANTAJALLE
- 3 OSAAJAPROFIILI: TYÖNANTAJAT LÖYTÄVÄT SINUT

REKISTERÖIDY ILMAISEKSI OSOITTEESSA:

WWW.PALKKAUS.FI

 Rakennusliitto

palkkaus.fi

käeltä kosteita jauheverbi **HIRVI-NIEMI SYRJÄ** **TEKOSYY järjet**

NISU VEHNÄ

PU-HALTA

RAKENTAJA OSTAJA

HISSI-FIRMA

TÄMÄ VALMISTUU ENSI KUUN ALUSSA. LAPSILLA ON OPIJ-AHJOON MUKAVA MATKA!

www.sanaris.fi / laadinta Erkki Vuokila, ulkoasu P.A.Manninen

7	6	2			
2	9			7	6
9	4	7			1
3	1				
6	7	5	3	3	4
			3		8
7		1	5	3	
6	1		5	7	
		9	1		6

1	2	3	4	5
6	7	8	9	10
11	12	13	14	15
16	17	18	19	20
21	22	23	24	25

18	12	6	9	16		16	16	12	3	3	9		5		7								
12		2		2	19	5	13	2		2		16	9	8	19	5	6						
22	2	2	16	2		13		3	21	6	25	21		9		22							
3		19		13	2	15	9	4		9		13	4	19	21	1	21						
5	22	9	14	4		9		16	4	6	3	21					21						
15		6		16	18	23	10	5	22	25		9	22	1	5	13	9						
5	1	1	4		16	12	13	5		2		21	19	16	4		17		4		21		
13		4		7		7	4	6	6	4	7		6	5	16	3	4	24	9	16	1	9	
1	4	25	9	9	3	3	4		2	4	22	25	21	6		4		5	13	9	4	16	
5		1		20		23	16	19	1	4	6		4	9		18	11	13	9	16	19	12	
22	4	4	24	9	4		19		1	19	2	9	3	3	9	4		2		12		6	
	13	9		15	4	4	13	5	19	4		13		3		16	5	22	4	13	18	9	
22	5	24	4	13	5		22		13		13	21	2	7	9		19		9		13	16	
	8		20		14	7	9	14	4	25	21		5		24	5	9	19	19	12	18	12	
						21		13		2		4	4	22	22	5		13		4		2	
						20	22	9	10	5	22	25		1		22	4	3	3	2	13	4	19
						20		6		15		4	22	4	10	9		5		17	9	6	21
						1	2		T	3	4		19		6	5	9	17	9	19		24	
						4		21		22	11	7	12	6	5	6		13		19	22	4	24
						6	2	6	6	4		4		9		5	7	11	19		4		4

					7	4
	3	9		6		
6		2	1			
9		4		8	7	
	5	8		3		2
		5	2			8
		1		2	5	
6	5					

7						1	9
4		2	5				
			4				
	5					2	
1						5	
2					3		
		8					
		9	7				6
3	8						4

Ei pelkkiä saunailtoja ja juhlimista

Rakennusliiton Raksanuoret kokoontuivat Tallinnaan suunnittelemaan tulevan vuoden tekemisiä. Nuorten viesti oli selvä: Hauskanpidon lisäksi tarvitaan myös aivojen ruokaa.

Maija Ulmanen

Tallinnalaisen kokoushuoneen täyttää iloinen puheensorina ja nauru. Täällä ei tehdä töitä naamat kurtussa. Lähestulkoon 60 nuorta on kokoontunut suunnittelemaan Raksanuorten tulevaa toimintaa. Nuorosiotoimitsijat **Sini Partinen** ja **Ida Kuikka** keksivät ympäri Suomea tulleiden nuorten pään menoksi mitä ihmeellisimpiä ryhmätöitä. Nuoriso pääsi itse ideoimaan sitä, mitä tulevan vuoden aikana tapahtuu.

– Emme me sano, mitä Raksanuorten pitäisi tehdä, vaan kyllä itse tekijöiden täytyy saada oma äänensä kuuluviin. He tietävät parhaiten, mitä haluavat tehdä, Partinen sanoo.

Ensimmäistä kertaa Raksanuorten toimintavuoden suunnitteluviikonloppuun osallistunut **Joonas Viiman** on myönteisesti yllätynyt ideoista, joita viikonlopun aikana on heitelty.

– Osallistuin Raksanuorten tapahtumaan ensimmäistä kertaa viime marras-kuussa, kun Lahdessa vietettiin valtakun-

nallisia pikkujouluja. Meininki ja nuoret olivat mahtavia ja siitä innostus koko jaostoa kohtaan lähti, Viiman kertoo.

Nuorukaisella ei ollut suuri kynnys lähteä paljon kehuttuun Tallinnan viikonloppuun mukaan. Hän oli kuullut aikaisemmista suunnittelu-reissuista pelkästään hyvää.

– Täällä kaikki on niin hyvin suunniteltu ja ohjattu, että ei siinä pitkään tarvinnut miettiä, lähteäkö vai ei. Totta kai lähdin. Tämähän on paras keino vaikuttaa siihen, mitä kaikkea teemme tulevina vuotena.

Rakennusmestariksi opiskeleva Viiman on yllätynyt siitä, kuinka sitoutunut ja motivoitunut porukka Raksanuorissa onkaan. Meno ei keskity pelkästään hauskanpitoon, vaan nuoret haluavat kehittää toimintaa vieläkin parempaan suuntaan.

– Ryhmätyöt ovat auttaneet tutustumaan uusiin ihmisiin ja kommunikointi niissä toimiikin mielestäni varsin hyvin. Itsehän en tuntenut reissuun lähettäessä muita kuin matkakaverini, Viiman kertoo.

Aikaisemmin talon- ja maanrakennusta ammattikoulussa opiskellut Viiman haluaisi olla enemmänkin mukana Raksanuorten suunnittelupuuhissa, mutta aika ei tahdo riittää edes omiin vapaa-ajanrienteihin opiskelun ja työn ohella.

– Kaikista mukavinta on ollut huomata, että porukka haluaa oikeasti järjestää juttuja, eikä vain heitellä utopistisia ideoita.

Kieliopintoja ja kansainvälistä yhteistyötä

Ajoneuvonosturinkuljettaja **Laura Pessi** on ollut Rakennusliiton jäsen vuodesta 2002, mutta hän löysi mukaan Raksanuorten toimintaan vasta pari vuotta sitten.

– Kontaktit ja sosiaaliset suhteet ovat tärkeitä asioita nuorille. On ollut hienoa tutustua uusiin ja mahtaviin ihmisiin. Tapahtumat ovat mitä älyttömimpiä, mutta toteutukset ovat hienoja, Pessi kertoo.

Pessi tuli suunnitteluviikonloppuun pieni ketunhätä kainalossa. Työhyvinvointinäkökulma puuttuu Pessin mielestä lähestulkoon kokonaan Raksanuorten toiminnasta.

– Vaikka olemme nuoria, emme ole sitä ikuisesti. Se on yksi osaluokka, johon pitäisi puuttua jo tässä vaiheessa ja siksi olen halunnut tuoda sitä esille tänä viikonloppuna, Pessi täsmentää agendaansa.

Nuoren naisen mukaan ajatus on saanutkin kannatusta päällikkötasolla. Muut nuoret saattavat pitää häntä hieman kukkahattutähtinä, mutta se ei naista haittaa.

Pessi on ollut yllättyneet siitä,

kuinka yhtenäistä porukka on, niin mielipiteiltään kuin asenteiltaan.

– On ollut hauska huomata, kuinka meillä kaikilla on ollut samanlaisia ajatuksia toiminnan kehittämistä. Olemme aika hitsaantuneita yhteen. Halutaan ay-englantia, kansainvälistä yhteistyötä muiden maiden liittojen kanssa ja paljon liikuntatapahtumia.

Hauskimpia ideoita, joita nuoret heittelivät ilmoille viikonlopun aikana, oli Amazing Race, jossa olisi mukana mahdollisesti myös Ruotsin Rakennusliitto, Byggnads. Moottoriurheilu ja laskettelu ovat vuodesta toiseen suosikkiaktiviteetteja. Myös erätoiminta kiinnostaa nuoria. Halutaan päästä vaeltamaan ja melomaan.

Nuoritoimitsijoille jäi viikonlopusta hyvä mieli. He olivat iloisia siitä, kuinka paljon nuoria oli lähtenyt suunnitteluviikonloppuun mukaan.

– Opimme paljon viikonlopusta. Tulevaisuudessa järjestämme varmasti enemmän yhteistä tekemistä toimintavuoden suunnitteluviikonloppuun. Se ei pelkästään riitä, että suunnittelemme yhdessä ja sitten vapaa-ajalla hajaannumme täysin. Mahtavaa kuitenkin oli se, että nuoret ovat todella motivoituneita ja haluavat tehdä Raksanuorista vieläkin paremman, Partinen linjaa. ■

Lisäinfoa Raksanuorten toiminnasta ja ilmaisista tapahtumista löytyy nettisivuilta www.raksanuoret.rakennusliitto.fi ja Facebook-ryhmästä [Raksanuoret](#).

Hyödynnä kokemus

MUUNTOKOULUTUS TALONRAKENNUS TT-RAT

Muuntokoulutuksessa hyödynnät oman osaamisesi ja kokemuksesi. Koulutuksen tavoitteena on kouluttaa pitkän työuran ja kokemuksen omaavista työntekijöistä osaavia työnjohtajia. Kolmivuotisen monimuoto-opiskelun aikana suoritat Rakennustuotannon ammattitutkinnon (RAT). TT-RAT 9 alkaa 9.2.2016.

Lisätietoja www.rateko.fi tai Juha Riihimäki, puh. 040 574 8676, juha.riihimaki@rateko.fi tai Janne Mäenpää, puh. 050 342 7832, janne.maenpaa@rateko.fi

TEEMAKOULUTUS

Rakennuksen sisäilmaongelmien ja kosteusvaurioiden korjaaminen
Koulutus perehdyttää tavanomaisimpiin sisäilmaongelmiin aiheuttaviin rakenteisiin, niiden tutkimiseen sekä niiden hyväksyttäviin rakennusteknisiin korjausratkaisuihin.

Puhtausluokka P1 rakennus- ja ilmanvaihtotyössä

Koulutus avaa puhtausluokan P1 rakentamisen tavoitteita, käytännön toteutusta sekä puhtauden arviointimenetelmiä.

Rakennustyömaan hyvät kosteudenhallintakäytännöt

Koulutuksen tavoitteena on antaa perustiedot rakennustyömaan kosteudenhallintaan.

Katso lisätiedot www.rateko.fi

tai soita 09 12 991

Rakennusteollisuuden Koulutuskeskus RATEKO www.rateko.fi

Yhdessä osaamistasi rakentaen

Varsinainen pääkirjasto

Marraskuu. Voiko olla oivallisempaa ajankohtaa ottaa kassi käteen ja kävellä kirjastoon. Tulee samalla vaivalla sekä ruumiin että hengen jumppaa, kun happihyppelee lähikirjaston hyllyjen äärelle. Sieltä sitten virkein mielin takaisin kotisoffalle. Mikä nautinto onkaan kaivaa repusta kirja ja siirtyä sen sanojen siivin vaikkapa Rivieran aurinkoon.

Lehtikuva

Ranskan Riviera nizzoineen, canneseineen, palmuineen, vuoristoineen, merenrantoinen – ja aurinkoineen – houkuttaa populaa läpi vuoden. Suomen marraskuun pimeydestä Rivieralle matkaava voi parhaimmillaan löytää sieltä samat mittarilukemat kuin kotosalla on kesäkuussa. Pas mal, ei paha.

Mutta nyt ei puhuta Rivieran vuoristokylistä, merenranta-alueista eikä filmijuhlista. Nyt ei mietitä lämpötilaa eikä Provencen torielämää, ei gourmetnautintoja eikä luksusjahteja. Nyt keskitytään pääasiaan.

Niin Suomessa kuin maailmalla kaupunkien pääkirjastorakennukset ovat usein näyttäviä, mutta Nizzan

pääkirjastorakennus on suorastaan päällekkäyvä huomiota herättävä. Ei jää kenellekään epäselväksi, että tässä ollaan pääkirjaston kanssa tekemisissä.

Aukiolta kurkistaa pää

Kun käppäilee Nizzassa keskustan kaduilla, tulee jossain vaiheessa törmänneeksi pääasiaan, kantikkaaseen rakennukseen, joka on 27 metriä korkea ja 14 metriä leveä joka sivultaan. Noh, onhan sen korkuisia rakennuksia vaikka Suomen Pudasjärvelläkin, mitäpä siitä. Mutta nämä 27 metriä ovat sen verran päättömiä, tai ennemminkin päällisiä, ettei niitä voi ohittaa olinkohautuksella tai pään nyökkäyksellä.

La Tête Carrée, ”Neliöpää”, on yhtä aikaa veistos ja rakennus. Sen suunnitteli Marseilles'ssa syntynyt, kansainvälisen uran luonut kuvanveistäjä ja taidemaalari **Sacha Sosno** ja projektin arkkitehdit olivat **Francis Chapus** ja **Yves Bayard**. Rakennus on maailman ensimmäinen ”asuttu” veistos: se on Nizzan Louis Nucéran kirjaston toimistorakennus.

Neliöpää on alumiinia ja sen julkisivu täynnä ikkunoita. Ikkunoita ei juuri erota, sillä niitä suojaavat kultaaltaan aurinkoverhot. Seitsenkerroksinen pää on seissyt tukevasti paikoillaan vuodesta 2002 ja katselut ilmeenkään värähtämättä niin paikallisia kuin turisteja, joita Niz-

Irma kiertää

Irma Capiten on toimittaja, jolla on kaksi reipasta, majoja rakentelevaa poikaa ja remontoimista rakastava aviomies. Vapaa-ajalla Irman saattaa tavoittaa hiihtämässä, kahvakuulan varresta, taidenäyttelystä, järvestä tai reissaamasta. Tällä palstalla Irma kiertää ihailemassa ja ihmettelemässä kaiken maailman rakennuksia. Jos sinulla on mielessä rakennus, josta haluaisit lukea lehtijutun, niin vinkkaa osoitteeseen irma@rakennusliitto.fi.

Kirjastojen ovet käyvät tiuhaan

- Suomen ensimmäinen yleinen lainakirjasto perustettiin Vaasaan vuonna 1794.
- Maassamme on 291 pääkirjastoa, 465 lähikirjastoa ja 142 kirjastoautoa.
- Maamme yleisissä kirjastoissa käytiin viime vuonna yli 50 miljoonaa kertaa.
- Lainoja oli 91 miljoonaa.
- Kirjastokäyntejä oli asukasta kohden yli 9.
- Lainoja oli asukasta kohden lähes 17.
- Kirjastoissamme järjestettiin yli 32 000 tapahtumaa, joihin osallistui noin 812 000 henkilöä.
- Kirjastoissa järjestettiin yli 6 200 näyttelyä.

zassa käy vuosittain noin 4,3 miljoonaa.

Neliöpää vaikuttaa merkillisellä tavalla samaan aikaan ympäristöön – sopimattomalta ja sopivalta. Onhan toki outoa, että maasta pilkistää iso pää. Se kurkkaa ohikulkijoita keskellä Yves Kleinin aukiota. Taiteilija **Kleinin** teoksia voi käydä katsomassa museossa aivan pään lähetyvillä. Tête Carrée nimittäin sijaitsee Mamacin (Le Musée d'Art Moderne et d'Art Contemporain), Nizzan modernin ja nykytaiteen museon vieressä. Jos pää kääntäisi katsetaan oikealle, se katsoisi suoraan museoon, mutta ei, se on päättänyt katsoa toiseen suuntaan, kohti kadun vilinää ja suihkulähteitä. ■

Kuuden kaupungin kirvesmiehet kohtasivat Tampereella

Teksti: Pentti Saharinen

Tampereen, Helsingin, Hämeenlinnan, Turun, Lahden ja Jyväskylän kirvesmiehet kokoontuivat lokakuussa Tampereen osasto 10:n kokoustiloihin Sorinkadulle pohtimaan alan ajankohtaisia asioita.

Itse kokouksessa kokousedustajat kertoilivat kaupunkien kuulumisia. Esimerkiksi Tampereella on tällä hetkellä nähtävissä pientä vilkastumista asuntorakentamisen puolella. Hämeenlinnan tilanne on heikko; siellä ovat hommat vähentyneet. Helsingistä kuului vähän parempaa, sillä meneillään on uusia, isoja kohteita, joiden rakentaminen kestänee vuosia. Lahdessa työllisyyttä pitävät yllä 1970–1980-luvuilla rakennettujen talojen saneer-

Iso jengi koolla. Seuraava yhteistilaisuus sovittiin Hämeenlinnaan.

raukset samoin kuin hoivakotien rakentaminen. Jyväskylään vaikuttaa tulevaisuudessa Äänekosken tehtaan rakentaminen. Lisäksi kau-

punki on kaavoittanut uusia maa-alueita rakentamiselle.

Vilkasta keskustelua käytiin myös tes-asioista, hallituksen pak-

kolakitoimista, työturvallisuudesta ja urakkahinnoittelusta.

Kokous huipentui yhteiseen saunomiseen ja illalliseen. ■

Kirvesmiehet PERIn tehtaalla

Pekka Järvinen

Syyskuun aamuna joukko laitelaisia kirvesmiehiä nousi bussiin, joka suuntasi kohti Helsinki-Vantaan lentoasemaa. Lentoasemalla joukkoon liittyi osasto 1:n kirvesmiehiä sekä rakennusmateriaalitoimittaja PERI Suomi Oy:n edustajat Ilari Roihuvuo ja Jani Viinamäki.

Matka suuntautui PERIn tehtaalle Weissenhorniin. Tehdasesittelyssä saimme tietoa tehtaan tuotantomäärästä, toimintatavoista sekä taloudellisista tunnusluvuista. Perheyrittäjien edelleen toimiva yhtiö on perustettu vuonna 1969. Toimipisteitä on noin 100 ympäri maailmaa. Liikevaihto vuonna 2014 oli noin 1,1 mrd euroa.

Näimme esittelyvideon valtavista rakennuskohteista, joissa oli käytetty PERIn muottiratkaisuja esimerkiksi mm. Euroopan ja Aasian yhdistävä Bosporin silta Istanbulissa, Petronas Towers -pilvenpiirtäjä Malesiassa sekä Panaman kanavan laajennus-/uudistustyö, joka on PERIn suurin yksittäinen tilaus yhtiön historiassa.

Tehdaskierros tuotantotiloissa antoi vaikutelman pitkälle automatisoidusta ja tehokkaasta toiminnasta. Siisteys ja järjestys korostui kaikessa. Kylmiin olosuhteisiin valmistettaviin muottielementteihin kiinnitet-

tiin lämmityskomponentit kuitenkin käsityönä. Palkkien raaka-aineena käytetään myös suomalaista sahatarvaa. Laatu on kilpailussa ratkaisevampi kuin hinta. Myös Suomessa valmistettua muottivaneria käytetään PERIn muoteissa.

Näyttelyhallissa oli esillä koko yrityksen tuotevalikoima kuvaamassa erilaisia käyttöesimerkkejä ja teknisiä ratkaisuja. PERI Maximo-järjestelmä herätti mielenkiintoa. Kartiomainen sidepultti (ilman väliskeputkea) ja pultauksen tekeminen vain yhdeltä puolelta koettiin työtehoa ja turvallisuutta parantaviksi asioiksi. Skydeck -alumiininen holvikalusto todettiin hyväksi keveytensä vuoksi. Purkutyötä helpottava ”pikapudotuspää” nopeuttaa purkua huomattavasti verrattuna vanhempiin muottikalustoihin. ■

RAKENNUSMITTAUKSEN LINJA 11.1.-17.6.16

- * Mittausohjelmat mMies (3DWIN)
- * Työmaamittaus
- * Koordinaatistot
- * Mittaus ja kartoitus
- * Työharjoittelu

KOULUTUKSEN HINTA:

475 € (sis. opetuksen, lounaan ja iltapäiväkahvin)

LISÄTIETOJA:

Jan Nordström 040 504 3061
tai jan.nordstrom@kio.fi

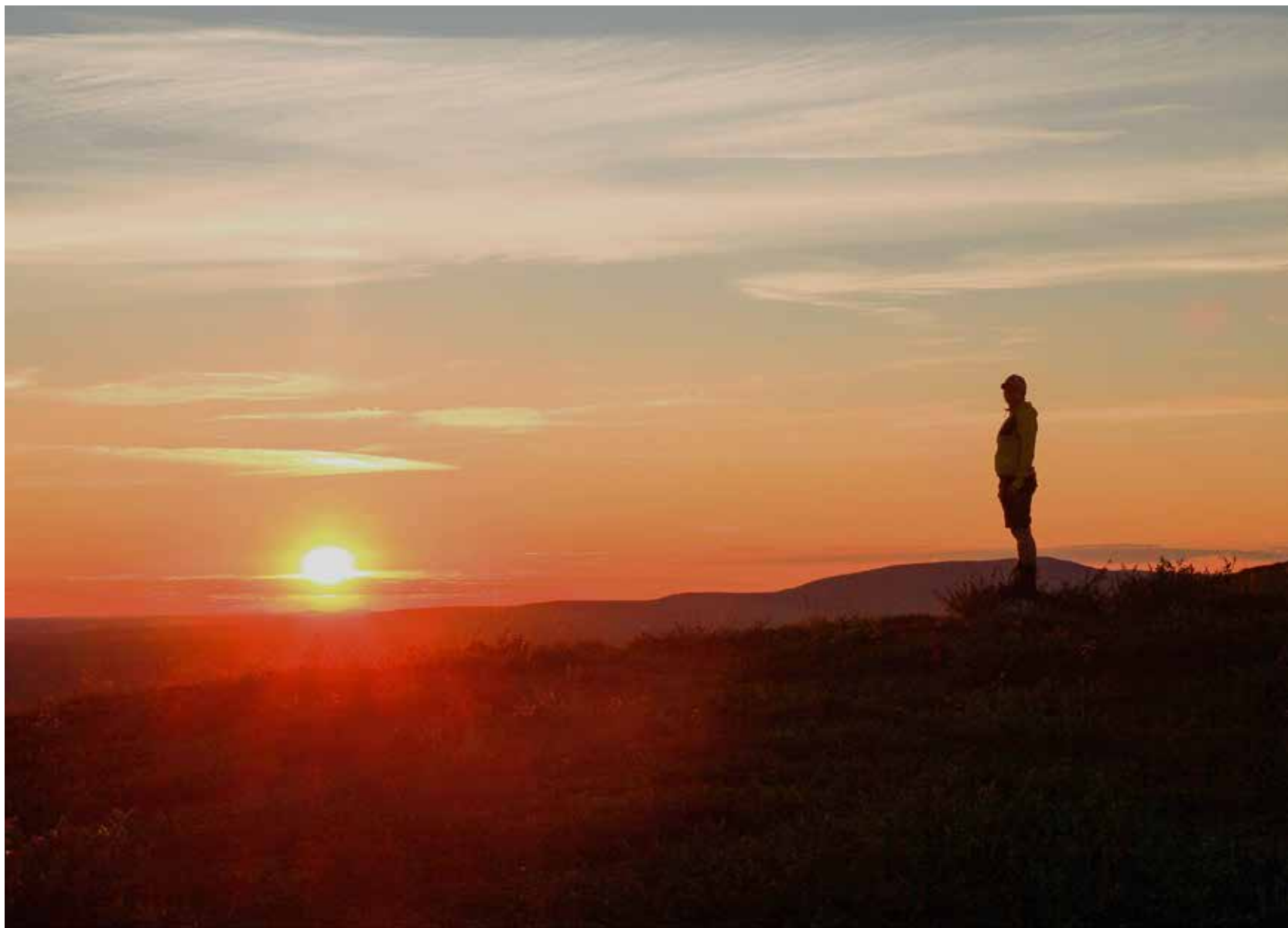
ILMOITTAUTUMISET:

kurssit@kio.fi tai p. 09 276 2778

Kotorannantie 49, 05250 Kiljava p 09 276251
www.kiljavanopisto.fi, kurssit@kio.fi

Luonnossa liikkuminen on energiavarastojen rakentamista

Anna-Leena Nordberg

Kun minulta kysytään, mikä on lempivuodenaikani, vaihtelee vastaukseni kuukausittain. Kesäkuussa nautin yöllisistä soutu retkistä auringon oranssiksi maalaa missä maisemissa. Lokakuun lopulla rospuuton aikaan nautin siitä, ettei tuntureilla juuri tule vastaantuli joita, puut saavat kristallihohdon ja järvet ovat peilijäissä.

Palumuuttajana olen oppinut, että Lapissa asuminen ja viihtyminen vaativat sen, että osaa nauttia jokaisesta kahdeksasta vuodenajasta.

Syysretkelle Pallakselle

Tämän syksyn kohokohta oli retki Pallas-Yllästunturin kansallispuistoon. Kulttuuri- ja matkailualan sekatyöläisenä on turha kuvitella lähetevänsä ruskasesongin aikana pidemmälle vaellukselle.

Erään työpäivän jälkeen pakkasimme rinkat ja suuntasimme kohti Vuontispiirttiä. Rinkat selässä auringon painuessa tuntureiden taakse nousimme avopuolisoni ja koirani kanssa kohti Montellin majaa.

Viiden kilometrin nousu taittui joutuisasti ja olimme Montellin majalla heti yhdeksän jälkeen. Näimme useamman retkeilijän menevän kohti Nammalakurua, joten päätimme jäädä tämän autiotuvan lähelle yöksi.

Pystyimme teltan ja nousimme Vuontiskerolle ihailemaan auringonlaskua. Olimme ylhäällä juuri oikeaan aikaan. Aurinko painui tuntureiden taakse maalatan koko kansallismaiseman vaaleanpunaisella ja oranssilla.

Kansallispuistossa

Kansallispuiston alueella liikkuesssa tulee muistaa siihen liittyvät rajoitukset. Koira on oltava kytkettynä eikä luonnosta saa kerätä kasveja tai niiden osia.

On hyvä olla tietoinen myös siitä, millä vyöhykkeellä liikkuu. Leiriytyminen ja avotulenteko ovat nimittäin sallittuja erämaavyöhykkeen ulkopuolella vain niille tarkoitetuilla paikoilla.

Ennen kaikkea kansallispuisto on kuitenkin mahdollisuus monenlaisen retkeilyyn. Pallas-Yllästun-

turin kansallispuisto on Suomen suosituin kansallispuisto, eikä ihme. Se on ikkuna luonnontilassa oleviin metsiin, tuntureihin ja soihin. Jalkojen alla ovat jäänteet Svekokarelidistä poimuvuoristostosta; kvartsiitivaarojen ja -tunturien ketju. Puisto on myös kulttuurisesti merkittävä alue, sulautuma suomalaista ja saamelasta kulttuuria.

Puiston pohjoisesta päästä Hestasta kertyy matkaa puiston eteläpäähen Äkäslompoloon 124 kilometriä ja koko puisto kattaa 1 020 neliökilometriä. Muilta retkeilijöiltä ei siten voi välttyä. Vuontiskerolla olimme kuitenkin kolmestaan. Auringon laskettua palasimme teltalle ja teimme tulet autiotuvan nuotiopaikalle. Stressi ja kiire olivat kau-

kana takana. Suklaa suli suussa noki-
kipannukahvin suloisella säestyk-
sellä. Makuupusseihin kömpivät
tyytyväiset retkeilijät, ja koirakin
löysi oman paikkansa teltan eteisessä.
Uni tuli välittömästi ja nukuimme
sikeästi.

Heräsimme lämpöön ja valoon.
Aurinko oli paahtanut telttamme hi-
koiluttavan kuumaksi. Olimme
kaikki hyvin levänneitä ja virkeitä.
Veden saimme aivan teltan vieressä
virtaavasta tunturipurosta ja mustikat
puuroon poimimme käden ulot-
tuvilta. Aamupalan jälkeen täytimme
vesipullot ja lähdimme kohti reilun
kilometrin päässä olevaa Nam-
malakurua.

Tänä vuonna kesä tuli vasta elokuun
lopulla. Oli yksi vuoden lämpimimmistä
päivistä ja koirakin sen huomasi löytämällä
viilentävät tunturilammet. Jokaisen
vastaantulijan kanssa vaihdoin katseen,
hymyn ja muutaman sanankin. Taas
sain vahvistusta sille, että luonnossa
me kaikki olemme samalla viivalla.
Täällä arjen statukset ja saavutukset
unohtuvat.

Nammalakurun luomus

Kirvesmiehen tyttärenä ja talonrakentajan
siskona Nammalakurun rakennus saa
haukkomaan henkeä. Saman katon
alla on 12-paikkainen autiotupa sekä
12 paikkainen varaustupa. Niiden
välissä on kuivaushuone, mikä saa
minut suunnittelemaan jo

ensi talven hiihtoreissua Nammalaan.
Kotiin palattua päätän soittaa Pallas-
Yllästynturin kansallispuistomestari
Tapani Rauhalalle ja kysyä kuinka
tämä luomus on keskelle tunturia
rakennettu.

Tavoitan Rauhalan hänen vapaa-
päivänään. Miehen intohimosta omaan
työhönsä kertoo se, että rupatelimme
Nammalakurun kämpän rakentamisesta
sekä luonnossa liikkumisesta helposti
puoli tuntia.

Rauhala on ylpeä suunnitelmastaan
Nammalakurun kämpästä, eikä ihme.
Vastaavanlainen rakennus tehtiin
ensin Hannukuruun 14 kilometrin
päähen Nammalasta. Tavoitteena oli
tehdä autio- ja varaustupa 2000-luvun
ajatuksesta lisäten 30 prosenttia
kapasiteettia vanhaan tupaan nähden.

– Soli semmosta tasapainottelua ettei
tulis liian luksusmainen. Ei saa tehdä
liian fiiniä, että säilyy kämpmäinen
fiilis, Rauhala naurahtaa.

Tavoitteessa pysyttiin ja kämpä on
hieno kokonaisuus uutta ja vanhaa.
2000-lukua edustavat monet käytännölliset
ja kestävä valinnat. Kattopalkit ovat
liimapalkkeja ja kuivaushuone on
sijoitettu tupien väliin paloturvallisuutta
ajatellen. Kaikki tulisijat ovat nopeasti
lämpeneviä Jotulin valurautaisia
takka-kaminoita. Perinteitä on kunnioitettu
käyttämällä 1950-luvun perinteistä
lappilaista värimaailmaa. Materiaalina
on käytetty Tunturi-

Lapin alueen aihkimäntyä, joka on
sahattu pelkkahirsiksi ja kehikko on
veistetty Pallasjärven toimipaikassa
perinteisellä tekniikalla.

Lujuutta luonnon armoilla

Koska kyseessä on luonnonsuojelu-
alue, vieressä olleen vanhan kämpän
aiheuttama eroosio oli yksi painava
syy purkaa se pois. Lisäksi se oli
rakennettu huonosti, eikä sitä
kannattanut peruskorjata. Luonnon
monimuotisuuden säilyttäminen on
otettu huomioon myös rakennus-
prosessissa.

Syyskesällä 2012 valettiin betonipilareita.
Helmikuun puolella aloitettiin
rakenteiden ajaminen moottorikelkalla
Vuontisjärveltä. Ennen pystyttämistä
oli lapioitava lumet perustusten
päältä. Eristeeksi laitettiin pellavariiviä
ja ylä- ja alapohja eristettiin
puhalluselluvillalla.

Huojuvasta puusta valmiiseen kämppään
meni noin vuosi. Puistomestari osaa
arvostaa Metsähallituksen kirvesmiehiä.
Projektin työllisti vuodeksi kolme
ammattitaitoista kirvesmiestä ja
lisäapua tarvittiin ajoittain muutaman
työntekijän verran. Ruskasesongille
2013 valmistuneen kämpän kokonais-
kustannukset olivat noin 250 000 euroa.

Luonnonolosuhteiden huomioon ottaminen
on tärkeää monilta osin. Kattorakenteet
tehtiin ylivoimattomalla, jottei tarvitse
mennä tiputtamaan lumia. Puistomestari
kertoo,

että kämpä kestää vähintään noin 100
vuotta normaalilla huollolla. Myös
rakentamisen tahdin määräsi-
vät sääolosuhteet.

– Tunturi ko sannoo, että älä tule,
niin sitä kannattaa uskoa. Sitä ko
ossaa lukea Pallasjärveltä niin ei tule
lähettyä. Silloin keskityttiin muihin
tehtäviin. Sama pätee huoltoon,
Rauhala vakuuttaa.

Eroosion välttämiseksi poltto-
puut ja kompostoitavan kuivakäymälän
jätökset ajetaan pois kevättalvella –
tietenkin hyvän sään aikana.

Puhelun päätyttyä jäin miettimään
omaa kulutustani. Yksi klapi eli halko
maksaa Metsähallitukselle reilut 0,4
euroa luontoon kannattuna. Kuinka
monta euroa saan maksaa veroja, jotta
omat klapini ovat pinossa odottamassa
keskellä luontoa?

Katse kohti talvea

En kuitenkaan pöde huonoa oma-
tuntoa. Vaikka olimme tällä retkellä
vain yhden yön, olo oli levännyt ja
latautunut. Olin varmasti parantanut
työhyvinvointiani ja veronmaksuky-
käni! Sen lisäksi, että olin ladannut
henkiset energiavarastoni, olin saanut
pakastimeen energiaa tulevan talven
varalle.

Onneksi kansallispuiston alueelakin
saa poimia ruokasieniä ja marjoja.
Paluumatkalla pussit täyttyivätkin
hilloilla, mustikoilla ja erilaisilla
tateilla sekä haperoilla. Ei muuta
ko hiihtoreissua suunnittelheen! ■

Kekkoslandian ilopillerit muistelevat.

Moog Konttinen, Mato Valtonen ja Zellu Starck: **Kun Suomi-rock puri ja löi.** Bazar.

Jyri Vasamaa

Tamperelainen, suomalaisen rock'n'rollin elävä legenda **Moog Konttinen**, oli Moog In Trio -yhtyeen kanssa esiintymässä Pyhällä, Pyhä Unplugged -festivaaleilla. Takahuoneessa tuli toisen legendan, **Mato Valtosen** kanssa puheeksi, kuinka TV:n ja median rock-historiassa ei juurikaan mainita Kontraa tai Sleepy Sleepersiä. Jos mainitaan, niin vain ohimennen, vaikka molempien bändien urille mahtuu monta yleisöennätystä ja listahittiä. Siltä istumalta pojat päättivät tehdä kirjan suomalaisen kapinarockin synnystä, noususta, vainosta sekä (t)uhosta. Kirja siitä, miten kellareista ja autotalleista alkoi tulla uutta tekstiä ja soitantaa, joka kumpusi suoraan esittäjiensä sielusta, eikä mistään levytehtaalta.

Kirja kertoo 1950-luvusta tähän päivään, keskittyen kuitenkin enemmän 1970-luvun anarkistiseen murrokseen Sleepareineen, **Juiceineen** ja **Virtanen-Kontrineen**. Mukaan kirjoittamaan haalittiin vielä myyntitykki **Zellu**. Moogin ja Madon muisteloita on hauska lukea ja kirja on oikeastaan yllättävän viihdyttävä.

Viu-hah-hah-taja

Järjestysmiesten tiukkapiipoisuudesta kertoo hyvin Moogille sattunut tapaus, kun hän riisui eräällä keikalla parin piisin jälkeen paitansa. Lavan eteen ui tämän jälkeen 360-päisen yleisölauman läpi ovi-apina, joka ilmoittaa jämerästi: ”Paa poika päälles! Tää on ravintola, eikä täällä saa kukaan olla ilman paitaa!”

Paidan päälle saatuaan Moog sopi orkesterin kanssa, että viimeisen biisin jälkeen otetaan kaikki vaatteet pois. Kun biisi alkoi, Moog alkoi heitellä kuteita pois ja juoksi mulkkusillaan takahuoneeseen taputtavan ja hurraavan yleisön muodostamassa kunniakujassa. Moogin perässä juoksi kitaristi Aatami-asussa ja joukon jatkona ovi-apina vaatteet ja väepiimerkit edelleen tiukasti päällä.

Rock rytmitti päivittäistä aikataulua

Kirjassa on myös vakavimmat osuutensa. Se muistuttaa siitä, miten tärkeä suomalaiselle kulttuurille oli Yleisradion 2.6.1980 aloittama Rockradio-ohjelma tässä kahden kanavan maassa. Ohjelmaa lähetettiin kahden tunnin iltapäivälähetyksin maanantaisin, keskiviikkoisin ja perjantaisin. Lapset juoksivat suo-

raan koulusta nauttimaan sen antimista. Lähetys loppui kello viisi, jolloin siirryttiin läksyjen pariin. Näin rock rytmitti elämää monessa perheessä.

Rockradiossa oli huomioitu rock'n'rollin alatyylit. Levyvalinnat perustuivat toimittajien omiin näkemyksiin, mieltymyksiin ja harkintaan. Joskus jopa kehno kellarissa äänitetty demonauha sai soittoaikaa, jos siinä oli jotain uutta ja mielenkiintoista. Kirja huomioikin, että sen ajan nuorille bändeille Rockradio oli elintärkeä foorumi.

Todettakoon vielä lopuksi vaikkapa Suomen puolustukseksi, että

vaikka kirjassa haukutaankin tätä maata Kekkoslandiaksi, jossa oli katekennäköisiä sääntöjä, niin eipä sitä Sex Pistolsia päästetty kotimaasaankaan paljon mihinkään soittamaan ja itse Beatles oli vuoden 1966 jälkeen monella kappaleella soittokiellessä kotimaassaan. ■

Kiitämme: Kirjan kerronta on värikästä ja sanavarasto rikasta. Kirja kritisoi myös oivasti tätä päivää.

Moitimme: Tämän päivän anarkisteilla ei ole enää samanlaisia mahdollisuuksia tulla koko kansan tietoisuuteen.

Dustcontrol Technology for Healthy Business

'Tunne Trombin teho'

Uutuus

DC Tromb 400

Uusi, yksivaiheinen pölynerotin hyödyntää maksimaalisesti ilman voiman – 400 m³/h puhdasta työn iloa! Kompakti, kestävä, varustettu tehokkaalla suodatinpuhdistuksella sekä Hepa H-13 suodattimella.

Dustcontrol Fin Oy puh 09 682 4330 dc@dustcontrol.fi www.dustcontrol.fi

RAY TUKEE ray RAY STÖDER

ENSIMMÄINEN ASKEL

150€ /5 VRK 1 HH, SIS. TÄYSIHOITO JA OHJELMA TUTUSTU JA HAE: WWW.PHT.FI

TULE MUKAAN LIKKUMAAN!

Puhti poissa ja liikunnan ilo kadoksissa? Mukavassa ympäristössä erilaisten liikuntamuotojen kokeilu ja asiantuntijoiden vinkit terveellisiin elämäntapoihin antavat sinulle energiaa. Hae mukaan ystävän, työkaverin tai puolison kanssa. Liikkumaan!-jaksoja on tarjolla ympäri Suomen. Tutustu ja hae: www.pht.fi

kuntotesti • hauskat lajikokeilut • ohjattua toimintaa • asiantuntijan vinkit • ryhmän tuki • elämykset

ENSIMMÄINEN ASKEL ON TÄRKEIN.

Palkansaajien hyvinvointi ja terveys PHT ry, www.pht.fi, Lintulahdenkatu 10, 00500 Helsinki.

Ole tarkkana ilmoitusten lähettämisessä!

Postitse lähetettäessä kuussa on ehdottomasti oltava merkintä:
Rakentaja-lehti/ilmoitukset, PL 307, 00531 Helsinki

Sähköposti on lähetettävä osoitteella: ilmoitukset@rakennusliitto.fi
tai faksilla: 020 774 3061.

Kun lähetät ilmoituksen Rakentaja-lehteen, muistathan merkitä yhteystietosi!

Toimitus muokkaa tarvittaessa lehden ilmoitussivuille tulevaa materiaalia. Ilmoitussivuille tarkoitettujen tekstien tulee olla lyhyitä.

Ammattiosastojen syyskokoukset

Lokakuun 15. ja joulukuun 15. päivän välisenä aikana pidettävissä syyskokouksessa:

- käsitellään osaston sääntöjen muuttamista Rakennusliiton 23. liittokokouksessa hyväksytyjen ammattiosaston mallisääntöjen mukaisesti
- päätetään niistä perusteista, joiden mukaan osaston toimihenkilöiden kulut korvataan;
- päätetään toimintasuunnitelmasta ja talousarviosta seuraavalle vuodelle;
- valitaan toiminnantarkastaja ja hänelle varahenkilö;
- valitaan puheenjohtaja ja hallituksen varsinaiset jäsenet henkilökohtaisine varajäsenineen;
- valitaan edustajat henkilökohtaisine varaedustajineen aluejärjestön edustajakokoukseen;
- valitaan tarpeelliset toimikunnat ja jaostot sekä tarvittaessa osaston luottamusmiehen ja hänen varamiehensä;
- päätetään kokouksen koollekutsumistavasta;
- asetetaan ehdokkaat aluejärjestön hallituksen jäseniksi;
- käsitellään muut mahdolliset asiat

TAPAHTUMAT

Hämeenlinna rakentajaveteraanit

Marraskuun kokous ke 18.11. klo 13, Birger jaarlin katu 12 A, Hämeenlinna. Käsitellään esille tulevat asiat. Kahvitarjoilu. Tervetuloa!

Keski-Suomen rakentajaveteraanit

Joulukuun kokous ti 8.12. klo 14, Keski-Suomen aluetoimisto, Yrjönkatu 40, Jyväskylä. Tehdään toimintasuunnitelma vuodelle 2016 sekä muut esille tulevat asiat. Tervetuloa joukolla mukaan!
Pikkujoulut to 10.12. klo 13.30, Amica-ravintola Aimo, Tourula, Matarankatu 4, Jyväskylä. Ruokailun hinta 2 €/hlö, myös avec. Maksetaan sisään tullessa. Ilmoittautumiset viimeistään to 19.11., Kaarlo p. 050 542 7290 tai Raimo p. 040 768 8811. Paikkoja varattu 50 hengelle.

Tervetuloa ruokailemaan!

Turun rakentajaveteraanit
Perinteinen Nuutinpäivän purjehdus ke 13.1.2016 Turusta. Hinta 40 €/hlö, sisältää: A2-hytin, aamiaisen ja lounaan. Sitovat ilmoittautumiset viimeistään pe 4.12. Reijo Palmgren p. 041 543 7141 (ma–pe klo 15–18). Kaikki joukolla mukaan! Opinto- ja kulttuurisäätiö

Uudenmaan rakentajaveteraanit

Tapaaminen pe 27.11. klo 11, Puistokulma, Talkootie 4, Hiekkaharju, Vantaa. Aloitetaan ruokailulla. Helsingistä kehäradan junilla I ja P pääsee molemmista suunnista Hiekkaharjun asemalle, josta noin 150 m kävelymatka Puistokulmaan. Tikkurilan asemalta pääsee 619 bussilla. Puistokulmassa on myös hyvät parkkitilat henkilöautoille. Tilaisuudessa paikalla Eläkeläiset ry:n valtuuston puheenjohtaja Kalevi Kivistö ja lääkäri Antti Holopainen. Kuluista vastaavat ammattiosastot 10 €/osallistuja. Ilmoittautumiset viimeistään ma 23.11. osastosi veteraanivastaavalle, Esko Kokkonen p. 040 487 2624, esko.kokkonen@elisanet.fi tai Urho Peltonen p. 050 544 3036, urho.peltonen@suomi24.fi

Tule tapaamaan rakentajatovereita ja ottamaan kantaa ajankohtaisiin asioihin!
Veteraanityöryhmä

Raahen osastot 222 ja 223

Yhteinen syyskokous la 21.11. klo 11, Raahen Hovi, Kirkkokatu 28, Raahen. Esillä sääntöjen määräämät asiat (toimihenkilövalinnat vuodelle 2016); käsitellään osaston sääntöjen muuttamista Rakennusliiton 23. liittokokouksessa hyväksytyjen ammattiosaston mallisääntöjen mukaisesti. Lisäksi muut esille tulevat asiat. Ruokailu kokouksen päätteeksi. Tervetuloa!
Hallitukset

Os. 001, Helsingin kirvesmiehet

Kirveskerho 55:n joululounas ti 8.12. klo 12, ravintola Kaisaniemi, Kaisaniemenkatu 6, Helsinki. Avecti mukaan! Ilmoittautumiset viimeistään ke 2.12., Pentti Nurminen p. 040 542 5232. Tervetuloa!

Os. 002, Helsingin maalarit

Jääkiekkomatsi Jokerit–Ak Bars Kazan su 29.11. klo 16, Hartwall Arena. Huikea perhetapahtuma on jälleen totta! Tapaaminen klo 15 Hesburgerin valomaioksen vieressä ylätasanteella. Jaetaan 60 ilmaista lippua ilmoittautumisjärjestyksessä. Varaa omasi viimeistään pe 20.11. mennessä, Johanna p. 050 571 8447 tai johanna.elonen@gmail.com.

Syyskokous ja pikkujoulut la 12.12. klo 15, osastojen Tiimitupa, Viides linja 3, Helsinki. Esillä sääntöjen määräämät asiat (toimihenkilövalinnat vuodelle 2016); käsitellään osaston sääntöjen muuttamista Rakennusliiton 23. liittokokouksessa hyväksytyjen ammattiosaston mallisääntöjen mukaisesti. Lisäksi muut esille tulevat asiat. Kokouksen alustaa kansanedustaja Anna Kontula. Luvassa on suoraa ja säppääkää puhetta valtakunnan huipulta. Kokouksen jälkeen vietämme pikkujouluja maalareiden perinteitä kunnioittaen. Tarjolla joululounas ja palanpainiketta. Tervetuloa!
Hallitus

Os. 003, Helsinki

Syyskokous la 5.12. klo 10, Uudenmaan aluetoimiston tilat, Silta-saarenkatu 4, katutaso, Helsinki.

Esillä sääntöjen määräämät asiat (toimihenkilövalinnat vuodelle 2016); käsitellään osaston sääntöjen muuttamista Rakennusliiton 23. liittokokouksessa hyväksytyjen ammattiosaston mallisääntöjen mukaisesti. Lisäksi muut esille tulevat asiat. Kokouksen jälkeen ruokailu. Ruokailun jälkeen uuden hallituksen järjestäytymiskokous. Tervetuloa!
Pikkujoulut la 28.–29.11., hotelli Tallukka, Tallukantie 1, Väaksky, (Lahden kupeessa). Yhdessä os. 066 Lahden kanssa. Hinta 20 €/hlö, johon kuuluu: majoitus kahden hengen huoneessa, aamiainen, sauna, allasosasto ja kuntosalin käytöt sekä jouluruokailu ja lippu Souvareiden tansseihin. Paikkoja rajoitettiin. Yhteiskuljetusta ei järjestetä! Ilmoittautumiset viimeistään ke 18.11. osaston puheenjohtaja Janne Gren p. 050 411 6240.
Hallitus

Os. 004, Helsingin sisävalmistemiehet

Syyskokous ke 18.11. kello 17, Alun Grilli, Myyrmäentie 2, Vantaa. Esillä sääntöjen määräämät asiat (toimihenkilövalinnat vuodelle 2016); käsitellään osaston sääntöjen muuttamista Rakennusliiton 23. liittokokouksessa hyväksytyjen ammattiosaston mallisääntöjen mukaisesti. Lisäksi muut esille tulevat asiat. Kahvitarjoilu. Uusia jäseniä kaivataan! Tervetuloa!
Hallitus kokoontuu kello 16.15.
Hallitus

Os. 005, Helsingin semettimiehet

Syyskokous la 12.12. klo 13, ravintola Mc Arthur, Mannilantie 47, Järvenpää. Esillä sääntöjen määräämät asiat (toimihenkilövalinnat vuodelle 2016); käsitellään osaston sääntöjen muuttamista Rakennusliiton 23. liittokokouksessa hyväksytyjen ammattiosaston mallisääntöjen mukaisesti. Lisäksi muut esille tulevat asiat. Tervetuloa!
Hallitus

Os. 006, Uudenmaan torninosturinkuljettajat ja -asentajat

Syyskokous la 5.12. klo 16.30, Vantaan Puistokulmassa, Talkootie 4, Vantaa. Esillä sääntöjen määräämät asiat (toimihenkilövalinnat vuodelle 2016); käsitellään osaston

sääntöjen muuttamista Rakennusliiton 23. liittokokouksessa hyväksytyjen ammattiosaston mallisääntöjen mukaisesti. Lisäksi muut esille tulevat asiat. Tervetuloa!
Kotisivut: <http://www.torninosturi.rakennusliitto.net>
Hallitus

Os. 008, Kainuu

Pikkujoulut la 5.12. klo 19, ravintola Vuokatinhovi, Vuokatinhovintie 15, Sotkamo. Ohjelmassa on jouluruokailu seisovasta pöydästä sekä pikkujoulutanssit. Mukaan pääsee 50 ensimmäisenä ilmoittautunutta aveceineen (max. noin 100 hlö). Omavastuu 15 €/hlö. Sitova ilmoittautuminen viimeistään pe 27.11., Olli p. 040 717 1346. Tervetuloa juhlimaan!
Hallitus

Os. 010, Tampereen rakennustyöläiset

Ammattialajaostojen yleiset kokoukset, joissa asetetaan ehdokkaat os. 10:n toimihenkilöiksi ja edustajiksi toimikaudelle 2016, sääntöjen määräämällä tavalla.
Kirvesmiesjaosto ke 18.11. klo 16.30, osaston toimitilat, Sorinkatu 4 A, Tampere.
Betonituotejaosto ke 25.11. klo 15.30, Parman tehtaan ruokala, Mäkirinteentie 19, Kangasala. Ennen kokousta on ruokailu.
Rakennus-, raudoituks- ja konemiesjaosto to 26.11. klo 16.30, osaston toimitilat, Sorinkatu 4 A, Tampere. Nämä kokoukset ovat jaostojen yleisiä kokouksia, joihin jokainen os.10:n jäsen voi ammattinsa mukaisesti osallistua.
Syyskokous to 10.12. klo 18, osaston toimitila, Sorinkatu 4 A, Tampere. Esillä sääntöjen määräämät asiat (toimihenkilövalinnat vuodelle 2016); käsitellään osaston sääntöjen muuttamista Rakennusliiton 23. liittokokouksessa hyväksytyjen ammattiosaston mallisääntöjen mukaisesti. Lisäksi muut esille tulevat asiat. Kahvitarjoilu. Tervetuloa!
Hallitus

Os. 014, Turun maalarit ja mattomiehet

Syyskokous ti 24.11. klo 18, Turun aluetoimisto, Uudenmaankatu 6a, Turku. Esillä sääntöjen määräämät asiat (toimihenkilövalinnat vuodelle 2016); käsitellään osaston sään-

töjen muuttamista Rakennusliiton 23. liittokokouksessa hyväksytyt ammattiosaston mallisääntöjen mukaisesti. Lisäksi muut esille tulevat asiat. Kokouksen jälkeen ruokailu. Tervetuloa!
Hallitus

Os. 015, Turun kirvesmiehet
Syyskokous ke 25.11. klo 18, Turun aluetoimisto, Uudenmaankatu 6a, Turku. Esillä sääntöjen määräämät asiat (toimihenkilövalinnat vuodelle 2016); käsitellään osaston sääntöjen muuttamista Rakennusliiton 23. liittokokouksessa hyväksytyt ammattiosaston mallisääntöjen mukaisesti. Lisäksi muut esille tulevat asiat. Kahvitarjoilu. Tervetuloa!
Hallitus

Os. 016, Turun talonrakentajat
Syyskokous ti 17.11. klo 18, Turun aluetoimisto, Uudenmaankatu 6a, Turku. Esillä sääntöjen määräämät asiat (toimihenkilövalinnat vuodelle 2016); käsitellään osaston sääntöjen muuttamista Rakennusliiton 23. liittokokouksessa hyväksytyt ammattiosaston mallisääntöjen mukaisesti. Lisäksi muut esille tulevat asiat. Tilanekatsauksen pitää toimitsija Juha Valonen. Kahvitarjoilu. Tervetuloa!
Hallitus

Os. 017, Turun kalkki- ja sementtimiehet
Syyskokous ti 24.11. klo 15.45, Pukkila Oy:n ruokala, Pitkämäenkatu 9, Turku. Esillä sääntöjen määräämät asiat (toimihenkilövalinnat vuodelle 2016); käsitellään osaston sääntöjen muuttamista Rakennusliiton 23. liittokokouksessa hyväksytyt ammattiosaston mallisääntöjen mukaisesti. Lisäksi muut esille tulevat asiat. Esillä myös osaston mahdollinen yhdistäminen toiseen osastoon. Kokouksen jälkeen päivällinen. Tervetuloa!
Hallitus

Os. 020, Hyrylä
Syyskokous ti 8.12. klo 17, ravintola Kerho, Tykkitie 1, Hyrylä. Esillä sääntöjen määräämät asiat (toimihenkilövalinnat vuodelle 2016); käsitellään osaston sääntöjen muuttamista Rakennusliiton 23. liittokokouksessa hyväksytyt ammattiosaston mallisääntöjen mukaisesti. Lisäksi muut esille tulevat asiat. Paikalla on myös liiton toimitsija. Kokouksen jälkeen ruokailu.

Os. 022, Kerava
Syyskokous to 17.11. klo 18.30, Kuparikuja 8, Ahjo, Kerava. Esillä sääntöjen määräämät asiat (toimihenkilövalinnat vuodelle 2016); käsitellään osaston sääntöjen muuttamista Rakennusliiton 23. liittokokouksessa hyväksytyt ammattiosaston mallisääntöjen mukaisesti. Lisäksi muut esille tulevat asiat.
Hallitus

Os. 025, Kemi-Tornion maa- ja vesirakentajat
Syyskokous la 5.12. klo 18, Mustanparran päämaja, saunatilat, Hallituskatu 6, Tornio. Esillä sääntöjen määräämät asiat (toimihenkilövalinnat vuodelle 2016); käsitellään osaston sääntöjen muuttamista Rakennusliiton 23. liittokokouksessa hyväksytyt ammattiosaston mallisääntöjen mukaisesti. Lisäksi muut esille tulevat asiat. Kokouksen jälkeen jouluruokaa ja sauna-seuraa. Paikalla viihdyttää Ilpo Hiltula. Sitovat ilmoittautumiset viimeistään pe 27.11., Kimmo Pätäri p.040 585 1882. Tervetuloa!
Hallitus

Os. 026, Hämeenlinnan maalarit ja mattomiehet
Syyskokous la 28.11. klo 15, hotelli Emilia, kokous/saunaosasto, Raatihuoneenkatu 23, Hämeenlinna. Esillä sääntöjen määräämät asiat (toimihenkilövalinnat vuodelle 2016); käsitellään osaston sääntöjen muuttamista Rakennusliiton 23. liittokokouksessa hyväksytyt ammattiosaston mallisääntöjen mukaisesti. Lisäksi muut esille tulevat asiat. Osallistujille osasto tarjoaa ruoan ja saunan.
Hallitus

Os. 027, Joensuu
Jouluruokailu pe 4.12. klo 18, hotelli-ravintola Aada, Kauppakatu 32, Joensuu. Osaston jäsenille puolisoineen. Jäsen ilmaiseksi, puoliso 5 €, joka maksetaan tilille FI82 8000 1800 8297 99. Mukaan mahtuu noin 100 henkeä. Ilmoittautumiset viimeistään pe 27.11. sähköpostilla: osasto027@suomi24.fi. Ei ryhmäilmoittautumisia, vaan pariskunnittain. Tervetuloa!
Hallitus

Os. 028, Varkaus
Syyskokous la 28.11. klo 10, ravintola Amanda, Forum, Pirnankatu 4, Varkaus. Esillä sääntöjen määräämät asiat (toimihenkilövalinnat vuodelle 2016); käsitellään osaston sääntöjen muuttamista Rakennusliiton 23. liittokokouksessa hyväksytyt ammattiosaston mallisääntöjen mukaisesti. Lisäksi muut esille tulevat asiat. Kokouksen jälkeen ruokailu.
Hallitus

Os. 032, Kitee
Syyskokous la 14.11. klo 12, ravintola Pivanka, Kesälahdentie 1, Kesälahti. Esillä sääntöjen määräämät asiat (toimihenkilövalinnat vuodelle 2016); käsitellään osaston sääntöjen muuttamista Rakennusliiton 23. liittokokouksessa hyväksytyt ammattiosaston mallisääntöjen mukaisesti. Lisäksi muut esille tulevat asiat. Tervetuloa!
Hallitus

Os. 033, Lappeenranta
Syyskokous ti 15.12. klo 18, Lappeenrannan Työväenyhdistyksen kokoustila, 2. krs, Snellmaninkatu

12, Lappeenranta. Esillä sääntöjen määräämät asiat (toimihenkilövalinnat vuodelle 2016); käsitellään osaston sääntöjen muuttamista Rakennusliiton 23. liittokokouksessa hyväksytyt ammattiosaston mallisääntöjen mukaisesti. Lisäksi muut esille tulevat asiat. Tilanekatsauksen pitää aluepäällikkö Kari Lapatto. Kahvitarjoilu. Tervetuloa!
Hallitus

Os. 042, Hyvinkää
Syyskokous to 19.11. klo 18, Järjestöalo, 2. krs, Luontosalu, Munckinkatu 49, Hyvinkää. Esillä sääntöjen määräämät asiat (toimihenkilövalinnat vuodelle 2016); käsitellään osaston sääntöjen muuttamista Rakennusliiton 23. liittokokouksessa hyväksytyt ammattiosaston mallisääntöjen mukaisesti. Lisäksi muut esille tulevat asiat. Tarjoilut alkavat klo 17.30. Tervetuloa vaikuttamaan ja päättämään!
Hallitus

Os. 043, Pori
Syyskokous la 28.11. klo 11, Satakunnan aluetoimisto, kokoustila, Liisankatu 18, Pori. Esillä sääntöjen määräämät asiat (toimihenkilövalinnat vuodelle 2016); käsitellään osaston sääntöjen muuttamista Rakennusliiton 23. liittokokouksessa hyväksytyt ammattiosaston mallisääntöjen mukaisesti. Lisäksi muut esille tulevat asiat.
Hallitus

Os. 047, Lohja
Syyskokous to 10.12. klo 18, osaston toimitila, Kauppakatu 8, Lohja. Esillä sääntöjen määräämät asiat (toimihenkilövalinnat vuodelle 2016); käsitellään osaston sääntöjen muuttamista Rakennusliiton 23. liittokokouksessa hyväksytyt ammattiosaston mallisääntöjen mukaisesti. Lisäksi muut esille tulevat asiat. Kokouksen jälkeen ruokailu.
Hallitus

Os. 051, Jyväskylä
Syyskokous ti 1.12. klo 18, Keski-Suomen aluetoimisto, Yrjönkatu 30, Jyväskylä. Esillä sääntöjen määräämät asiat (toimihenkilövalinnat vuodelle 2016); käsitellään osaston sääntöjen muuttamista Rakennusliiton 23. liittokokouksessa hyväksytyt ammattiosaston mallisääntöjen mukaisesti. Lisäksi muut esille tulevat asiat. Kahvitarjoilu. Tervetuloa!
Hallitus

Os. 052, Jyväskylän maalarit ja mattomiehet
Syyskokous ja pikkujoulu pe 20.11. klo 18, Järjestöalo, Kalevankatu 4, Jyväskylä. Esillä sääntöjen määräämät asiat (toimihenkilövalinnat vuodelle 2016); käsitellään osaston sääntöjen muuttamista Rakennusliiton 23. liittokokouksessa hyväksytyt ammattiosaston mallisääntöjen mukaisesti. Lisäksi muut esille tulevat asiat. Tilaisuus jatkuu pikkujouluilla hyvien tarjoi-

luiden ja hauskanpidon merkeissä hyvässä seurassa. Tervetuloa!
Hallitus

Os. 060, Kouvola
Syyskokous ke 18.11. klo 18, Kouvolan aluetoimiston tilat, Salpausselänkatu 60, Kouvola. Esillä sääntöjen määräämät asiat (toimihenkilövalinnat vuodelle 2016); käsitellään osaston sääntöjen muuttamista Rakennusliiton 23. liittokokouksessa hyväksytyt ammattiosaston mallisääntöjen mukaisesti. Lisäksi muut esille tulevat asiat. Kahvitarjoilu. Tervetuloa!
Kotisivut: www.rakennusliittoasasto60.fi. Sivuilta löytyy lisää tietoa tapahtumista ym.
Hallitus

Os. 061, Veteli
Syyskokous pe 20.11. klo 18.30, ravintola Pelimanni, Kaustintie 2, Kaustinen. Esillä sääntöjen määräämät asiat (toimihenkilövalinnat vuodelle 2016); käsitellään osaston sääntöjen muuttamista Rakennusliiton 23. liittokokouksessa hyväksytyt ammattiosaston mallisääntöjen mukaisesti. Lisäksi muut esille tulevat asiat. Paikalla liiton edustaja, toiminta-alueen päällikkö Janne Kemppainen. Ruokatarjoilu. Tervetuloa!
Hallitus

Os. 064, Alavus
Syyskokous pe 11.12. klo 17.30, lounasaravintola Hovitar, Sahakuja 2, Ähtäri. Esillä sääntöjen määräämät asiat (toimihenkilövalinnat vuodelle 2016); käsitellään osaston sääntöjen muuttamista Rakennusliiton 23. liittokokouksessa hyväksytyt ammattiosaston mallisääntöjen mukaisesti. Lisäksi muut esille tulevat asiat. Tervetuloa!
Hallitus

Os. 068, Joensuun rakennustuote
Syyskokous su 13.12. klo 15, ravintola Sointulan kokoushuone, Kirkkokatu 22, Joensuu. Esillä sääntöjen määräämät asiat (toimihenkilövalinnat vuodelle 2016); käsitellään osaston sääntöjen muuttamista Rakennusliiton 23. liittokokouksessa hyväksytyt ammattiosaston mallisääntöjen mukaisesti. Lisäksi muut esille tulevat asiat. Valitaan osaston edustaja Itä-Suomen aluejärjestön vuoden 2016 edustajakokoukseen sekä ehdokas aluehallitukseen vuodeksi 2016. Päätämme myös osallistumisesta Itäisen toiminta-alueen liittopäiville 8.–10.4.2016 Tahkolla sekä muut esille tulevat asiat. Tarjolla pientä purtavaa. Tervetuloa!
Hallitus

Os. 075, Vaasan kirvesmiehet
Syyskokous to 26.11. klo 18, Dallas Pizza Palazzo, Västerviikintie 24, Vaasa. Esillä sääntöjen määräämät asiat (toimihenkilövalinnat vuodelle 2016); käsitellään osaston

sääntöjen muuttamista Rakennusliiton 23. liittokokouksessa hyväksytyjen ammattiosaston mallisääntöjen mukaisesti. Lisäksi muut esille tulevat asiat. Kokouksen jälkeen ruokailu. Tervetuloa!
Hallitus

Os. 076, Pietarsaari

Syyskokous la 12.12. klo 13, toimitalolla. Esillä sääntöjen määräämät asiat (toimihenkilövalinnat vuodelle 2016); käsitellään osaston sääntöjen muuttamista Rakennusliiton 23. liittokokouksessa hyväksytyjen ammattiosaston mallisääntöjen mukaisesti. Lisäksi muut esille tulevat asiat. Tervetuloa!
Hallitus

Os. 077, Mikkeli

Pikkujoulut la 12.12. klo 19, Mikkelin Teatteri, näytös Rakkauslaulu. Näytöksen jälkeen ruokailu Holviravintolassa. Hinta jäsenelle ja puolisolalle 30 €/hlö. Lippuja varattu 25 kpl. Ilmoittautumiset tekstiviestillä, Jouni Saalasti p. 044 515 8348. Maksu tilille FI45 5271 0420 3107 09. Liput jaetaan teatteriaulassa ennen esitystä!
hallitus

Os. 079, Porvoo

Syyskokous la 21.11. klo 12, osaston toimisto, Sibeliuksenbulevardi 36, Porvoo. Esillä sääntöjen määräämät asiat (toimihenkilövalinnat vuodelle 2016); käsitellään osaston sääntöjen muuttamista Rakennusliiton 23. liittokokouksessa hyväksytyjen ammattiosaston mallisääntöjen mukaisesti. Lisäksi muut esille tulevat asiat.
Hallitus

Os. 080, Vakka-Suomen rakentajat

Syyskokous to 26.11. klo 18, Laitilan ABC:n kokoustilat, Kauppakatu 8, Laitila. Esillä sääntöjen määräämät asiat (toimihenkilövalinnat vuodelle 2016); käsitellään osaston sääntöjen muuttamista Rakennusliiton 23. liittokokouksessa hyväksytyjen ammattiosaston mallisääntöjen mukaisesti. Lisäksi muut esille tulevat asiat. Tervetuloa!
Hallitus

Os. 082, Nokia

Syyskokous ti 17.11. klo 17, osaston toimisto, Pirkkalaistori 8 C, Nokia. Esillä sääntöjen määräämät asiat (toimihenkilövalinnat vuodelle 2016); käsitellään osaston sääntöjen muuttamista Rakennusliiton 23. liittokokouksessa hyväksytyjen ammattiosaston mallisääntöjen mukaisesti. Lisäksi muut esille tulevat asiat.
Hallitus

Os. 086, Kokkola

Syyskokous ma 7.12. klo 18, osaston toimisto, Ristirannankatu 7, Kokkola. Esillä sääntöjen määräämät asiat (toimihenkilövalinnat vuodelle 2016); käsitellään osaston sääntöjen muuttamista Rakennuslii-

ton 23. liittokokouksessa hyväksytyjen ammattiosaston mallisääntöjen mukaisesti. Lisäksi muut esille tulevat asiat. Tervetuloa!
Hallitus

Os. 091, Kuopio

Syyskokous la 28.11. klo 10, hotelli Puijonsarvi, Topelius-kabinetti, Minna Canthinkatu 16, Kuopio. Esillä sääntöjen määräämät asiat (toimihenkilövalinnat vuodelle 2016); käsitellään osaston sääntöjen muuttamista Rakennusliiton 23. liittokokouksessa hyväksytyjen ammattiosaston mallisääntöjen mukaisesti. Lisäksi muut esille tulevat asiat. Paikalla aluetoimitsija Marko Huttunen. Kokouksen jälkeen lounas. Tervetuloa!
Hallitus

Os. 095, Vaasa

Syyskokous pe 13.11. klo 18, ravinto Olympic, Vaasa. Esillä sääntöjen määräämät asiat (toimihenkilövalinnat vuodelle 2016); käsitellään osaston sääntöjen muuttamista Rakennusliiton 23. liittokokouksessa hyväksytyjen ammattiosaston mallisääntöjen mukaisesti. Lisäksi muut esille tulevat asiat. Iltapalatarjoilu ja sauna. Tervetuloa!
Hallitus

Os. 100, Hämeenlinna

Syyskokous su 6.12. klo 14, hotelli Cumulus, Raatihuoneenkatu 16–18, Hämeenlinna. Esillä sääntöjen määräämät asiat (toimihenkilövalinnat vuodelle 2016); käsitellään osaston sääntöjen muuttamista Rakennusliiton 23. liittokokouksessa hyväksytyjen ammattiosaston mallisääntöjen mukaisesti. Lisäksi muut esille tulevat asiat. Tilannekatsauksen pitää osaston oma jäsen, Raksanuorten toimitsija Sini Partinen. Ruokatarjoilu. Tervetuloa!
Pikkujoulut la 28.11. klo 18.30, hotelli Vaakuna, Possentie 7, Hämeenlinna. Hinta jäsenille seuralaisineen 25 €/hlö, sisältäen: jouluruokailun, glögin ja ohjelman. Lippuja saa Hämeenlinnan aluetoimistosta p. 040 575 8349 tai Rampe Leppäselältä p. 050 413 3283. Tervetuloa!
Perhepikkujoulut su 13.12. klo 14, Eräs Teatteri, Aulangontie 1, Hämeenlinna. Puuro- ja kahvitarjoilu. Lapsille omaa ohjelmaa. Joulupukki vieraillee juhlassa. Tervetuloa!
Hallitus

Os. 101, Porin maalarit ja mattomiehet

Kuukausikokous ti 17.11. klo 18, Satakunnan aluetoimisto, Liisankatu 18, Pori. Käsitellään esille tulevat asiat.
Syyskokous pe 4.12. klo 18, Bowling 4 You-keilahallin saunakabinetti, Puinnintie 4, Pori. Esillä sääntöjen määräämät asiat (toimihenkilövalinnat vuodelle 2016); käsitellään osaston sääntöjen muuttamista Rakennusliiton 23. liittokokouksessa hyväksytyjen ammattiosaston mallisääntöjen mukaisesti.

Lisäksi muut esille tulevat asiat. Kokouksen jälkeen ruokailu, keilausta ja saunomista. Ruokailuun ja keilailuun ilmoittautumiset viimeistään 26.11. sihteerille, Anne Alanen p. 040 595 1538. Tervetuloa!
Hallitus

Os. 102, Oulun maalarit

Syyskokous to 26.11. klo 18, Oulun aluetoimisto, Rautatienkatu 40, Oulu. Esillä sääntöjen määräämät asiat (toimihenkilövalinnat vuodelle 2016); käsitellään osaston sääntöjen muuttamista Rakennusliiton 23. liittokokouksessa hyväksytyjen ammattiosaston mallisääntöjen mukaisesti. Lisäksi muut esille tulevat asiat. Kokoukseen osallistujien kesken arvotaan loma Vuokattiin ajalle 18.–21.3.2016.

Pikkujoulut la 5.12. klo 18, Radisson Blu Hotelli, Hallituskatu 1, Oulu. Ilmoittautumiset viimeistään pe 27.11., Mika p. 050 413 2918.
Hallitus

Os. 103, Kuopion maalarit ja mattomiehet

Syyskokous ke 25.11. klo 18, Vuorikatu 42, kokoustila, Kuopio. Esillä sääntöjen määräämät asiat (toimihenkilövalinnat vuodelle 2016); käsitellään osaston sääntöjen muuttamista Rakennusliiton 23. liittokokouksessa hyväksytyjen ammattiosaston mallisääntöjen mukaisesti. Lisäksi muut esille tulevat asiat. Tervetuloa!
Pikkujoulut la 28.11. klo 17, Vuorikatu 42, kokoustila, Kuopio. Mukaan mahtuu 30 ensiksi ilmoittautunutta. Ilmoittautumiset viimeistään pe 20.11., Toni p.050 375 9341. Tervetuloa!
Hallitus

Os. 104, Helsingin asfalttimiehet ja bitumieristäjät

Syyskokous 28.11. klo 11, osaston Tiimitupa, Viides linja 3, Helsinki. Esillä sääntöjen määräämät asiat (toimihenkilövalinnat vuodelle 2016); käsitellään osaston sääntöjen muuttamista Rakennusliiton 23. liittokokouksessa hyväksytyjen ammattiosaston mallisääntöjen mukaisesti. Lisäksi muut esille tulevat asiat. Lounastarjoilu.
Hallitus

Os. 115, Heinola

Syyskokous ma 16.11. klo 18, osaston toimisto, 2. krs, Savontie 3, Heinola. Esillä sääntöjen määräämät asiat (toimihenkilövalinnat vuodelle 2016); käsitellään osaston sääntöjen muuttamista Rakennusliiton 23. liittokokouksessa hyväksytyjen ammattiosaston mallisääntöjen mukaisesti. Lisäksi muut esille tulevat asiat. Tervetuloa!
Hallitus

Os. 126, Kauklahti

Syyskokous to 26.11. klo 18, Kerhotalo Puikkari, Hansatie 4, Espoo. Esillä sääntöjen määräämät asiat (toimihenkilövalinnat vuodelle 2016);

käsitellään osaston sääntöjen muuttamista Rakennusliiton 23. liittokokouksessa hyväksytyjen ammattiosaston mallisääntöjen mukaisesti. Lisäksi muut esille tulevat asiat.
Hallitus

Os. 150, Forssa

Syyskokous to 26.11. klo 18.30, osaston toimisto, Hämeentie 18, Forssa. Kahvitarjoilu. Esillä sääntöjen määräämät asiat (toimihenkilövalinnat vuodelle 2016); käsitellään osaston sääntöjen muuttamista Rakennusliiton 23. liittokokouksessa hyväksytyjen ammattiosaston mallisääntöjen mukaisesti. Lisäksi muut esille tulevat asiat. Kahvitarjoilu. Tervetuloa!
Hallitus

Os. 154, Loviisa

Syyskokous su 22.11. klo 13.05, Loviisan St 1 Cafen kabinetti, Länksikaari 1, Loviisa. Esillä sääntöjen määräämät asiat (toimihenkilövalinnat vuodelle 2016); käsitellään osaston sääntöjen muuttamista Rakennusliiton 23. liittokokouksessa hyväksytyjen ammattiosaston mallisääntöjen mukaisesti. Lisäksi muut esille tulevat asiat (talven/kevään/kesän matka, sieniretki ym.). Kokouksen jälkeen lounastarjoilu. Tervetuloa!
Hallitus

Os. 155, Somero

Syyskokous ti 24.11. klo 17, Toritupa, Joensuuntie 10, Somero. Esillä sääntöjen määräämät asiat (toimihenkilövalinnat vuodelle 2016); käsitellään osaston sääntöjen muuttamista Rakennusliiton 23. liittokokouksessa hyväksytyjen ammattiosaston mallisääntöjen mukaisesti. Esillä myös osaston lopettaminen sekä muut esille tulevat asiat. Kahvitarjoilu. Tervetuloa!
Hallitus

Os. 156, Harjavalta

Syyskokous pe 20.11. klo 18, hotelli Hiittenharju, Hiittenharjuntie 1, Harjavalta. Esillä sääntöjen määräämät asiat (toimihenkilövalinnat vuodelle 2016); käsitellään osaston sääntöjen muuttamista Rakennusliiton 23. liittokokouksessa hyväksytyjen ammattiosaston mallisääntöjen mukaisesti. Lisäksi muut esille tulevat asiat. Kokous aloitetaan ruokailulla. Tervetuloa!
Hallitus

Os. 159, Savonlinna

Pikkujoulut la 12.12. klo 19, ravintola Majakka, Satamakatu 11, Savonlinna. Osasto tarjoaa joulumenun jäsenille ja puolisoille. Mukaan mahtuu 50 henkeä! Sitovat ilmoittautumiset viimeistään ma 30.11., Tapio Silvennoinen p.050 411 6266.
Hallitus

Os. 160, Kerimäki

Pikkujoulut pe 4.12. klo 18.30, hotelli Herttua, Veneenniementie 64, Kerimäki. Ilmoittautumiset vii-

meistään ti 24.11., Kari Tiainen p. 050 585 6264 tai Teemu Karttunen p. 044 527 2609. Avec mukaan. Hallitus

Os. 162, Kouvolan maalarit ja mattomiehet

Syyskokous su 29.11. klo 13, hotelli Cumulus, Kouvolankatu 11, Kouvola. Esillä sääntöjen määräämät asiat (toimihenkilövalinnat vuodelle 2016); käsitellään osaston sääntöjen muuttamista Rakennusliiton 23. liittokokouksessa hyväksytyjen ammattiosaston mallisääntöjen mukaisesti. Lisäksi muut esille tulevat asiat. Kokouksen jälkeen ruokatarjoilu. Tervetuloa! Hallitus

Avd. 168, Vasa

Höstmöte ti 24.11. kl 18, vid Byggnadsförbundet, Storalångatan 43, Vasa. I agendan finns stadegenliga ärenden (val om funktionärer för år 2016) och i mötet behandlas förändring av avdelningens stadgar enligt de modellstadgar som blev godkända i Byggnadsförbundets 23. förbundskongress samt andra övriga ärenden. Mat efter mötet. Styrelsen

Os. 171, Mänttä

Syyskokous ti 24.11. klo 18, Mäntän kaupungintalolla. Esillä sääntöjen määräämät asiat (toimihenkilövalinnat vuodelle 2016); käsitellään osaston sääntöjen muuttamista Rakennusliiton 23. liittokokouksessa hyväksytyjen ammattiosaston mallisääntöjen mukaisesti. Lisäksi muut esille tulevat asiat. Kahvitarjoilu. Hallitus

Os. 186, Oitti

Syyskokous ke 25.11. klo 18, Hausjärven Niklandia, Honkaranantie 92, Oitti. Esillä sääntöjen määräämät asiat (toimihenkilövalinnat vuodelle 2016); käsitellään osaston sääntöjen muuttamista Rakennusliiton 23. liittokokouksessa hyväksytyjen ammattiosaston mallisääntöjen mukaisesti. Lisäksi muut esille tulevat asiat. Kokouksen jälkeen ruokailu. Ruokailuun puoliset mukaan. Hallitus

Os. 190, Lohja

Syyskokous la 21.11. klo 17, ravintola Amarillo, Vihdinkatu 1, Lohja. Esillä sääntöjen määräämät asiat (toimihenkilövalinnat vuodelle 2016); käsitellään osaston sääntöjen muuttamista Rakennusliiton 23. liittokokouksessa hyväksytyjen ammattiosaston mallisääntöjen mukaisesti. Lisäksi muut esille tulevat asiat. Ruokatarjoilu, jonka vuoksi ilmoittautumiset viimeistään ti 17.11., Ari-Pekka Löfberg p. 040 569 7750. Hallitus

Os. 197, Pieksämäki

Syyskokous to 26.11. klo 18, osaston toimisto, Savontie 1, Pieksämäki.

Esillä sääntöjen määräämät asiat (toimihenkilövalinnat vuodelle 2016); käsitellään osaston sääntöjen muuttamista Rakennusliiton 23. liittokokouksessa hyväksytyjen ammattiosaston mallisääntöjen mukaisesti. Lisäksi muut esille tulevat asiat. Kokouksen jälkeen järjestäytymiskokous.

Jouluateriat: su 13.12. klo 11–15, Lomatrio (Kangasniementie 18, 76850 Naarajärvi) tai 14.–18.12. (ma–pe) klo 10.30–14 sekä la 19.12. klo 12–15 Savonsolmu (Toikantie 9, 76100 Pieksämäki). Lauantain ruokailuun ilmoittautumiset viimeistään su 6.12., Mikko p. 0400 752 644. Esitä jäsenkortti kassalla!

Uimahallin sarjalippu. Osasto maksaa jäsenille yhden kymmenen keran sarjalipun allasosastolle. Esitä jäsenkortti kassalla! Hallitus

Os. 206, Juva

Syyskokous pe 20.11. klo 18, Kanashovi, Taipaleentie 10, Juva. Esillä sääntöjen määräämät asiat (toimihenkilövalinnat vuodelle 2016); käsitellään osaston sääntöjen muuttamista Rakennusliiton 23. liittokokouksessa hyväksytyjen ammattiosaston mallisääntöjen mukaisesti. Lisäksi muut esille tulevat asiat. Tervetuloa! Hallitus

Os. 208, Suonenjoki

Syyskokous to 26.11. klo 18, ravintola Valkoapila, Keskuskatu 1, Suonenjoki. Esillä sääntöjen määräämät asiat (toimihenkilövalinnat vuodelle 2016); käsitellään osaston sääntöjen muuttamista Rakennusliiton 23. liittokokouksessa hyväksytyjen ammattiosaston mallisääntöjen mukaisesti. Lisäksi muut esille tulevat asiat. Ruokatarjoilu, jonka vuoksi ilmoittautumiset viimeistään ti 17.11., puheenjohtaja Niko Kollanus p. 044 294 2776.

Jouluillallinen la 5.12. klo 18, matkailukeskus Koskelo, Ysitie 3399, Suonenjoki. Osallistumismaksu 5 €/aikuinen. Ilmoittautumiset viimeistään to 26.11., puheenjohtaja Niko Kollanus p. 044 294 2776. Tervetuloa! Hallitus

Os. 210, Meri-Lapin rakentajat

Syyskokous la 21.11. klo 12, Hotelli Merihovi, Lokki-kabinetti, Keskuspuistokatu 6, Kemi. Esillä sääntöjen määräämät asiat (toimihenkilövalinnat vuodelle 2016); käsitellään osaston sääntöjen muuttamista Rakennusliiton 23. liittokokouksessa hyväksytyjen ammattiosaston mallisääntöjen mukaisesti. Lisäksi muut esille tulevat asiat. Mukana aluetoimitsija Ilpo Hiltula. Kokoukseen osallistujien kesken arvotaan 100 € lahjakortti. Tarjotaan pientä purtavaa. Joukolla mukaan päättämään rakentajien tärkeistä asioista ja valinnoista! Hallitus

Os. 212, Loimaa

Syyskokous su 22.11. klo 13, Työväentalo, Satakunnantie 57, Loimaa. Esillä sääntöjen määräämät asiat (toimihenkilövalinnat vuodelle 2016); käsitellään osaston sääntöjen muuttamista Rakennusliiton 23. liittokokouksessa hyväksytyjen ammattiosaston mallisääntöjen mukaisesti. Lisäksi muut esille tulevat asiat.

Pikkujoulut la 12.12. klo 18 Ryötin tila, Loimaantie 272, Alastaro. Jouluruoka, stand up ja live-musiikkia. Hinta jäsen ja avec/10 €/hlö. Ilmoittautumiset viimeistään pe 20.11., Voitto Järvenpää p. 041 483 2594. Hallitus

Os. 221, Naantali

Syyskokous ma 30.11. klo 18, A-Rakennus Niemelän tilat, Putkikatu 14, Naantali. Esillä sääntöjen määräämät asiat (toimihenkilövalinnat vuodelle 2016); käsitellään osaston sääntöjen muuttamista Rakennusliiton 23. liittokokouksessa hyväksytyjen ammattiosaston mallisääntöjen mukaisesti. Lisäksi muut esille tulevat asiat. Hallitus

Os. 236, Kangasala

Syyskokous ja juhlaillallinen pe 21.11. klo 16.30, Tredun Kangasalan toimipiste, opetusravintola Eveliina, Sahalahdentie 22, Kangasala. Kokouksen avaa Rakennusliiton varapuheenjohtaja Kyösti Suokas, klo 17 juhla-illallinen, klo 18 alkaa varsinainen syyskokous. Esillä sääntöjen määräämät asiat (toimihenkilövalinnat vuodelle 2016); käsitellään osaston sääntöjen muuttamista Rakennusliiton 23. liittokokouksessa hyväksytyjen ammattiosaston mallisääntöjen mukaisesti. Lisäksi muut esille tulevat asiat. Hallitus

Os. 240, Juankoski

Pikkujouluruokailu la 12.12. klo 19 hotelli-ravintola Ruukin Kievari, Juankoskentie 10, Juankoski. Ilmoittautumiset viimeistään la 5.12., Erkki p. 040 840 4641. Hallitus

Os. 241, Paimio

Syyskokous la 21.11. klo 11, ravintola Femme, Vistantie 45, Paimio. Esillä sääntöjen määräämät asiat (toimihenkilövalinnat vuodelle 2016); käsitellään osaston sääntöjen muuttamista Rakennusliiton 23. liittokokouksessa hyväksytyjen ammattiosaston mallisääntöjen mukaisesti. Lisäksi muut esille tulevat asiat. Lounastarjoilu. Tervetuloa! Hallitus

Os. 244, Kurikka

Syyskokous pe 20.11. klo 18.30 osaston toimisto, keskuspuistikko 32, Kurikka. Esillä sääntöjen määräämät asiat (toimihenkilövalinnat vuodelle 2016); käsitellään osaston sääntöjen muuttamista Rakennusliiton 23. liittokokouksessa hyväksyt-

tyjen ammattiosaston mallisääntöjen mukaisesti. Esillä myös mökin myynti sekä muut esille tulevat asiat. Tervetuloa!

Pikkujoulut la 5.12. klo 19, Työväentalo, Kiikkulantie 5, Kurikka. Kuljetukset; Jalasjärveltä: Jalasjärven keskustasta, Saarnion pysäkki ABC, 3-tietä Kurikkaan. Juvasta: Nori Teuvan ABC, Jurvan matkahuolto, Viinatietä Kurikkaan. Väliä pääsee myös kyytiin, muista mainita ilmoittautuessa. Tarkemmat aikataulut ilmoittautuneille. Tarjolla jouluruokaa ja karaokea. Jäsenille ilmainen, seuralaiselta 10 €. Mukaan mahtuu 120 nopeinta. Ilmoittautumiset viimeistään la 28.11. joko tekstarilla tai soita klo 16–20.30, Reino Tuunainen p. 0400 862 471. Iloinen mieli mukaan. Tervetuloa! Hallitus

Os. 265, Tikkurila

Syyskokous ti 17.11. klo 18, Puistokulma, Talkootie 4, Vantaa. Esillä sääntöjen määräämät asiat (toimihenkilövalinnat vuodelle 2016); käsitellään osaston sääntöjen muuttamista Rakennusliiton 23. liittokokouksessa hyväksytyjen ammattiosaston mallisääntöjen mukaisesti. Esillä myös Vantaan osastojen yhdistyminen sekä muut esille tulevat asiat. Hallitus

Os. 268, Muurame

Syyskokous to 19.11. klo 18, Muuramen Työväentalo, Nisulantie, Muurame. Esillä sääntöjen määräämät asiat (toimihenkilövalinnat vuodelle 2016); käsitellään osaston sääntöjen muuttamista Rakennusliiton 23. liittokokouksessa hyväksytyjen ammattiosaston mallisääntöjen mukaisesti. Lisäksi muut esille tulevat asiat. Kahvit ja pientä purtavaa. Tervetuloa! Hallitus kokoontuu klo 17.30. Hallitus

Os. 280, Helsingin betoniraudoittajat

Syyskokous la 21.11. klo 12, Purpurinpolku 7–9, Kannelmäki, Helsinki. Esillä sääntöjen määräämät asiat (toimihenkilövalinnat vuodelle 2016); käsitellään osaston sääntöjen muuttamista Rakennusliiton 23. liittokokouksessa hyväksytyjen ammattiosaston mallisääntöjen mukaisesti. Lisäksi muut esille tulevat asiat. Hallitus

Os. 283, Viiala

Syyskokous ti 1.12. klo 18 Viialan Sampola, Vakkistentie 5, Viiala. Esillä sääntöjen määräämät asiat (toimihenkilövalinnat vuodelle 2016); käsitellään osaston sääntöjen muuttamista Rakennusliiton 23. liittokokouksessa hyväksytyjen ammattiosaston mallisääntöjen mukaisesti. Lisäksi muut esille tulevat asiat. Kahvitarjoilu. Tervetuloa! Hallitus

Os. 285, Pielavesi

Syyskokous ke 2.12. klo 18, Ikälän Sali, Pumpuliina, kerhohuone, Toritie 16, Pielavesi. Esillä sääntöjen määräämät asiat (toimihenkilövalinnat vuodelle 2016); käsitellään osaston sääntöjen muuttamista Rakennusliiton 23. liittokokouksessa hyväksytyjen ammattiosaston mallisääntöjen mukaisesti. Lisäksi muut esille tulevat asiat. Kahvitarjoilu. Tervetuloa!

Jouluruokailu Monitaitoisilla, Pajatie 5, Pielavesi. Seuraavasti: to 10.12. klo 15–19, ke 16.12. klo 12–15 ja 16–19, ti 22.12. klo 12–16. Jäsenkortti mukaan! Hallitus

Os. 286, Nivala

Syyskokous ke 18.11. klo 18.30, ravintola Puustelli, Toritie 7, Nivala. Esillä sääntöjen määräämät asiat (toimihenkilövalinnat vuodelle 2016); käsitellään osaston sääntöjen muuttamista Rakennusliiton 23. liittokokouksessa hyväksytyjen ammattiosaston mallisääntöjen mukaisesti. Lisäksi muut esille tulevat asiat. Tervetuloa! Hallitus

Os. 288, Nurmijärvi

Jouluruokailu la 19.12. klo 14, ravintola Makupata, Pekontie 3, Nurmijärvi. Sitovat ilmoittautumiset viimeistään ke 9.12., Jari p. 040 525 5427. Hallitus

Os. 297, Ruovesi

Syyskokous ti 24.11. klo 18, Työväentalo Sointula, Museotie 1, Ruovesi. Esillä sääntöjen määräämät asiat (toimihenkilövalinnat vuodelle 2016); käsitellään osaston sääntöjen muuttamista Rakennusliiton 23. liittokokouksessa hyväksytyjen ammattiosaston mallisääntöjen mukaisesti. Lisäksi muut esille tulevat asiat. Hallitus

Os. 316, Jokioinen

Syyskokous pe 27.11. klo 19, Jokioisten Leivän kahvila, Sibeliuksenkatu 1 Jokioisilla. Esillä sääntöjen määräämät asiat (toimihenkilövalinnat vuodelle 2016); käsitellään osaston sääntöjen muuttamista Rakennusliiton 23. liittokokouksessa hyväksytyjen ammattiosaston mallisääntöjen mukaisesti. Lisäksi muut esille tulevat asiat. Paikalla aluetoimiston edustaja. Juhlistamme osaston 65-vuotista toimintaa kakkukahveilla. Tervetuloa! Hallitus

Os. 339, Ikaalinen

Syyskokous su 22.11. klo 13, ST1 Sammi, Kolmostie 670, Ikaalinen. Esillä sääntöjen määräämät asiat (toimihenkilövalinnat vuodelle 2016); käsitellään osaston sääntöjen muuttamista Rakennusliiton 23. liittokokouksessa hyväksytyjen ammattiosaston mallisääntöjen mukaisesti. Lisäksi muut esille tulevat asiat. Hallitus

Os. 342, Jyväskylän kirvesmiehet

Syyskokous ke 2.12. klo 18, hotelli Laajavuori, Laajavuorentie 30, Jyväskylä. Esillä sääntöjen määräämät asiat (toimihenkilövalinnat vuodelle 2016); käsitellään osaston sääntöjen muuttamista Rakennusliiton 23. liittokokouksessa hyväksytyjen ammattiosaston mallisääntöjen mukaisesti. Lisäksi muut esille tulevat asiat. Tervetuloa! Hallitus

Os. 343, Savonlinna

Syyskokous ja pikkujoulut la 28.11. klo 17, Savonlinnan Casino, Kylpylaitoksentie 7, Savonlinna. Esillä sääntöjen määräämät asiat (toimihenkilövalinnat vuodelle 2016); käsitellään osaston sääntöjen muuttamista Rakennusliiton 23. liittokokouksessa hyväksytyjen ammattiosaston mallisääntöjen mukaisesti. Lisäksi muut esille tulevat asiat. Pikkujoulut alkavat klo 19. Hallitus

Os. 347, Lapinlahti

Syyskokous su 15.11. klo 14, Työväentalo, Kangaslahdentie 24, Lapinlahti. Esillä sääntöjen määräämät asiat (toimihenkilövalinnat vuodelle 2016); käsitellään osaston sääntöjen muuttamista Rakennusliiton 23. liittokokouksessa hyväksytyjen ammattiosaston mallisääntöjen mukaisesti. Lisäksi muut esille tulevat asiat. Hallitus

Os. 350, Haapavesi

Syyskokous la 21.11. klo 10, Kulttuurikartano Pekan pirtit, Urheilutie 53–55, Haapavesi. Esillä sääntöjen määräämät asiat (toimihenkilövalinnat vuodelle 2016); käsitellään osaston sääntöjen muuttamista Rakennusliiton 23. liittokokouksessa hyväksytyjen ammattiosaston mallisääntöjen mukaisesti. Lisäksi muut esille tulevat asiat. Hallitus

Os. 354, Sodankylä

Syyskokous su 22.11. klo 18, osaston toimisto, Vasantie 11, Sodankylä. Esillä sääntöjen määräämät asiat (toimihenkilövalinnat vuodelle 2016); käsitellään osaston sääntöjen muuttamista Rakennusliiton 23. liittokokouksessa hyväksytyjen ammattiosaston mallisääntöjen mukaisesti. Lisäksi muut esille tulevat asiat. **Pikkujoulut** la 28.11. klo 19, Annen pullapuoti, Poromiehentie 5 (linja-autoasema), Sodankylä. Sitovat ilmoittautumiset pe 20.11. klo 18–19 p. 0400 193 881 tai 0400 283 932. Hallitus

Os. 365, Rautavaara

Syyskokous ti 15.12. klo 17, hotelli-ravintola Tiilikka, Kuusitie 2, Rautavaara. Esillä sääntöjen mää-

räämät asiat (toimihenkilövalinnat vuodelle 2016); käsitellään osaston sääntöjen muuttamista Rakennusliiton 23. liittokokouksessa hyväksytyjen ammattiosaston mallisääntöjen mukaisesti. Lisäksi muut esille tulevat asiat. Jouluruoka. Jäsenet puolisoineen tervetuloa! Hallitus

Os. 374, Tohmajärvi

Syyskokous to 19.11. klo 18, ravintola Kotipirtti, Talluksentie 26, Tohmajärvi. Esillä sääntöjen määräämät asiat (toimihenkilövalinnat vuodelle 2016); käsitellään osaston sääntöjen muuttamista Rakennusliiton 23. liittokokouksessa hyväksytyjen ammattiosaston mallisääntöjen mukaisesti. Lisäksi muut esille tulevat asiat. Hallitus

Os. 378, Orimattila

Pikkujoulut la 28.11. hotelli Kumpeli, Heinola. Lähtö Orimattilan torilta klo 13.30. Ilmoittautumiset viimeistään ti 17.11., Juhani Rätty p. 0400 492 844 (klo 18.00 jälkeen). Hallitus

Os. 391, Turun putkimiehet ja eristäjät

Syyskokous pe 20.11. klo 17, Turun aluetoimiston alakerta, Uudenmaankatu 6a, Turku. Esillä sääntöjen määräämät asiat (toimihenkilövalinnat vuodelle 2016); käsitellään osaston sääntöjen muuttamista Rakennusliiton 23. liittokokouksessa hyväksytyjen ammattiosaston mallisääntöjen mukaisesti. Lisäksi muut esille tulevat asiat. Kokouksen jälkeen sauna ja pientä purtavaa. Hallitus

Os. 392, Tampereen putkimiehet ja -eristäjät

Syyskokous ti 17.11. klo 16.30, Tampereen aluetoimiston kokoustila, 2. krs, Sorinkatu 4, Tampere. Esillä sääntöjen määräämät asiat (toimihenkilövalinnat vuodelle 2016); käsitellään osaston sääntöjen muuttamista Rakennusliiton 23. liittokokouksessa hyväksytyjen ammattiosaston mallisääntöjen mukaisesti. Lisäksi muut esille tulevat asiat. Kahvitarjoilu. Tervetuloa! Hallitus

Os. 393, Oulun putkimiehet ja -eristäjät

Syyskokous ke 18.11. klo 17, hotelli Cumulus, Kajaaninkatu 17, Oulu. Esillä sääntöjen määräämät asiat (toimihenkilövalinnat vuodelle 2016); käsitellään osaston sääntöjen muuttamista Rakennusliiton 23. liittokokouksessa hyväksytyjen ammattiosaston mallisääntöjen mukaisesti. Lisäksi muut esille tulevat asiat. Kokoukseen osallistujat saavat liput Oulun rakentajien yhteisiin pikkujouluihin. Iltapalatarjoilu. Tervetuloa! Hallitus

Os. 394, Kuopion putkimiehet ja -eristäjät

Syyskokous ti 17.11. klo 18, Vuorikatu 42, alakerran kokoustila, Kuopio. Esillä sääntöjen määräämät asiat (toimihenkilövalinnat vuodelle 2016); käsitellään osaston sääntöjen muuttamista Rakennusliiton 23. liittokokouksessa hyväksytyjen ammattiosaston mallisääntöjen mukaisesti. Lisäksi muut esille tulevat asiat. Tervetuloa! **Pikkujoulut** la 12.12. klo 19, hotelli Rauhalahdi. Nautitaan Sofian joulupöydän antimista. Omavastuu on 10 €/hlö joka maksetaan osaston tilille FI 20 5542 0620 0041 96. Mukaan mahtuu 40 ensiksi ilmoittautunutta! AVECIT mukaan. Ilmoittautumiset viimeistään to 3.12., Pekka Väisänen p. 040 524 9756. Hallitus

Os. 395, Jyväskylän putkimiehet ja -eristäjät

Syyskokous ti 17.11. klo 17.30, Jyväskylän aluetoimisto, Yrjönkatu 30, Jyväskylä. Esillä sääntöjen määräämät asiat (toimihenkilövalinnat vuodelle 2016); käsitellään osaston sääntöjen muuttamista Rakennusliiton 23. liittokokouksessa hyväksytyjen ammattiosaston mallisääntöjen mukaisesti. Lisäksi muut esille tulevat asiat. Kahvitarjoilu. Tervetuloa! Hallitus

Os. 399, Mikkelin putkimiehet

Syyskokous pe 27.11. klo 18, Mikkelin keilahalli, Patteristonkatu 1, Mikkelä. Esillä sääntöjen määräämät asiat (toimihenkilövalinnat vuodelle 2016); käsitellään osaston sääntöjen muuttamista Rakennusliiton 23. liittokokouksessa hyväksytyjen ammattiosaston mallisääntöjen mukaisesti. Lisäksi muut esille tulevat asiat. Ennen kokouksen alkua keilataan ja kokouksen jälkeen saunotaan. Tervetuloa! Hallitus

Os. 400, Kotkan putkimiehet

Syyskokous pe 4.12. klo 18, Kuusisen kalamaja, Juha Vainionkatu 95, Kotka. Esillä sääntöjen määräämät asiat (toimihenkilövalinnat vuodelle 2016); käsitellään osaston sääntöjen muuttamista Rakennusliiton 23. liittokokouksessa hyväksytyjen ammattiosaston mallisääntöjen mukaisesti. Lisäksi muut esille tulevat asiat. Tilannekatsauksen pitää aluepäällikkö Kari Lapatto. Tervetuloa! Hallitus

Os. 402, Vaasan putkimiehet

Syyskokous pe 27.11. klo 18, ravintola Olympic, saunatila, Olympiakatu 3B, Vaasa. Esillä sääntöjen määräämät asiat (toimihenkilövalinnat vuodelle 2016); käsitellään osaston sääntöjen muuttamista Rakennusliiton 23. liittokokouksessa hyväksytyjen ammattiosaston mal-

lisääntöjen mukaisesti. Lisäksi muut esille tulevat asiat. Ruoka- ja juomatarjoilu. Tervetuloa! Hallitus

Os. 406, Rovaniemen putkimiehet

Syyskokous ja pikkujoulu pe 27.11. klo 18.30, CityHotelli, Pekankatu 9, Rovaniemi. Esillä sääntöjen määräämät asiat (toimihenkilövalinnat vuodelle 2016); käsitellään osaston sääntöjen muuttamista Rakennusliiton 23. liittokokouksessa hyväksytyjen ammattiosaston mallisääntöjen mukaisesti. Lisäksi muut esille tulevat asiat. Kokouksen jälkeen vietämme pikkujouluja. Ilmoittautumiset pikkujouluihin ruokailun takia viimeistään la 21.11., jyrki.lipponen@pp.inet.fi tai p. 040 579 6521. Ruokailuun paikkoja rajoitetusti! Hallitus

Os. 416, Virrat

Syyskokous to 19.11. klo 18, kahvila Marjaana, Keskustie 6, Virrat. Esillä sääntöjen määräämät asiat (toimihenkilövalinnat vuodelle 2016); käsitellään osaston sääntöjen muuttamista Rakennusliiton 23. liittokokouksessa hyväksytyjen ammattiosaston mallisääntöjen mukaisesti. Lisäksi muut esille tulevat asiat. Hallitus

Os. 418, Kirkkonummi

Syyskokous su 29.11. klo 15, Finnsbackan kerhuhuone, Kuninkaantie 5–7, Kirkkonummi. Esillä sääntöjen määräämät asiat (toimihenkilövalinnat vuodelle 2016); käsitellään osaston sääntöjen muuttamista Rakennusliiton 23. liittokokouksessa hyväksytyjen ammattiosaston mallisääntöjen mukaisesti. Lisäksi muut esille tulevat asiat. Kahvitarjoilu. Tervetuloa! Hallitus

Os. 456, Petäjävesi

Syyskokous 22.11. klo 18, ST1, Karikontie 1, Pielavesi. Esillä sääntöjen määräämät asiat (toimihenkilövalinnat vuodelle 2016); käsitellään osaston sääntöjen muuttamista Rakennusliiton 23. liittokokouksessa hyväksytyjen ammattiosaston mallisääntöjen mukaisesti. Lisäksi muut esille tulevat asiat. Kahvitarjoilu. Hallitus

Os. 459, Vantaa

Syyskokous pe 27.11. klo 18, Puistokulma, Talkootie 4, Vantaa. Esillä sääntöjen määräämät asiat (toimihenkilövalinnat vuodelle 2016); käsitellään osaston sääntöjen muuttamista Rakennusliiton 23. liittokokouksessa hyväksytyjen ammattiosaston mallisääntöjen mukaisesti. Lisäksi muut esille tulevat asiat. Kokouksen alussa jouluruokatarjoilu. Tervetuloa! Hallitus

Os. 475, Nilsinä

Syyskokous la 21.11. klo 13, Matun talo, Mantunsuora, Nilsinä. Esillä sääntöjen määräämät asiat (toimihenkilövalinnat vuodelle 2016); käsitellään osaston sääntöjen muuttamista Rakennusliiton 23. liittokokouksessa hyväksytyjen ammattiosaston mallisääntöjen mukaisesti. Lisäksi muut esille tulevat asiat. Hallitus

Os. 479, Rantasalmi

Syyskokous to 26.11. klo 18, Rantasalmen Työväentalo, Sudentie 1, Rantasalmi. Esillä sääntöjen määräämät asiat (toimihenkilövalinnat vuodelle 2016); käsitellään osaston sääntöjen muuttamista Rakennusliiton 23. liittokokouksessa hyväksytyjen ammattiosaston mallisääntöjen mukaisesti. Lisäksi muut esille tulevat asiat. Tervetuloa! Hallitus

Os. 489, Oulun maa- ja vesirakentajat

Syyskokous la 21.11. klo 12, hoteli Cumulus, Kajaaninkatu 17, Oulu. Esillä sääntöjen määräämät asiat (toimihenkilövalinnat vuodelle 2016); käsitellään osaston sääntöjen muuttamista Rakennusliiton 23. liittokokouksessa hyväksytyjen ammattiosaston mallisääntöjen mukaisesti. Lisäksi muut esille tulevat asiat. Kokouksen osallistujat saavat liput Oulun rakentajien yhteisiin pikkujouluihin. Kokouksen jälkeen päivällinen.

Pikkujoulu la 5.12. klo 18, Radisson Blu Hotel, Hallituskatu 1, Oulu. Paikkoja rajoitetusti. Sitovat ilmoittautumiset viimeistään to 26.11., Tapani Pitkänen p. 0400 637 583. Omavastuuosuus 20 €/hlö, joka maksetaan osaston tilille FI75 8000 1001 3564 10. Hallitus

Os. 496, Parikkala

Syyskokous ma 23.11. klo 18, hotelli Lohikontti, Melkoniementie 2, Särkisalmi. Esillä sääntöjen määräämät asiat (toimihenkilövalinnat vuodelle 2016); käsitellään osaston sääntöjen muuttamista Rakennusliiton 23. liittokokouksessa hyväksytyjen ammattiosaston mallisääntöjen mukaisesti. Lisäksi muut esille tulevat asiat. Hallitus

Os. 507, Kaavi

Syyskokous la 5.12. klo 14, Pito palvelu Hemu, Rantatie 5, Kaavi. Esillä sääntöjen määräämät asiat (toimihenkilövalinnat vuodelle 2016); käsitellään osaston sääntöjen muuttamista Rakennusliiton 23. liittokokouksessa hyväksytyjen ammattiosaston mallisääntöjen mukaisesti. Lisäksi muut esille tulevat asiat. Kokouksen jälkeen jouluateria. Ilmoittautumiset viimeistään su 29.11. p. 050 540 0263. Hallitus

Os. 522, Merikarvia

Syyskokous pe 20.11. klo 18, Paloasema, Lounasvaarantie 1, Merikarvia. Esillä sääntöjen määräämät asiat (toimihenkilövalinnat vuodelle 2016); käsitellään osaston sääntöjen muuttamista Rakennusliiton 23. liittokokouksessa hyväksytyjen ammattiosaston mallisääntöjen mukaisesti. Lisäksi muut esille tulevat asiat. Hallitus

Os. 533, Turun maansiirto

Syyskokous pe 11.12. klo 19, Turun aluetoimiston alakerran kokous- ja saunatilat, Uudenmaankatu 6a, Turku. Esillä sääntöjen määräämät asiat (toimihenkilövalinnat vuodelle 2016); käsitellään osaston sääntöjen muuttamista Rakennusliiton 23. liittokokouksessa hyväksytyjen ammattiosaston mallisääntöjen mukaisesti. Lisäksi muut esille tulevat asiat. Tilannekatsauksen pitää toimitsija Mikko Linstead. Kokouksen jälkeen ruokaa ja saunontaa. Tervetuloa! Hallituksen kokous klo 18. Hallitus

Os. 540, Uudenmaan maarakentajat

Syyskokous la 21.11. klo 11, Puistokulma, Talkootie 4, Vantaa. Esillä sääntöjen määräämät asiat (toimihenkilövalinnat vuodelle 2016); käsitellään osaston sääntöjen muuttamista Rakennusliiton 23. liittokokouksessa hyväksytyjen ammattiosaston mallisääntöjen mukaisesti. Lisäksi muut esille tulevat asiat. Kokouksen jälkeen ruokailu. Tervetuloa! Hallitus

Os. 541, Tampereen maansiirto

Syyskokous ma 16.11. klo 17, Tampereen aluetoimiston kokoustila, Sorinkatu 4B, Tampere. Esillä sääntöjen määräämät asiat (toimihenkilövalinnat vuodelle 2016); käsitellään osaston sääntöjen muuttamista Rakennusliiton 23. liittokokouksessa hyväksytyjen ammattiosaston mallisääntöjen mukaisesti. Lisäksi muut esille tulevat asiat. Kahvitarjoilua. Tervetuloa! Hallitus

Os. 546, Mikkelin maarakentajat

Syyskokous pe 11.12. klo 17, Sokos Hotel Vaakuna, Porrassalmenkatu 9, Mikkelä. Esillä sääntöjen määräämät asiat (toimihenkilövalinnat vuodelle 2016); käsitellään osaston sääntöjen muuttamista Rakennusliiton 23. liittokokouksessa hyväksytyjen ammattiosaston mallisääntöjen mukaisesti. Lisäksi muut esille tulevat asiat. **Pikkujoulu** pe 11.12. klo 19, ravintola Fransmanni, Porrassalmenkatu 9, Mikkelä. Omavastuu 20 €/hlö. Ilmoittautumiset viimeistään pe 27.11. p. 0400 597 882. Hallitus

Os. 547, Lahti

Syyskokous pe 4.12. klo 18, toimisto, Hämeenkatu 32 A, Lahti. Esillä sääntöjen määräämät asiat (toimihenkilövalinnat vuodelle 2016); käsitellään osaston sääntöjen muuttamista Rakennusliiton 23. liittokokouksessa hyväksytyjen ammattiosaston mallisääntöjen mukaisesti. Lisäksi muut esille tulevat asiat. Kokouksen jälkeen ruokailu. Hallitus

Os. 548, Kymen maanrakentajat

Syyskokous su 22.11. klo 16, Anjalankosken ABC, Hallitie 2, Anjalankoski. Esillä sääntöjen määräämät asiat (toimihenkilövalinnat vuodelle 2016); käsitellään osaston sääntöjen muuttamista Rakennusliiton 23. liittokokouksessa hyväksytyjen ammattiosaston mallisääntöjen mukaisesti. Lisäksi muut esille tulevat asiat. Ruokatarjoilu. Tervetuloa! **Jouluateria** ja iltaohjelmaa pe 4.12. klo 19, Lounashuone Kustaa, Sibeliuskatu 28, Hamina. Varattu 20 paikkaa. Varaa omasi Mikolta p. 045 131 6722. Kuusankoski–Kouvola suunnasta järjestetään kuljetus tarpeen mukaan. Hallitus

Os. 553, Luoteis-Pirkanmaa

Syyskokous su 22.11. klo 14, Keskuskatu 6, Sakkila, Parkano. Esillä sääntöjen määräämät asiat (toimihenkilövalinnat vuodelle 2016); käsitellään osaston sääntöjen muuttamista Rakennusliiton 23. liittokokouksessa hyväksytyjen ammattiosaston mallisääntöjen mukaisesti. Lisäksi muut esille tulevat asiat. Tervetuloa! Hallitus kokoontuu klo 13. Hallitus

Os. 559, Kannus

Syyskokous pe 20.11. klo 18, ravintola Jailhouse Valtakatu 7, Kannus. Esillä sääntöjen määräämät asiat (toimihenkilövalinnat vuodelle 2016); käsitellään osaston sääntöjen muuttamista Rakennusliiton 23. liittokokouksessa hyväksytyjen ammattiosaston mallisääntöjen mukaisesti. Lisäksi muut esille tulevat asiat. Ruokatarjoilu. Tervetuloa! Hallitus

Os. 586, Muijala

Syyskokous su 15.11. klo 12, ravintola Caballo Bayo, Kauppakatu 8, Lohja. Esillä sääntöjen määräämät asiat (toimihenkilövalinnat vuodelle 2016); käsitellään osaston sääntöjen muuttamista Rakennusliiton 23. liittokokouksessa hyväksytyjen ammattiosaston mallisääntöjen mukaisesti. Lisäksi muut esille tulevat asiat. Hallitus

Os. 601, Helsingin muurarit

Syyskokous la 21.11. klo 11, Uudenmaan aluetoimiston kokoustila, Siltasaarenkatu 4, katutaso, Helsinki. Esillä sääntöjen määräämät asiat

(toimihenkilövalinnat vuodelle 2016); käsitellään osaston sääntöjen muuttamista Rakennusliiton 23. liittokokouksessa hyväksytyjen ammattiosaston mallisääntöjen mukaisesti. Lisäksi muut esille tulevat asiat. Pikkujouluun ja arpajaiset. Tervetuloa!
Hallitus

Os. 608, Tampereen muurarit

Syyskokous ma 30.11. klo 18, Tiilerin tilat, Tekijänkuja 6, Pirkkala. Esillä sääntöjen määräämät asiat (toimihenkilövalinnat vuodelle 2016); käsitellään osaston sääntöjen muuttamista Rakennusliiton 23. liittokokouksessa hyväksytyjen ammattiosaston mallisääntöjen mukaisesti. Lisäksi muut esille tulevat asiat. Iltapalatarjoilu.
Hallitus

ONNEA

70 vuotta

Karppinen Arvo Taisto 22.11., Kuhmo.
Os. 008, Kainuu

KUOLLEITA

Anttonen Markku Olavi

Osastomme pitkäaikainen jäsen Markku Olavi Anttonen kuoli 1.11.2015. Hän oli syntynyt 10.9.1952 ja liittynyt Rakennusliiton jäseneksi 1.5.1975. Muistoa kunnioittaen Os. 006, Uudenmaan torninosturikuljettajat ja -asentajat

Virta Ahti Teuvo Kalervo

Osastomme perustajajäsen Ahti Teuvo Kalervo kuoli 17.9.2015. Hän oli syntynyt 11.7.1929 ja liittynyt Rakennusliiton jäseneksi 1.4.1970. Muistoa kunnioittaen Os. 540, Uudenmaan maarakentajat

SAARROT

RAKENNUSLIITON JULISTAMAT SAARROT

Tarkemmat tiedot löytyvät internetistä <http://rakennusliitto.fi/saarrot>

VOIMASSAOLEVAT:

- ACC Law Oy
- Aiari Grupp Oü
- AJE Ehitus Oü
- Alfaport Grupp Oü
- Alnar Järvi Oü
- Artexx
- A-ryhmä Asennus Oy
- Oy Aureli Ltd
- Autlan Projekt Oü

- Balticale Oü
- Betamer Eesti Oü
- Carinaland Oü
- Concord Group Oü
- Dedas Oü
- DED Kompanii Oü
- Degtab Oü
- Detroit Oü
- Duramek Oy
- Edmonton Oü
- Efira Invest Oü
- Egerton Oü
- Ehiter Arendus Oü
- Eikner Oü
- Elkotek Oy
- Enner Ehitus Oü
- Enta Ehitus Grupp Oü
- Etelä-Suomen kiinteistö ja autohuolto Oy
- EU Finnes (19.11.2013 alk. Oy ELDAIT Ab)
- Eurobuild Group Oü
- Europe Ehitus Oü
- Eu Steinbau Oy
- Faskom Oy
- Fatmus Ehitus Oü
- Feluko Oü
- FHU PM-BUD
- Fin Purkajat Oy
- Fincity Oü
- Finlandia-Maalauk ja Målning Ky
- Garantmeister Oü
- Gorol-Bud Oy
- GS Invest Oü
- Harald Rentopower Oü
- Harts Ehitus Oü
- Hausland Oü
- Helmhold Oü
- Henno-Invest Ltd Oy
- Hordinal Oü
- Idc Budownictwo
- Indiman Oy
- Individuali imone Suvireta
- Kalma Ehitus Oü
- Kamu-Adma Project Oy
- Keskustan Talexi & Tar Oy
- Lemamaks Ehitus Oü
- Leviehitus Oü
- Marsalis-Ehitus Oü
- Mattic Oü
- Maunek Oü
- Maximum Group Oü
- Miedzynarodowny Serwis Budowlany MSB Sp. Z.o.o.
- Multimaaler Oü
- My Property Oy
- 4 Naela Oü
- Naabob Ehitus Oü
- Navero Oy
- Offwall Oy
- Olster Grupp Oü
- OPNG Linnaarenduse Oü
- Orasgrupp Oü
- Oravapoisid Oü
- PG Ehitus Oü
- Pirita Laevad as
- Piva Kivi Oü
- Polygon Finland Oy (hakusaarto)
- Prelia Grupp Oü
- Primebygg Oü
- Proberto Oü
- Projekt 10 Oü
- Prolainer Oü
- Prostein Oü
- Purku ja Tasoite Pichon Oy
- Putki Service Oy
- Rakennusexpertit JKL
- Rakso Oü
- Ravent Team Oü

- Rees Rakendus Oü
- Rekrum Oy Ab
- Rentaworker Oü
- Rentdeal Helsinki Oü
- Riaboshapka Dmytro tmi
- Rimatex Oy
- Roiha Oy
- Satakunnan Laaturakennus Oy
- Satikuti Invest Ou
- Savega AS
- Scantrim Oy
- SGT Group Oü
- Sia Intertech
- Siivous-Expertit Osuuskunta
- Slovax s.r.o
- Spectra Holding Oü
- Stabil Group Oy
- Stabil Project Oü
- Stadirak Oy
- Suomen Lujatyö Oy
- Sven Trading Ltd
- Targe Ehitus
- Tasokas Oü
- Telineservice Oü
- TG Kattomiehet Tmi
- Tiit Tamme
- Tonu Ehitus Oü
- TPA Palvelut Oy
- Triaad Grupp Oü
- T-Tarvike Oy
- TTR Rakennus Oü
- Tuotanto Vainio Ky
- Ultraserv Oü
- Unimaster Oü
- Vahotek Oy
- Vartix
- Venestail Oy
- Ventago Oü
- Veso Esto Oü
- Vimeco Oy
- VR Track Oy (hakusaarto)
- Windrox Grupp AS

LOMIA

HYVINVOINTILOMAT RY:N LAPSIPERHEIDEN LOMAT 2016

Lomalaisten valinnoissa noudatetaan Sosiaali- ja terveysministeriön (STM) ja Raha-automaattiyhdistyksen (RAY) ohjeita. Valituille lomalaisille Hyvinvointilomat lähettää kutsukirjeen ja laskun. Lasku on maksettava eräpäivään mennessä. Huomioithan, että jos ilmoitat sähköpostiosoitteesi niin kutsu ja lasku tulevat ensisijaisesti sähköpostiosoitteeseesi. Lomakohte lähettää noin kaksi viikkoa ennen loman alkua lomalaisille kirjeen jossa kerrotaan tarkemmat tiedot lomasta.

Lomakeskus Huhmari

83700 Polvijärvi (Joensuu)
www.lomakeskushuhmari.com

Lomakeskus Huhmari sijaitsee Höytiäisen rannalla Huhmarisvaaran kainalossa Pohjois-Karjalassa. Aikuisen omavastuu on 100 €/5 vrk/hlö. Alle 16-vuotiaat pääsevät lomalle maksutta. Täysihoitoloma sisältää: aamiaisen, lounaan, päivällisen ja yhteistä ohjattua ohjelmaa. Vesimaailman poreissa voi viihtyä ti-la. Lastenhoito 3–6-vuotiaille lapsille ryhmähoitona kahtena päivänä (2 h/pvä).

Hiihtoloma 22.–27.2.2016

Hakuaika 29.10.–15.12.2015

sähköinen haku osoitteessa:

<https://lotu.lomajarjestot.fi/t/HYVINVOINT/calendar/info/15164>

Urheiluopisto Kisakeskus

Kullaanniemi 220, 10420 Pohjankuru
www.kisakeskus.fi

Kisakeskus on luonnonläheistä liikuntaa monipuolisesti tarjoava urheiluopisto Länsi-Uudellamaalla, Raaseporin kaupungissa Pohjan alueella. Kisakeskus sijaitsee kauniin luonnon keskellä, Kullaanjärven rannalla. Aikuisen omavastuu on 100 €/5 vrk/hlö. Alle 16-vuotiaat pääsevät lomalle maksutta. Täysihoitoloma sisältää: aamiaisen, lounaan, päivällisen ja yhteistä ohjattua ohjelmaa.

Lapsiperheloma 24.–29.7.2016

Hakuaika 25.2.–25.4.2016

sähköinen haku osoitteessa:

<https://lotu.lomajarjestot.fi/t/HYVINVOINT/calendar/info/16160>

Salosaaren lomakylä

Halkoniementie 88, 17200 Vääksy
www.salonsaari.com

Salosaaren Lomakylä sijaitsee Asikkalan kunnassa Päijänteen rannalla. Aikuisen omavastuu on 90 €/5 vrk/hlö. Alle 16-vuotiaat pääsevät lomalle maksutta. Täysihoitoloma sisältää: aamiaisen, lounaan, päivällisen ja yhteistä ohjattua ohjelmaa.

Lapsiperheloma 27.6.–2.7.2016

Hakuaika 29.1.–29.3.2016

sähköinen haku osoitteessa:

<https://lotu.lomajarjestot.fi/t/HYVINVOINT/calendar/info/16253>

Hakulomake paperisena:

Voit ladata tulostettavan (PDF) hakemuslomakkeen www.hyvinvointilomat.fi, soittamalla liiton aluetoimistoon tai lomavastaavalle p. 020 774 3012.

Paperisen lomahakemuksen palautus:

Rakennusliitto ry/lomavastaava, PL 307, 00531 Helsinki

HYVINVOINTILOMAT RY:N ELÄKELÄISTEN LOMAT 2016

Lomalaisten valinnoissa noudatetaan Sosiaali- ja terveysministeriön (STM) ja Raha-automaattiyhdistyksen (RAY) ohjeita. Valituille lomalaisille Hyvinvointilomat lähetetään kutsukirjeen ja laskun. Lasku on maksettava eräpäivään mennessä. Huomioithan, että jos ilmoitat sähköpostiosoitteesi niin kutsu ja lasku tulevat ensi-sijaisesti sähköpostiosoitteeseesi. Lomakohde lähettää noin kaksi viikkoa ennen loman alkua lomalaisille kirjeen jossa kerrotaan tarkemmat tiedot lomasta.

Lomakeskus Huhmari
83700 Polvijärvi (Joensuu)
www.lomakeskushuhmari.com

Lomakeskus Huhmari sijaitsee Höytiäisen rannalla Huhmarisvaaran kainalossa Pohjois-Karjalassa. Täysihoitoloma sisältää: aamiaisen, lounaan, päivällisen ja yhteisen ohjelman. Vesimaailman poreissa voit viihtyä ti-la. Omavastuuosuus 100 €/5 vrk/hlö.

Virkisty, voimistu, vetreydy 14.–19.3.2016 Hakuaika 29.10.–15.12.2015
sähköinen haku osoitteessa:
<https://lotu.lomajarjestot.fi/t/HYVINVOINT/calendar/info/15179>

Virkeyttä vedestä 18.–23.4.2016 Hakuaika 29.10.2015–19.1.2016
sähköinen haku osoitteessa:
<https://lotu.lomajarjestot.fi/t/HYVINVOINT/calendar/info/15218>

Lautsian lomakeskus
Lautsiankuja 20, 14700 Hauho
www.lautsia.fi

Lomakeskus sijaitsee Hauholla keskellä kauneinta Kanta-Hämäläistä luontoa. Majoitus kahden hengen huoneissa (yhden hengen huoneesta lisämaksu 20 €/vrk). Täysihoitoloma sisältää: aamiaisen, lounaan ja päivällisen sekä yhteistä ohjelmaa. Omavastuu on 100 €/5 vrk/hlö.

Kunnon loma 5.–10.9.2016 Hakuaika 7.4.–7.6.2016
sähköinen haku osoitteessa:
<https://lotu.lomajarjestot.fi/t/HYVINVOINT/calendar/info/16494>

Hakulomake paperisena:
Voit ladata tulostettavan (PDF) hakemuslomakkeen www.hyvinvointilomat.fi, soittamalla liiton aluetoimistoon tai lomavastaavalle p. 020 774 3012.

Paperisen lomahakemuksen palautus:
Rakennusliitto ry/lomavastaava, PL 307, 00531 Helsinki

LIITON VETERAANILOMAT 2016

Rakennusliitto järjestää kolme (3) viikon kestoista veteraanilomaa vuosittain. Lomat on kiintiöity alueittain ja ne järjestetään Härmän Kylpylässä ja Hotelli Siikarannassa.

Lomat on tarkoitettu vapaajäsenyyden saavuttaneille yli 30 vuotta jäsenenä olleille eläkkeellä oleville vapaaajajäsenille, jotka eivät aiemmin ole vastaavaa lomaa käyttäneet. Hakuaavakkeen saat aluetoimistosta tai lomavastaavalta p. 020 774 3012.

Hyväksytyille lomalaisille lähetetään kutsukirje noin kuukautta ennen lomaa.

Palautus osoitteella:
Rakennusliitto/lomavastaava
PL 307
00531 Helsinki

Härmän Kylpylä 4.–10.4.2016
Lomalle voivat hakea Keski-Suomen, Hämeen, Itä-Suomen, Pohjanmaan, Kainuun, Lapin ja Oulun alueen veteraanijäsenet. Veteraanille lomaviikko on maksuton. Mukaan tuleva puoliso, ystävä tai avustaja maksaa lomasta 320 €. Matkakuluista vastaa jokainen lomalainen itse. **Hakuaika päättyy 26.2.2016.**

Hotelli Siikaranta 28.5.–3.6.2016
Lomalle voivat hakea Uudenmaan, Keski-Suomen, Hämeen, Itä-Suomen, Kymen, Satakunnan ja Turun alueen veteraanijäsenet. Veteraanille lomaviikko on maksuton. Mukaan tuleva puoliso, ystävä tai avustaja maksaa lomasta 370 €. Matkakuluista vastaa jokainen lomalainen itse. **Hakuaika päättyy 15.4.2016**

Hotelli Siikaranta 27.8.–2.9.2016
Lomalle voivat hakea Uudenmaan, Keski-Suomen, Hämeen, Kymen, Satakunnan ja Turun alueen veteraanijäsenet. Veteraanille lomaviikko on maksuton. Mukaan tuleva puoliso, ystävä tai avustaja maksaa lomasta 370 €. Matkakuluista vastaa jokainen lomalainen itse. **Hakuaika päättyy 1.7.2015.**

HYVINVOINTILOMAT RY:N TYÖTTÖMIEN LOMAT 2016

Lomalaisten valinnoissa noudatetaan Sosiaali- ja terveysministeriön (STM) ja Raha-automaattiyhdistyksen (RAY) ohjeita. Valituille lomalaisille Hyvinvointilomat lähetetään kutsukirjeen ja laskun. Lasku on maksettava eräpäivään mennessä. Huomioithan, että jos ilmoitat sähköpostiosoitteesi niin kutsu ja lasku tulevat ensisijaisesti sähköpostiosoitteeseesi. Lomakohde lähettää noin kaksi viikkoa ennen loman alkua lomalaisille kirjeen jossa kerrotaan tarkemmat tiedot lomasta.

Lomakeskus Huhmari
83700 Polvijärvi (Joensuu)
www.lomakeskushuhmari.com

Lomakeskus Huhmari sijaitsee Höytiäisen rannalla Huhmarisvaaran kainalossa Pohjois-Karjalassa. Täysihoitoloma sisältää: aamiaisen, lounaan, päivällisen ja yhteisen ohjelman. Vesimaailman poreissa voit viihtyä ti-la. Aikuisen omavastuu on 50 €/5 vrk/hlö. Alle 16-vuotiaat pääsevät lomalle maksutta

Puhtia arkeen 15.–20.2.2016 Hakuaika 29.10.–15.12.2015
sähköinen haku osoitteessa:
<https://lotu.lomajarjestot.fi/t/HYVINVOINT/calendar/info/15134>

Puhtia arkeen 10.–15.10.2016 Hakuaika 12.5.–12.7.2016
sähköinen haku osoitteessa:
<https://lotu.lomajarjestot.fi/t/HYVINVOINT/calendar/info/15431>

Hakulomake paperisena:
Voit ladata tulostettavan (PDF) hakemuslomakkeen www.hyvinvointilomat.fi, soittamalla liiton aluetoimistoon tai lomavastaavalle 020 774 3012.

Paperisen lomahakemuksen palautus:
Rakennusliitto ry/lomavastaava, PL 307, 00531 Helsinki

TAPAHTUMAT

RUSAKKOJAHTI

Aika: la 28.11. kokoontuminen klo 8
Paikka: Jalasjärven metsästysseura Riistan maja, Kurikkaperäntie 247, Jalasjärvi (tarkempi viitoitus 3-tieltä).

Aamupala ja ruoka tarjotaan.

Mukaan otetaan 30 ensin ilmoittautunutta.

Lisätietoja Ilmoittautumiset viimeistään su 22.11. klo 16–20.30,
Reino Tuunainen p. 0400 862 471.

Järjestäjänä Os. 244, Jalasjärvi

Jouluglögitarjoilu Tampereen toimistolla!

ma 14.12. klo 8.30–15
Sorinkatu 4, Tampere

Tervetuloa!

Joulukahvit Hämeenlinnan toimistolla!

ma 14.12. klo 8.30–15
Birger Jaarlin katu 18 B, Hämeenlinna

Tervetuloa!

Rakennusliitto ry

Siltasaarekatu 4,
PL 307, 00531 Helsinki
Vaihde: 020 774 003
sähköposti: etunimi.sukunimi@rakennusliitto.fi
www.rakennusliitto.fi

Keskustoimisto avoinna:

ma-to 8.30–16.00
pe 8.30–15.30

Jäsenrekisteriin toimitettavien asiakirjojen postitusosoite:

Rakennusliitto ry/Skannauskeskus
PL 134, 70101 Kuopio

Palvelunumerot:

Jäsenyysasiat 020 690 231
Työehtoasiat 020 690 232
Työttömyyskassa 020 690 230
Takaisinperintä 020 690 250

Palveluaika ma-to klo 8.30–16.00 ja pe klo 9.00–15.30

Palvelunumeroihin soittaminen maksaa lankapuhelimesta soitettaessa liittymäsopimuksen mukaisen paikallisverkkomaksun verran ja matkapuhelimesta soitettaessa matkapuhelinmaksun verran.

Aluetoimistot

Toimistot avoinna:

maanantaisin ja tiistaisin 8.30–12.00 ja 13.00–16.30

Uudenmaan toimisto avoinna:

ma-to 8.30–12.00 ja 13.00–16.30 ja pe 8.30–12.00 ja 13.00–15.30

Toimistojen yhteystiedot:

Häme/03

Hämeenlinnan toimisto

Birger Jaarlin katu 18 B,
13100 Hämeenlinna

Tampereen toimisto

Sorinkatu 4,
33100 Tampere

Itä-Suomi/04

Joensuun toimisto

Torikatu 30,
80100 Joensuu

Mikkelin toimisto

Vuorikatu 11 A 6
50100 Mikkeli

Kuopion toimisto

Kirkkokatu 1
70100 Kuopio

Kainuu/10

Pohjolankatu 28 A,
87100 Kajaani

Keski-Suomi/02

Yrjönkatu 30,
40100 Jyväskylä

Kymi/06

Kouvolan toimisto

Salpausselänkatu 60 C,
45100 Kouvola

Lappi/13

Kemin toimisto

Keskuspuistikatu 50,
94100 Kemi

Rovaniemen toimisto

Maakuntakatu 15,
96100 Rovaniemi

Oulu/14

Rautatienkatu 40
90120 Oulu

Pohjanmaa/05

Pitkäkatu 43,
65100 Vaasa

Satakunta/07

Liisankatu 18,
28100 Pori

Turku/09

Uudenmaankatu 6 a,
20500 Turku

Uusimaa/01

Siltasaarekatu 4,
00530 Helsinki

Lahden toimisto

Hämeenkatu 32,
15140 Lahti

Rakennusalan työttömyyskassa

Siltasaarekatu 4,
PL 308, 00531 Helsinki
sähköposti: etunimi.sukunimi@rakennusliitto.fi
www.rakennuskassa.fi

Päivärahakemusten postitusosoite:

Rakennusalan työttömyyskassa
PL 135, 70101 Kuopio

Palvelunumerot:

Työttömyyskassa 020 690 230
Takaisinperintä 020 690 250
Jäsenasiat 020 690 231

Palveluaika ma-to klo 8.30–16.00 ja pe klo 9.00–15.30

Palvelunumeroihin soittaminen maksaa lankapuhelimesta soitettaessa liittymäsopimuksen mukaisen paikallisverkkomaksun verran ja matkapuhelimesta soitettaessa matkapuhelinmaksun verran.

eAsiointissa voit täyttää ansiopäiväraihakemuksesi ja liittää siihen tarvittavat selvitykset.

Hakemuksesi kirjautuu saapuneeksi kassaan sen lähetettyäsi. eAsiointissa voit myös tarkastella päivärahan hakemiseesi liittyviä asioita ja muokata liiton jäsenrekisterissä olevia henkilötietoja.

JÄSENREKISTERI TIEDOTTAA

Jos olet työmarkkinatuella, opiskellessa, sairaana, suorittamassa varusmiespalvelusta tai muuten oikeutettu jäsenmaksuvapauteen, toimita lähimpään aluetoimistoon tai ammattiosastosi jäsenasioidenhoitajalle oheinen allekirjoitettu ilmoitus jäsenmaksun vapautusta varten. Voit myös toimittaa vapaamerkinä Rakennusliiton eAsiointipalvelun verkkopalvelun kautta. Kotisivu: www.rakennusliitto.fi etusivulta Jäsenyysasioiden kautta tai Työttömyyskassan sivuilta. Kirjautuminen vaatii jäseneltä henkilökohtaiset pankkitunnukset (Aktia, Danske Bank, Handelsbanken, Nordea, Osuuspankki, Pop, S-Pankki tai Säästöpankki).

MEDLEMSREGISTRET INFORMERAR

Om du får arbetsmarknadsstöd, studerar, är sjuk, utför värnplik eller annars är berättigad till befrielse från medlemsavgiften ska du fylla i bifogade blankett och lämna den på närmaste kretskontor eller till den person som har hand om medlemskapsärenden i din fackavdelning. Du kan också sända frianteckningarna via Byggnads e-tjänst. Förbundets hemsida: www.rakennusliitto.fi och gå till Jäsenyys eller via a-kassans sidor. För att kunna logga in krävs personliga bankkoder i (Aktia, Danske Bank, Handelsbanken, Nordea, Osuuspankki, Pop, S-Pankki eller Säästöpankki).

ILMOITUS JÄSENMAKSUN VAPAUTUSTA VARTEN

Nimi / Namn _____ Hetu / Personbeteckning _____

Osoite (jos on muuttunut)/ Adress (om den har ändrats) _____

Puhelin / Telefon _____

Olen ollut ajalla / Jag har under tiden varit

____/____20 - ____/____20
____/____20 - ____/____20
____/____20 - ____/____20
____/____20 - ____/____20
____/____20 - ____/____20
____/____20 - ____/____20
____/____20 - ____/____20
____/____20 - ____/____20

TYÖTÖN (ei oikeutta ansiosidonnaiseen pvrahaan) / **ARBETSLÖS** (inte rätt till inkomstdagpenning)

SAIRAS / SJUK

OPISKELIJA / STUDERANDE

ASEVELVOLLINEN / VÄRNPLIKT

ÄITIYSLOMALLA / MODERSKAPSLEDIG

ISYYSLOMALLA / FADERSKAPSLEDIG

HOITOVAPAALLA / VÄRDLEDIG

OMAISHOITAJANA / NÄRSTÄENDEVÄRDARE

MUU SYY _____ / **ANNAN ORSAK** _____

Päiväys / Datum _____

Allekirjoitus / Underteckning _____

HOIDA VAPAAILMOITUKSET NELJÄNNEKVUOSITTAIN! (3kk:n jaksoissa, tammi–maaliskuu, huhti–kesäkuu, heinä–syyskuu, loka–joulukuu)
PALAUTA ILMOITUS JA PYYDETYT LIITTEET OSOITTEELLA: Rakennusliitto ry, PL 134, 70101 Kuopio.

SKÖT OM ANMÄL EN GÅNG PER KVARTAL! (3 månaders perioder, januari–mars, april–juni, juli–september, oktober–december)

RETURNERA ANMÄLAN SAMT BILAGOR TILL: Byggnadsförbundet rf, PB 134,70101 Kuopio.

Jos jäät työttömäksi

- Ilmoittaudu heti työttömäksi jäätyäsi TE-toimistoon työnhakijaksi. Ansiopäivärahaa voidaan maksaa vain ajalta, jolloin olet ollut työttömänä työnhakijana TE-toimistossa.
- Ansiopäivärahaan on oikeus työttömyyskassan jäsenellä, joka on ollut vakuutettuna yhdenjaksoisesti työttömyyskassassa vähintään 26 työttömyyttä edeltävää viikkoa ja on vakuutettuna ollessaan täyttänyt työssäoloehdon. Työttömyyskassassa vakuutettuna oleminen tarkoittaa sitä, että henkilö on työttömyyskassan jäsen ja jäsenmaksut on maksettu.
- Työssäoloehto täyttyy, kun henkilö on ollut jäsenyyssä 26 kalenteriviikkoa palkkatyössä, jossa työaika on kunakin kalenteriviikkona ollut vähintään 18 tuntia. Työn ei tarvitse olla yhdenjaksoista, vaan työssäoloehto kerryttävää viikkoja voi kertyä välittömästi työttömäksi työnhakijaksi ilmoittautumista edeltäneen, 28 kuukauden mittaisen tarkastelujakson aikana. Lisäksi edellytetään, että työstä maksettu palkka on ollut työehtosopimuksen mukainen. Ellei alalla ole työehtosopimusta, palkan on oltava kokoaikatyöstä vähintään 1 154 euroa kuukaudessa.
- Työssäoloehdon voimassaolo päättyy, kun henkilö on ollut poissa työmarkkinoilta yli kuusi kuukautta ilman hyväksyttävää syytä. Työttömyyskassa voi maksaa etuuskia vasta, kun henkilö on täyttänyt työssäoloehdon uudelleen. Myös se, jos henkilö toimii palkansaajakassan jäsenyyssä aikana päätoimisena yrittäjänä yli 18 kuukautta, aiheuttaa työssäoloehdon voimassaolon katkeamisen.
- Työttömäksi jäävän on aina päivärahahakemuksen toimittaessaan annettava työttömyyskassalle selvitys työttömyyttä edeltäneestä ajasta. Tiedot tarvitaan sekä työssäolosta että mahdollisesta työmarkkinoilta poissaolosta.

- Työssäoloaika osoitetaan palkkatodistuksilla, joista on käytävä ilmi työsuhteen alkamis- ja päättymisaika. Palkkatodistuksiin olisi aina hyvä saada tieto pidetyistä vuosilomista. Palkkatodistuksiin tulee merkitä työnantajan y-tunnus. Myös kopiot irtisanomis- tai lomautusilmoituksista tulee toimittaa työttömyyskassalle.
  - Mikäli olet ollut lomautettuna työstäsi viimeisen vuoden aikana, palkkatiedot tarvitaan silloin tämän lomautuksen jälkeiseltä ajalta.
  - Työviikoista, jolloin työtä on tehty vähemmän kuin 18 tuntia, tulee palkkatodistuksessa ilmoittaa erikseen työtunnit ja palkat. Näitä viikkoja ei oteta mukaan työssäoloehdotukseen eikä palkanmääritykseen.

Hakemuksen täyttäminen

- Päivärahaa haetaan ansioturvan päivärahahakemuslomakkeella. Hakemuslomakkeita saat TE-toimistosta tai liiton aluetoimistosta. Ansiopäivärahan ensihakemuksen että jatkohakemuksen voit tehdä myös sähköisesti eAsiointi-palvelumme kautta. eAsiointin kautta voit toimittaa liitteitä ansiopäivärahahakemukseen. eAsiointi-palveluun pääsee kirjautumaan työttömyyskassan kotisivujen, www.rakennuskassa.fi, tai Rakennusliiton kotisivujen, www.rakennusliitto.fi, kautta.
- Verotietoja kassalle ei tarvitse ilmoittaa, ellei verotietoihin ole haettu muutosta tai et ole saanut portaikkoverokorttia.
- Alle 18-vuotiaista huollettavista lapsista lapsikorotusta haetaan ilmoittamalla hakemuksessa lapsen syntymäaika. Tavallisesti lapsista ei tarvita todistuksia, koska lapsitiedot saadaan Väestörekisterikeskuksen kautta.
- Hakemuksessa on ilmoitettava mahdolliset sivutulot ja sosiaalietuudet ja liitettävä näistä todistukset mukaan. Maatalous- tai yrittäjätuloista on liitettävä mukaan selvitys viimeksi vahvistetusta verotuksesta.

Päivärahan hakeminen

- Normaalisti päivärahaa haetaan neljän kalenteriviikon jaksoissa jälkikäteen. Hakemuksen tulee päättyä sunnuntaihin.
  - Työttömäksi jäävä voi kuitenkin täyttää ensimmäisen hakemuksen lyhyemmältä ajalta. Tällöinkin hakemuksen on päättyttävä sunnuntaihin. Suotavaa on, että täysiä kalenteriviikkoja on jo kertynyt kaksi.
  - Normaalista neljän viikon rytmiä noudatetaan silloinkin, kun työttömänä ollessa tekee satunnaisia lyhyitä työjaksoja, jotka alkavat ja päättyvät kyseisen neljän viikon jakson aikana.
  - Jos maksujaksolla alkanut yli kaksi viikkoa kestävä kokoaikatyö jatkuu yli kyseisen neljän viikon jakson, voi hakemuksen päättää työn aloittamista edeltävään päivään. Lisäksi hakemukseen merkitään milloin yli kaksi viikkoa kestävä kokoaikatyö on aloitettu.
  - Jos teet osa-aikatyötä, josta saat palkkaa kuukauden jaksoissa, hae päivärahaa kuukauden jaksoissa ja liitä mukaan palkkatodistus.
  - Hakemuksen kaikki kohdat on täytettävä huolellisesti, jotta niitä ei jouduta palauttamaan täydennettäväksi. Työttömyyspäivärahaa on haettava kolmen (3) kuukauden kuluessa siitä päivästä, josta sitä halutaan maksettavaksi. Postitse toimitetut hakemukset lähetetään työttömyyskassan osoitteeseen:

RAKENNUSALAN TYÖTTÖMYYSKASSA PL 135, 70101 KUOPIO

Hakemuksia voi jättää myös aluetoimistoihin ja joillakin paikkakunnilla osaston taloudenhoitajalle.

Om du blir arbetslös

- Anmäl dig genast när du blir arbetslös på TE-byrån som arbetssökande. Kassan kan betala inkomstdagpenning bara för de dagar då du har varit arbetslös arbetssökande hos TE-byrån.
- Rätt till inkomstdagpenning har en sådan medlem i arbetslöshetskassan, som utan avbrott har varit försäkrad i arbetslöshetskassan i minst 26 veckor före arbetslösheten och som uppfyllt arbetsvillkoret under den tid han eller hon har varit försäkrad. Att vara försäkrad i arbetslöshetskassan betyder att personen är medlem i arbetslöshetskassan och har betalat sina medlemsavgifter.
- Arbetsvillkoret uppfylls då personen under sin medlemstid på 26 kalenderveckor har haft lönearbete, där arbetstiden under respektive kalendervecka är minst 18 timmar. Arbetet behöver inte ha pågått utan avbrott, utan man kan samla veckor till arbetsvillkoret under en granskningstid på 28 månader innan man anmäler sig som arbetslös arbetssökande. Dessutom förutsätts att lönen för arbetet betalats enligt kollektivavtalet. Om det inte finns något kollektivavtal inom branschen, ska lönen i heltidsarbete vara minst 1 154 euro i månaden.
- Arbetsvillkoret gäller inte längre när personen har varit borta från arbetsmarknaden i över sex månader utan godtagbar orsak. Arbetslöshetskassan kan betala ut förmåner först då personen har uppfyllt arbetsvillkoret på nytt. Om en person under den tid han eller hon är medlem i en löntagarkassa arbetar som företagare i över 18 månader leder det till avbrott i giltighetstiden för arbetsvillkoret.
- Den som blir arbetslös ska alltid då han eller hon lämnar in sin ansökan om dagpenning ge arbetslöshetskassan en utredning över tiden före arbetslösheten. Vi behöver uppgifter om såväl tid i arbete som eventuellt frånvaro från arbetsmarknaden.
- Tiden i arbete bevisas med löneintyg, av vilka det

framgår när anställningsförhållandet började och slutade. Det vore bra att alltid i löneintygen också få uppgift om den semester man hållit. Arbetsgivarens FO-nummer ska finnas på löneintyget. Du ska också skicka in kopior av meddelandet om uppsägning eller permittering till arbetslöshetskassan.

- Om du har varit permitterad från ditt arbete under det senaste året behöver vi löneuppgifterna för tiden efter denna permittering.
- Du ska separat uppgive antalet arbetstimmar och lönen för dem för de arbetsveckor då du har arbetat mindre än 18 timmar. Dessa veckor räknas inte med i arbetsvillkoret eller då lönen definieras.

Så här fyller du i ansökan

- Du ansöker om dagpenning på blanketten för ansökan om inkomstrelaterad dagpenning. Du får blanketter på TE-byrån eller förbundets kretskontor. Du kan göra den första ansökan om inkomstdagpenning och även de fortsatta ansökningarna elektroniskt via vår tjänst eAsiointi. Via eAsiointi kan du skicka in bilagor till din ansökan. Du kommer in på tjänsten eAsiointi genom att logga in via arbetslöshetskassans hemsidor, www.rakennuskassa.fi eller via Byggnadsförbundets hemsidor www.rakennusliitto.fi.
- Du behöver inte skicka in några skatteuppgifter till kassan, ifall du inte har ansökt om ändringar eller du har fått ett graderat skattekort.
- Du ansöker om barnförhöjning för barn under 18 år genom att i din ansökan uppgive barnens födelsetid. Det behövs vanligtvis inga intyg över barnen, eftersom vi får uppgifter om barnen via Befolkningsregistret.
- Du ska i ansökan uppgive eventuella biinkomster och sociala förmåner och bifoga intyg över dessa. Om du har jordbruks- eller företagarkinomster ska du bifoga en utredning över den senast fastställda beskattningen.

Så här ansöker du om dagpenning

- Du ansöker normalt om dagpenning i perioder på fyra kalenderveckor i efterskott. Ansökan ska sluta på en söndag.
  - Den som blir arbetslös kan dock fylla i den första ansökan för en kortare tid. Också då ska ansökan sluta på en söndag. Vi rekommenderar att du har samlat på dig två fulla kalenderveckor.
  - Den normala rytmen på fyra veckor följs också då du som arbetslös har tillfälliga korta perioder med arbete som börjar och slutar under denna fyraveckorsperiod.
  - Om ett heltidsarbete på över två veckor har börjat under betalningsperioden och fortsätter över fyraveckorsperioden kan ansökan avslutas den sista arbetslöshetsdagen. Dessutom ska du i ansökan anteckna att du har påbörjat ett heltidsarbete på över två veckor.
  - Om du har deltidsarbete, för vilket du får lön per månad, ska du ansöka om dagpenning per månad och bifoga löneintyg.
  - Du ska noggrant fylla i alla punkter i ansökan, så att vi inte blir tvungna att returnera dem till dig för komplettering. Du ska ansöka om arbetslöshetsdagpenning inom tre (3) månader från den dag då du vill ha dagpenningen. Ansökningar per post skickas till arbetslöshetskassan på adressen:

BYGGNADSRANSCHENS ARBETSLÖSHETSKASSA PL 135, 70101 KUOPIO

Du kan också lämna in ansökan på kretskontoren och på vissa orter till avdelningens kassör.

Teeveen tulevaa ohjelmistoa:

Nelonen 21.00 lauantai 14.11.

Pirates of the Caribbean: Mustan helmen kirous

Hollywood-elokuvan voi katsoa syntyneen työväenliikkeestä, koska se perustuu liikkeeseen ja sen tekemiseen tarvitaan paljon työväkeä. Niinpä ei yllätä, että merirosvo kapitalismi on ollut yksi Unelmatehtaan kalutuimmista aiheista. Huvipuiston veneajeluun perustuva seikkailu aloittaa leffasarjan, jossa velmut viiksivallut etsivät veroparatiisiin kätkeytyjä pääomia. Sarjalle ei näy loppua, mikä tietää tilauksia veneverstaaille.

Nelonen 21.30 perjantai 13.11.

Thelma ja Louise

Taide-elokuvissa tärkeintä on maalin kuivuminen, kun taas Hollywoodissa huidellaan mahdollisimman lujaa pisteestä A paikkaan B. Usein poiketaan myös kirjaimissa C ja D, joten kulkuneuvoksi käy vuoden 1966 Ford Thunderbird (säiden salliessa avomalli, joka suo kameralle liikkumatilaa ja hyllyttää hienosti hiuksia). Tie-elokuvaksi tarina ohjautuu myös silloin, kun aiheena on työläisnaisen vapautuminen miehen lenkkitossun alta.

Teeveen menevää ohjelmistoa:

Sub 21.00 lauantai 14.11.

Unstoppable – pysäyttämätön

Toiminnallinen juoni suoristaa mutkat, kun myrkyjuna riistäytyy hallinnasta ratapihalla A ja syöksyy kohti kaupunkia B. Oletuksen mukaisesti juna kiihtää raiteilla, vaikka kamera käy välillä muualla. Kun rautatieyhtiön johtoparas tunaroi pelastusyrityksen, katastrofin ehkäiseminen jää kahden veturimiehen harteille. Nuo hartiat edustavat kahta duunari-oltoa: kokenutta ja arvonsa tuntevaa sekä nuorempaa, palkkahalpuutuksiin myöntyväästä.

TV5 21.00 sunnuntai 15.11.

Apollo 13

Ammattitaidon ylistyksenä Apollo 13 toimii kolmella tasolla. Ensinnäkin se näyttää, miten kriisitilanne onnistutetaan kääntämään yhteistuumien voitoksi. Toiseksi se todistaa jeesusteipin tarpeellisuuden myös avaruudessa. Kerronnallisena suorituksena elokuva osoittaa, että yksinkertaisinkin juoni voi pitää otteessaan ja avata katsojalle uusia näköaloja – jopa silloin kun loppuratkaisu on tiedossa. A:sta B:hen ja takaisin matkataan vuonna 1970.

Ensi-ilta pe 13.11.

Legend

Risainen elämä juonellistuu nousuksi ja laskuksi draamassa, joka kertoo Lontoon alamaailmaa 60-luvulla hallinneiden työläispoikien Ronnie ja Reggie Kraysin tarinan. Elokuvan jännite syntyy Reggie'n pyrkimyksistä pitää psykopaatti Ronnie aisoissa. Tavoite on kannatettava, mutta jos se toteutuisi, elokuva ajaisi dramaturgiseen umpikujaan. Koska kaksoiset ovat identtisiä, heitä näyttämään riittää **Tom Hardy**.

Lehdestä reväistä

Isän kädestä

Jarmo Kalm pohtii Kauppa-lehden (9.11.2015) yleisö-osastopalstalla otsikolla *Johtaminen ei niin kaukana isyydestä?*, eikö johtamiselta vaadita melko samanlaisia otetta kuin isyydeltä.

”Siksi niin lapsen kuin työntekijänkin kanssa kannattaa käyttää mahdollisimman paljon aikaa. Kuunnella ja keskustella, jotta tietää, mitä toinen haluaa. Silloin myös pystyy antamaan tehtävän sellaisessa muodossa ja sellaisella aikataululla, että se tulee tehdyksi.”

Jotenkin tuntuu siltä, että suomalaisessa työelämässä tai Suomen valtion johdossa näitä modernien isien oppeja ei kovin hyvin nyt noudateta. Mennään enemmän siltä ”Se, joka vitsaa säästää, se lastaan vihaa”-linjalla.

Hattu silmillä

Työni puolesta pääsin tässä syksyllä käymään eräällä tehtaalla. Tehdas on ulkomaisessa omistuksessa ja lähettämössä kävi kova säpinä. Rekkoja oli oikein jonossa odottamassa lastausvuoroaan. Sitä katsellessa olin varma, ettei Suomessa mitään tuottavuushyppyä tarvita. Tarvitaan vain hyviä tuotteita ja hyviä myyntimiehiä.

Suomessa on jo vuosikausia jätetty valhetta, jonka mukaan viennin este ovat yksinomaan työntekijöiden korkeat palkat. Jos tämä olisi totta, niin miksi tämäkään yritys teettäisi täällä tuotteitaan? Kai nämäkin tuotteet saisi teetettyä halvemmalla vaikka Burmassa. Jostakin kumman syystä ne kuitenkin tehdään korkeilla palkoilla täällä Suomessa. Voisikohan syy olla tuotteessa? Tai myyjissä?

Syyttämällä työntekijöiden palkkoja korkeiksi, käännetään huomio pois kyvyttömistä johtajista ja heille perusteetta maksettavista älyttömistä palkoista. Jos tuote on tarpeellinen ja hyvä, niin hintahan ei silloin ole kilpailuvaltti. Myyntimiehestä taas on kiinni se, että osaa luoda tarpeen tuotteelle. Tässä yhteydessä on ymmärrettävä se tosiasia, että myyntimieheksi ei valmistuta koulussa. Myyntimieheksi synnyttään. Parhaimmat tekevät kauppa jo tarhaikäisenä. Vaikka vanhempien kihlasormuksilla.

Samoilla, harhaisilla ja valheellisilla linjoilla on meidän nykyinen hallituskin. Yhteiskuntasopimuksen oikeutetusti kariuduttua keksittiin pakkolait. Ja uskokaa tai älkää, nykyään valtion talouden vihollisia ovat ylityö- ja vuorolisät. Nehän tämän kotimaamme tietysti perikatoon ovat vieneet.

En tiedä, missä tämä hallitus näitä sinisiä unelmiaan punoo, mutta sen tiedän, että pelottavan vähän siellä sisäil-

massa on happea. Ajatustakaan ei haluta uhrata sille tosiasiaksi, että jostainhan ne johtajien silmittömät palkkiotkin maksetaan. Tavallinen duunari saa tehdä vuosikaudet töitä, että tienaa johtajan kuukausipalkkaa vastaavan summan. Duunarin palkka jää kokonaisuudessaan sisämarkkinoille elvyttämään kotimarkkinoita, kun taas johtajan palkka menee pääosin keinotteluun ja veroparatiiseihin.

Vaikuttaa, kuin ministerien silmillä olisi jatkuvasti Hennala-mallin päähine. Sillä erotuksella, että päähine on villakankainen ja harmaa. Sellainen kuin minullakin usein ala-asteella.

Hattua siltana käyttäen teen toisen huomion julkisesta keskustelusta. Olipa sitten kyse homoista, työturvallisuudesta, maahanmuuttajista taikka tuloerojen kasvusta niin avoimen keskustelun kannattajat ovat yleisesti niitä pahimpia leimakirveen heiluttajia. Yleisesti ”hyväksytyjä” mielipiteitä vastustava tulee helposti mustamaalatuksi ja se on sananvapauden kannalta valitettavaa. Sananvapauten kun kuuluu mielestäni muutakin kuin saman ”yleisesti hyväksytyyn” mantran toistaminen. Eipä sitä monikaan olisi halunnut kesällä olla kansanedustaja Immosen housuissa. Hattu silmille vaan hänellekin. Vei meiltä oikeuden sananvapauteen.

Sananvapaus sentään oli vääpelilläni armeijassa. Kotiutusta odotellessamme vääpeli puhui joukkueellemme kertausharjoituksista. Lopuksi vielä erikseen mainitsi, ettei Ahosen tarvitse odotella kutsua kertauksiin. Ahonen kutsutaan takaisin vasta kun kyseessä on tositoimet. Ja alkaa Operaatio Ihmiskilpi. ■

Esa Ahonen

Kouluttautumalla

VERKOSTOITUMISTA VARMUUTTA VOIMAA

LUOTTAMUSHENKILÖIDEN PERUSKOULUTUS

Nokia, Kylpylähotelli Eden

Yhteysmieskurssi

18.- 19.1.2016

18.- 20.1.2016

Luottamusmiesten peruskurssi, osa 1, Nokia

8.- 9.2.2016

Luottamusmiesten peruskurssi, osa 2, Nokia

18.- 20.1.2016

Työsuojeluvaltuutetun peruskurssi, osa 1, Nokia

8.- 9.2.2016

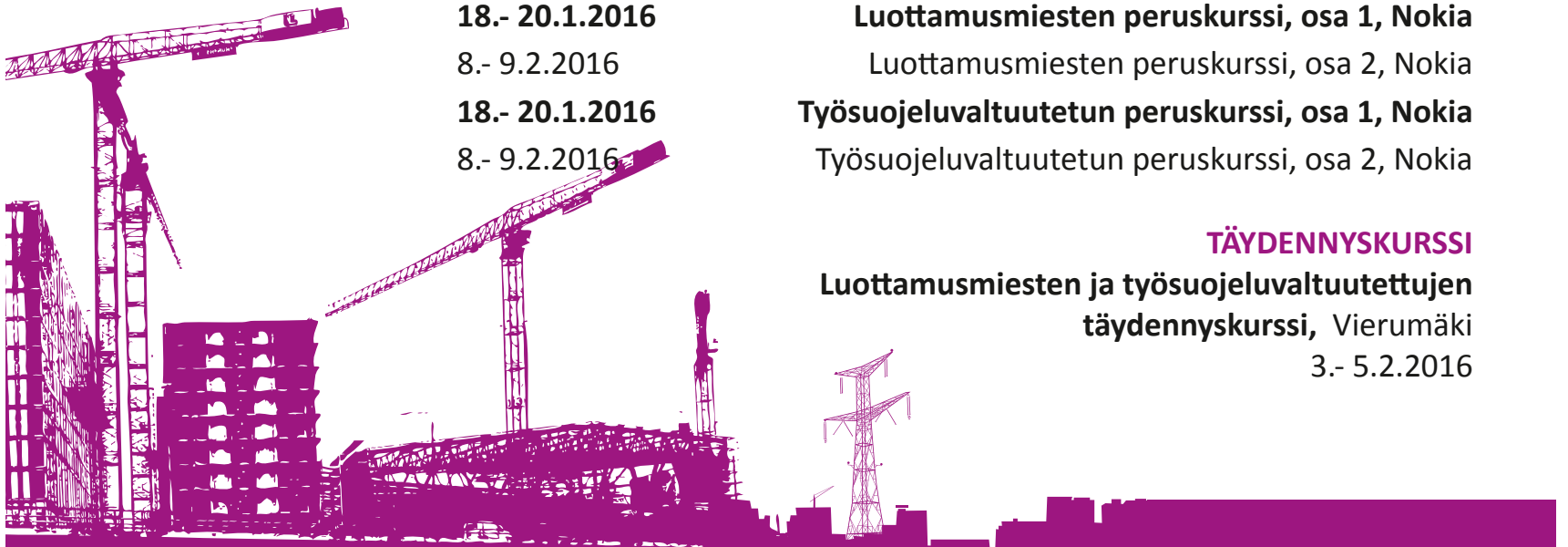
Työsuojeluvaltuutetun peruskurssi, osa 2, Nokia

TÄYDENNYSKURSSI

Luottamusmiesten ja työsuojeluvaltuutettujen

täydennyskurssi, Vierumäki

3.- 5.2.2016

Kurssista ei aiheudu kuluja yrityksen tai työmaan luottamustehtävissä toimivalle Rakennusliiton jäsenelle. Koulutussopimuksen mukaan työnantaja maksaa tehtäväkohtaisen koulutuksen ajalta täyden palkan. Lisäksi kurssin järjestäjä laskuttaa ruokarahan työnantajalta koulutussopimuksen mukaisesti. Rakennusliitto maksaa opetuksen, ruokailun ja tarvittaessa majoituksen. Matkakustannukset korvataan julkisen kulkuneuvon mukaan tai omalla autolla 0,25 €/km.

Toimita kurssihakemuksesi viimeistään 3 viikkoa ennen koulutus@rakennusliitto.fi tai Rakennusliitto/ kurssisihteeri, PL 307, 00531 Helsinki.

Pyydäthän työnantajaltasi allekirjoituksen lisäksi merkinnät niihin kurssihakemuksen kohtiin, jotka käsittelevät ansionmenetystä ja opintovapaata.

Useampiosaisen kurssin eri osille riittää yksi hakemus, merkitse siihen kurssien ajankohdat.

Rakennusliitto
BYGGNADSFÖRBUNDET

Lisätietoja:
Juhani Lohikoski
Sissi Kähkönen

koulutus@rakennusliitto.fi
puh. 050 366 1171
puh. 020 774 3076